

૧૨૬૩૫

જોડવાની વાર્તા, માધવા નજની વાર્તા, કલકલકલની વાર્તા.

ત્રીસ પુતળીમાંની વાર્તા.

(ભાગ ૭ મા.)

બુકબંધક સુભદ્રાદાસ મોદીવાડા, દીવાલિદી—ગામડાવાડા. કી. ૦-૨-૩

જોડવાની વાર્તા, માધવા નજની વાર્તા, કલકલકલની વાર્તા. ૨. ભાગાદનુમાન પાસે રીપ્રિન્ટ—ગામડાવાડા.

સચિત્ર ધાર્મિક પુસ્તક

નરસીંહ મહેતા ભાગ ૧-૨ સચિત્ર
દરેકના ૦-૧૦-૦

મીસંબાઈ ભાગ (૧-૨) સચિત્ર દરેકના
૦-૧૦-૦

રામલીલા ભાગ ૧-૨ સચિત્ર દરેકના
૦-૧૦-૦

વીણાવેલી ભાગ ૧-૨ સચિત્ર દરેકના
૦-૧૦-૦

સતિ દ્રૌપદી સચિત્ર ૦-૧૦-૦

મદાલસા ભાગ ૧-૨ સંપૂર્ણ સચિત્ર
કી. ૦-૧૦-૦

રાજ કઠીઆરો સંપૂર્ણ ૧-૮-૦

રક્ષક કે ભક્ષક ? ૦-૧૦-૦

સતિ સીતા સચિત્ર ૦-૧૦-૦

પતિનારાયણ વૃત ૦-૬-૦

સત્યનારાયણની કથા ૦-૬-૦

વારાંગના કે દેવાંગના ? ૦-૧૦-૦

બત્રીસ પુતળીમાંની જુદી જુદી
પાનાં ૧ થી ૧૦

ભાગમાં સચિત્ર દરેક ભાગની કી. ૦-૮-૦

કામલતા સચિત્ર ૦-૮-૦

સમાજનો શીકાર ૦-૧૦-૦

પ્રત્યવાદી હરિશ્ચંદ્ર ને તારામતી

ચીન્મકી નાટક સચિત્ર ૦-૧૦-૦

નોકનો કરણ કી. ૦-૮-૦

પ્રતાપી પ્રમિલા કી. ૦-૮-૦

રૂપિરાજનાં પદ સચિત્ર કી. ૦-૮-૦

ચતુર સ્ત્રી વિદ્યાસ ગરબાવળી

(લગનનાં ગીત સાથે) ૦-૮-૦

જુહમી જનેતા અને પરીવર્તન

સચિત્ર ૦-૧૦-૦

હિંદુ સંસાર સચિત્ર ૦-૧૦-૦

જીવતી ચુડેલ સચિત્ર ૦-૮-૦

રાજ હરિશ્ચંદ્ર હરિગીતમાં સચિત્ર
૦-૬-૦

ખોડાણા ભાગ ૧-૨ મર્મોત્તર દરેક
ભાગના ૦-૧૦-૦

પવિત્રકુમાર સચિત્ર ૦-૧૦-૦

પારસમણી ૧૬૨ પાનાં ૦-૮-૦
,, માટી ૨૫૬ પાનાં ૦-૧૦-૦

બક્તશીરોમણી પાનાં ૧૦૨
કી. ૦-૮-૦

ઝેરી ઝવેરી સચિત્ર કી. ૦-૧૦-૦

એકજ પેસો સચિત્ર કી. ૦-૮-૦

બક્તશીરોમણી પાનાં ૨૫૬
કી. ૦-૧૦-૦

પવિત્ર લીલાવતી (હરીગીતમાં)
૦-૬-૦

સતી તારામતી ચાર્તમાં
સચિત્ર ૦-૧૦-૦

કોણુ ચાલાક ? સચિત્ર ૦-૧૦-૦

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કોપીરાયિટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૨૨૬૩૫ વર્ગીક

પુસ્તકનું નામ જાહેર ગુપ્તચરના વાળો

વિષય ૬ : ૪

બત્રીસ પુતળીમાંની વાતો.

ભાગ ૭ મો.

ગોટકની વાર્તા

નેગણુની વાર્તા

માધવા નળની વાર્તા

લક્ષ્મણની વાર્તા

પ્રકાશક :

ચુકસેલર રણુછોડલાલ મોતીલાલ શાહ

રીપીરોડ—અમદાવાદ

પ્રથમાવૃત્તિ

::

પ્રત ૨૦૦૦

સને ૧૯૨૫

::

સં. ૧૯૮૨

[સર્વાધિકાર પ્રકાશકને રવાનિન]

કિ. ૦-૮-૦

"सर्वभक्तानां मित्रं च शिष्यं" श्री भुवनेश्वरजी श्रीकमलादे उपाधु.

हे० काशीपुर दे० कलाग—मधुमदाबाद.

ગોટકાની વાર્તા.

અંદ્રવહની નામની ચોવિસમી પુતળી બોલે છે તે વારતા રાજ બોજ સાંભળે છે.

શ્રીગણેશાય નમઃ દોહરા—આથ શ્રીઉક્ષીપતી,અધીપતી અહો ઇસાનુમકા-
સી જુગની વશે,જુગતી પ્રમદ દરા. હીરા વર હાયક લાયક લહો,મહુનાયક ગુણ-
નિદ, વાયક મુખ દેણે, ગાયક ગુણ શુભ સિદ્ધ; સરસ્વતી સતી અતિ ઉત્પતી
રતી ગતી છતપતી છેક,નીતી રીતી હીત ધરો સરવ સંકટ આત અદ્યુત એક.
ચોખરા—માત મૈયા કરો, બરહમાંહે ધરે; સરવ સંકટ હરો,ઈષ્ટ ત્રાતા. ભોગ ભાવે
કરો, ખેલ રાખો ખરો, ઠેક કામે કરો. મુખશાંતિ તેહ આણે નરો,
પલક નહિ પરહરે; એક છે આશરો માન માતા. સાચા સામળ બણે. વેઠ લાયક
તણે. આપણે એક દોલ દેવી દાતા. પ્રેમથી પૂજણે સ્નેહથી મુજબ, જો-થી
મુઝીએ દેહ ટાટી, મેલે-થી માણીયે, અતરે આણીયે, ભુકતિથી ભાગ્યે, અત
ચોટી, સરનો પ્રમાનીએ, વાંચ વખાણીએ; આણીયે, નહી દીયે માટી ખાટી.
શામળજ સેવીયે, દીન ધરી દેવીએ, મોટપે ગાજતી માત મોટી, વાંચમાં વેઠતું,
જાંતીમાં મેઠ તું, મુત્તમાં મેલતું, જાટી વારી. કોઠ કાશી તણે, ખાંચ શામળ
બણે, વેઠ વાયક આનહકારી.

દોહરા—શ્રી ધારાધર પરણીપત, ખરી વાતમાં બોજ; ભારે જય અનન્યમાં
બુપત બોજે બોજ. પુત્ર પતાપયકી મળ્યું, આસન એક અનુપ; નીરમળ રંગ ને નખી
ચો, રાજસ રૂઠો રૂપ. લક્ષવરા એ લાવીયો, કદી માંહે તે રીઠ; મહુરવરે મારીયું
મોટી સભાની મધ. ગામ જમાડ્યું ગુણ ધણે. જુગને પ્રધી જંગ; રાજા રાજન
પ્રીતથી, રૂઠો રાખ્યો રમ, આરાધન ઇશ્વર તણું, કરી પરઠે તે પાપ. કદે
ચીતથી,મહે વેગળો. નાય; સ્પર્શ કરોમાં રાયજી,એ ચીત રૂઠ આહો. બુજાવે પેઠ
તણે, તોખીઆ બહુ થાઓ. બોજ કહે છે ભામની, તેં શી કીધે વાત; એ
આસન કુણ બેસતુ.તેજ વખાણે વાત.અંદ્રવહનીકહે ધીર ધરો,કર્મ વાત વખાણ
એ આસન,છે ઈંદ્રતું, પરદુખતો પ્રમાણ, માજવામાં ઉજેણ પત વાજવા નીરમ
વીર,અરીમંજન રંજન સજન, નીરમળ ગામ નીર. દુખભંજન દુર દુખ ભણ,
ભમ મળુ દેવણ માન,અશરણ મુખી કરણ. દીન દિન દેવણ દાન, દેવ ધ-
રણ પ્રીતે પલણ, કરણ રીપુકુળ કામ, નીરહખણ બુપણ બહો શુભ લક્ષણ મુખ
ધામ,પ્રતીપાલણ પ્રજ તણા, નારાયણ શું નેહ; અક્ષલવંત સતેષ સત, વિન્ધ કવાંસી
દેહ, નરપતી, છત્રપતી અધીપતી; નીત નીત નમે નરેશ; આપ પ્રતાપે છવપત. કુખે
ન વ્યાપે દેશ. પાળે પ્રભ બહુ પ્રીતથી, રીતે રાજ રાખ; ચીત ચીતની ચીતા કરે,
સકલશામની શામ,ઈંદ્ર થકી ઉત્પન્ન કુવો;અદ્રકારે ચેન. આનંદ કંદન અંદરનીશે
અમત સરખાં વેણ. રમ રામ સંગે સદા; અગે અમ અતી અરથ; સૌમ શુભ શુ-
વજ તણાં; ખરએ ઘણેરો અરથ;કશી ચીતા નહી,કશી દશી સઉન હેત.

પરી ધાંચો ધર્મને, લઘી લશી માલણુ લેત

ચોપાઈ—એવો રાજ પરમ પવીત્ર સંસ્કૃતિ કહું તેજ ચરીત્ર; નીશ અર્ધાં જેવા
કરણે, નિઠાચે રાય તે બારણે; ગઢીકુચીએ જેતો ફરે; પ્રીતિ પ્રભ ઉપર તે કરે;
એ પ્રધાન તણિ તિકરિ, બાળા તે બાહેર નીસરી, શબ્દમાર આપ સજ્યા છે સોજ;
મુખ બહોળા તાત તંબોળ; રમતુમ કરતી પાય, રાત અંધારી દીડી રાય. એકલી
નારી જેબન વેશ. કયાં કરવો તેને પ્રવેશ, નયને જેવાનું છે વરત લીધી કેડ તેવેળા
તરત નમર શેડ શિરોમણી દાષ, પ્રેમદા પોત્તી તેની પાસ, કોટીધવળ જેનું વર
મુત્ર, પ્રતાપવંત એક તેનો પુત્ર, મેહેલે મણી પેહેલી ડેલીએ, સુતો છે મોટીમેડીયે.
શામાએ કીધો સંકેત, દ્વાર ઉઘાડ્યાં આણી દેત; વાર ન લાગી એક ઘડી, ચતુરા
એતો મેંડે ચડી, સવળી ગુણ રૂપે શુભ સાલ, લક્ષણ પુરાં વીસનેબાર જેવા સર-
ખી એ છે બેડ, નહિ તેમાં ખાંપણ કે ખોડ; બહુ રહીઆળા ગુણવંત માત્ર, જેવા
સરખી છે જાત્ર. બાળા ત્યાં બેસે છે બેઠલે; નમ્ર શેડ બોલ્યો તેઠલે; નારી મેહેલયકી
નીસરો. પ્રીત ધરીને પાછાં વળો, હવે ન આવશે એક દીરા, બળ મુશ્યું મેં ચિવને
શીશ આજ આબ્યાં તે કરીયે કેમ હવે આવો તો મારા સમ, દોહરા-શામા કહેરે
સેડ શુભ, એશું બોલો આક; તે દિન તરછોડશે, તે શા મારેવાંક, શીવ દેરે આપણ
મળ્યાં, કરવા પુજન કાજ કોલ કરવો કર હપરે, માટે માનો આજ, અરધી રાતે
એકલી; આવી વસગી વાટ, નીરાય મુકે નર યજ્ઞ. શે વાડે સે માટ. ચોપાઈ-શેડ
કહે સાંભળ મુંદરી; નીરખી કાલ મેં દ્રષ્ટે જરિ; નીતની ચીત હરણ માહડપ; દી-
વ્ય રૂપ દીકું તાહરું કર્યું ચરીત્ર રામાની રીત; અરસપરસ ત્યાં યજ્ઞ મજ પ્રીત;
મયાં ઘેર કદી વાયદો મેં વીચાર્યો મન કાયદો, કરી પરીક્ષા યજ્ઞ મજ પ્રીત, નહરું
રામા કેરિ રીત; અથો દેખી નારીની પીઠ, નજરે મેંતો દિઠ. સાંચા બીજા સમ
હું ખાઉં. જુદે તો પાપી યાઉં. કરે સંગ કુવરિ તણા, પ્રોઠ પાપા ગર્ભજ તણા,
વિપમકાળ વીકરમનું રાજ ચોરી જાત્ર એ વે છે તાજ; રાજ નીત્યે રાતે ફરે; નીશ
અર આલો કોની ફરે; કદાચ થાય જે આપણ જણ. દે શુળીયેત લે પ્રાણ. મારા
બાપ ઘેર લકમી ધણી; કહેશે કપુત કુળમાં ઉડીયા, લક્ષણ જુડેથી જુડેથી; એવી
પ્રાંત મારે મન ટળી, જાણે આનંદાં તેમ પાછાં વળી રાજ મહાદરામી ખોર, એ
આગળ આવે નહી જોર; પ્રેમદા પાગ લાગું તાહરે, ઉતરો મેડીએથી માહરે, શામાં
કહે સાંભળે શેડ, ડાહાપણ તારે; ઉડી વેડ; વીકરમને કોને મધાય, કહું નથી લેખાં
અણતિ માંહ કેહે તો છેડું એનું શીશ. દેખાડુ ઉજમતે દિશ. મુજ સરખી જે ધરની
દેાય અરચારાતે ન જણ કોય નાગા ફરી નચાડ ઘણુ, મુજ આગળશું મોહોકમ
પણું, જોરાવર એ વિકરમતિર, બોઠો બોઠો અરણાડ નીર. શાહ પુત્રને અચરત અ-
ર. એ વાને પુરું નવ પડ્યું; મુસ્તક છેદિને લાવજે તે દહાડે મેંડે આવજે, વિનતા
વિમામીશ ઘણું, કહ્યું નથી કીધુ મુજ તણુ વરડી મુખ ચાલી માનની મજ

મંદિર જ્યારે જામની. મુતિ જઈ પોતાને ઘેર, પ્રીછરો રાજ સવળી પેર; રાત પા-
છેલી રહી એ પહેર, દીધે મુજ પ તે એ ઠાર. ઉતાવળો તે મારમ ગયો; વીર તેહની
કેડે થયો; ઉભો જઈ જુવતી બારણે, રથવાળર તણે મારણે, કરી સાન ઉધાડોબાર
ઉભો જઈ જુવતીને દાર. નર પ્રત્યે બોલી તે નાર. નહી ઉઘાડું માફ દાર; અજગથી
તુટ પડી તાહરે, રખે મંદિર આવે માહરે; સાની કહું તુજ આગળ વાણ, દીવસપાં-
ચમાં તજશું પ્રાણ જે બોલ્યા તે કરજે તમે માફ, અઠેદઢ ધરું નહી આપ, ત્યારે
બર વેઠે ત્યાં ઠરી, સાંભળરે શામા મુંદરિ. સાચી વાત માંડીને કહો મુને, કોણે હાવે
કુલી તને; શા દુખ કે રી ધઈ છે દાણ. જે પરાણે તજશે પ્રાણ ત્યારે કામની બેલી
કથી, માફ દુઃખ શું જાણતો નથી મારે રોજ પરણે પર ધણી, તસ્કર વીધા તેણે
તણિ, ગયો તેહ ચોરી કારણ. બળીયા ગદસ્થ તણે બારણે, ચતુર તે ચોટીમાંપડે
તેને ઘાટ તે વેળા ઘડયો, ઉધે મસ્તક બાંધ્યો વન. તેર વરધનો તેને તન, મુવા પિ.
તાનું દિહું મુખ, તેમાં પ્રગટયું અઠકું દુખ. તે બોલ્યો પીતાની સાથ, જળ મુકશું
જઈ જમણે હાથ; માફ રાજ વીકમાંવર, ત્યારે મુખમા લેકેં નીર. લઈ ખાતારીયું
બાથો ત્યાંહ, મહીપત કેરા મહોલો માંહ; પાડી ખાતર પેથે જેઠવે; બાંધીતરત લીધો
તેડવે તે વેળાએ મારજ ક્રીધ, મુતને ત્યાં જઈ, શુળીએ દીધ; વીકરમ ઉપર મુજને
વેર, કેળીના શકું અઠકું ઝેર. બળીયા રાજને શું કરું આતમ ધાત કરીને મર;
બર કહું છે મારાં સમ, જુવતી તે તું છવે કેમ. વચન તાજ મસ્તક લીજીએ, કાંઈક
કામ મુને દીજીએ. માનની કે મારગ્ય આપ; મસ્તક જઈ રાજનું કાપ. મુખ આગળ
મુકું જ્યાહરે; મુજ મંદિર આવે ત્યાહરે. ક્રીધો કાલ પરઠીને પેર, ગયો બર પોતાને
ઘેર, રાય જોયું તેનું દાર, પ્રાતઃકાળે દરબાર. રાત સમે જે કડિતક થયું. લક્ષવતે
મનમાં લહયું; જોયું શું કરે છે એહ, મનમાં એ ઉપજ્યો સદેહ. દોહરો-પ્રધાનતણી
જે દીકરી, ગઈ નમરશેકને ઘેર; કાગી ચાતા તેડને, પરઠી મનમાં પેર. વચન મહાહ
વે કેમ પળે, કેમ છતાયે રાય એકે વાત ન ઉઠત, આકુળ બ્યાકુળ થાય.

ચોપાઈ-મસાણમાં રહે જોગી સીધ, તેની પાસે છે એક રીહ; જે ઘડીકાગઈ છે
જામની, તે વેળા આવી જામની. કરશે દંડવત આવી ત્યાંહ. સીધ તણી મદુલી માંહ,
સીધે દીહું રાજનું મુખ, અતીશે નડિતમ અનુપ. કહે બાળા થેટી કૃષ્ણ તણી, કૃષ્ણ
તારો છે ઘરનો ધણી, શા કામે અહીં આવડું પડ્યું, એ વાતે મુજ અચરત અડ્યુ,
જુમતે જુગતી બેઠી હાથ, બોલી સીધ તણી તો સાથ; મારે મન મોટી આશ, માગ-
વા આવીશું તમ પાસ. તેનું આપો વચનજ મુને, તે કારણ માગી લેઉં તુને; ત્યારે
વચન તો તેણે દીધ; વાત કામની કોડે ક્રીધ. કરી પ્રતીક્ષા આ દીધ, બધ રાયે વિઠ-
રમનું શીશ; અચરત સાંભળી રીધજ રહયો, ફરી વાલ કામનીને કહયો; પ્રથવી
પત છે ધરમીષ્ટ ધામ, પરદુઃખભંજન એનું નામ, તે સાથે શું તારે કામ; એવડું
કેમ રાખે છે ઝેર. તે મોરો મારશે કેમ જશે, એને મારતાં અનરથ થશે; અછડ

છત્તી કેમ જાય, એને માથે હરસીધ માય. કામની કહે વચ્ચતજ તુજ મયુ.તુજમાં સિદ્ધપણુ શું રહયું, સીદ્ધ કેહે છે આવજે કાલ, એક બતાવીશ તુજને ખ્યાલ. વિનતા વચ્ચતજ લાધને મધ, મંદિર પાતાના જઈ રહી, સીધે વિચારયું આપો આપ, મંદિરું કેમ થાય મેં પાપ. એનાં વચ્ચન તે એને દઉં, માથે ભાર હું શાને લેઉં, ને સીદ્ધતો છે પંજો વરણુ, જે પાંખળો તેને નહી ચરણુ; પાસે ગોટકો વિદ્યા એય નેમાં વીણા છેજ વિવેક; તે ગોટો રાખે જો મુખે, જાય વન આવે ત્યાં મુખે સકળ લોક કળે તેને સિદ્ધ એ ગોટકો પાસે સીદ્ધ; ધીજ દિવસ તણી થઈ રાત; સુતા માનની જાણ્યા જાત, નીજ અરચ્યા કેરે કારણે, નીજળ્યા બુધ સમર બારણે; આળ્યો નમરશેઠને વાસ; તેના મિત્ર મેક બેઠો પાસ; હેત પ્રીતથી વાતો કરે, તેતો રાજ મનમાં ધરે, અષ્ટ વિદ્યાએ આળ્યો હોય, તેને દેખી ન શકે કોય.

દોહરા-શાહપુત્રને મિત્ર કહે, કહુ આજની વાત, મધ્યાને નહાવા મયો, સાંભળી તે ભાંત મેહેલ રાય નિકમ તણો, જહું ઈંદ્રાસન બાગ્યું કુખ તે નીરખતા; તરૂંપત ચયું બુજ મન. નીરખતોતો હું નેહશું; વાદે વારંવાર ઉંચી એક બટારિએ, દિહી જોતમ નાર ઈંદ્ર તણી કે અપસરા, ભામની રૂપી બુખકે રાણી રાજ તણિ. શોભા રૂંડે રૂપ; દાર પરાવતિ મોતીએ, ચક્ર પડામાં ચંત; તે વેળા હું તે તળે, બનો હું તો પય. મડીયુ મોતી કરવશી. વાગ્યું મારે શીશ; ઉંચું મેં નીરખ્યું અતી, ને વેળા તે દિશ, જેમ આકાશે વિજળી, જેમ આલામાં ચંદ; જેમ કમળકા નીરમાં. માનનિ દીકી મંદ, નીચુ નિરખ્યુ નારીએ, મુજને દીકો તુરત; ચક્રમાં બેઠો ભામતી, ને અલો પે તરત મોતી હાય મારે રહયું ચીંતામણી સમતુલ્ય; મુખ આગળ મુકયું મીત્રને કહે એતુ શું મુલ્ય, વેચી દામ એના કર; જહું કાશીએ મજ, કરવત મુકાવું કોટ પર, મન કરું હું તાજ. વરેહ લાગયો વનીતા તણે, પરદેહ નહી તાણુ, માધી વાત માટે કહિ, સાંભળ શાહ મુજળણુ, માનમાળ્યો મીત્ર છે. દે મોતીના દામ. પરમ. હ-હાટે પથે પછ કરું નીરચે કામ.

ચોપાદ-શાહ પુત્ર કહે સાંભળ મીત્ર, સઉથી મોટું એહ ચગીજ, એવડી હું રા ઝોટથી ઠરી, કયાં જમશ તું કાશી દરી, તમ વીના રહયું નવજાય મુખ કુખવાત કોને કહેવાય. ત્યારે મીત્રે વાતજ કરી. આાવ પ્રધાનતણી દીકરી, મેં હાંકી કઢાડી તેહને, પદમણી જેવી દેહને; કહે વાત રાજનું શીશ, ત્યારે મંદીર આડું દીશ. આ વી વાત કરિ બ્યાહરે; મેં કાઢી મેલી તાહરે ત્યારે મીત્ર બોલ્યો તેહને, મોહ લાગ્યો છે મન જેહને, મુજને તે રાણી શું હેજ, એકવાર પોડું તેની સેજ, નોતો સકળ જન્મ રો કરું, આ દેહમાં જીવ નહિ ધરું, શાહ મંદિર જાણ્યા, મુજ આગળ એ મુણુ નવ ગાવો; મોટી વાત મોટાના કામ, એવડા તો એમ છે નહી દામ. કોટી દેવજ અ પાર ધર, મોટા વીક્રમરાયનો દર એક વાત કરો બ્યાહરે, મારે ધર નાવો ત્યારે. એ વચ્ચન બોલ્યા તે સાથે, મોતી પાછું આપ્યું હાથ; તે મીત્રને લાગ્યું કુખ, મયો.

ઘેર મરડીને મુખ પરવારથી વીકમ દેડે પાસ; તોહ વણીકનો વાહુતેનામનની
 લીધી વાત, મેઠી આગ્યો મહીપ ૧ પ્રભાત. લગ્નજી સરવનું રાધે લલકુડું તેનું કંઠિતક
 શું થયુ, મોત્ર નમરશેઠજ તણો, તેને મોહ લાગ્યો છે પણી, નરમેદાસ છે તેનું નામ
 તેણે જોએ કાધું કામ, પ્રધાનતણિ જોએ ઢીકરી, પુલ કાજ દેરે પરવરી નરમેદાસ
 દેરે જઈ જમ, લાગ્યો પદમની કેરે પાગ; ભુવતી આમળા જોડયા હાથ. દીન વચન
 જોડ્યો તે સાર. પ્રીત ધરી પગે લાગીએ, સાચું બાલો તો માગીએ તે કામનીએ
 દીધો કાલ, પુછો તે સાચુ કહું બોલ. કરી પ્રતીજ્ઞા તેને દીશ, તેમાં અણુયા શ્રી ભુજ
 ઢીસ; કરી પહેલાં દીવસની પેર; ગયા તમે નમરશેઠને ઘેર. ત્યાં જે વાત કરી છે તમે;
 તે સરવે જાણી છે અમે, મોટી છે તમારે હામ, તો કરશે તમે કેમ કામ. મહા જળી
 થો એ વીકમરાય, એને મોહોલે કેમ જવાય, નીરખી રાણી મે એહની; શુદ્ધ નથી
 મુજને દેહની. તે ઉપાય બતાવો હેજ, જેમ દેશ રાણિની સેજ; જોડું સાંભળી દરખી
 નાર. બે દુષિયાં મળ્યાં તે કાર, જા ભાઈ કરીશ તુજ રાજ, ધધર રાખશે સહુની
 લાજ; પુલએ નીતઆહું છું અમે, કાલ પરમ અહીં મળજે તમે, એવી તેને લીધી
 આશ, આવી શીવપાંખાને પાસ; કહો મહારાજ મારે જે કામ, કેમ સારયો તમે આ
 કામ; સિધાઈ તમારી જોઈએ કરો ન હોય તો વચન પોતે પરદરો, મહે સીદ વચન
 કેમ જાય. વચન જતે તો પ્રલે થાય, એક વસ્તુ મુજ પાસે હોય, ત્રીલોકમાં નવ દીકર
 થાય. ગોળી એક છે ગોટા તણી, રૂણ કરામત એવામાં ધાણુ મુખમાં રાખી મારે કામ.
 જાય ચીંતવે તેણે કામ. કાશી અયોધ્યા કે કંદાર મનમાં રાખી અરજીવપાર. લંકા
 પરલંકા જે દીક, અય ચીંતવી પૃથ્વી પીક; એહ વાત મારે મન સેહેલ જઈ પુરાણ
 વીકરમ મહેલ-ગમ હોયતે ગુટીકા લે, કાલ તારા પરિયાનો દે; કામ કરી આવે જટલે,
 પાછી ગુટીકા આપે તેટલે. ત્યારે તેણીએ ખાધા સમ, પાછી ગુટીકાના આપુ કેમ; પુત્ર
 થઈ જે મારે માત, વીધવા નાર કરે ગર્ભપાત, ગર્ભન જે ગોરાણીતું કરે ગોત્રી દણીને
 ગરથજ દરે, હોય નાર જે કોઈ ગરભણી હત્યા તો; ગાંઠ બાલજી તણી. શેણુ વાત
 નંવા નાતની કરે નીંધા-પીતામાતની; જુઠી સાક્ષા લોકે લાંચ, પ્રપંચ પાંખક પરલેક
 પાંચ શેકાઈ વીપ્રની વીપ્રતુ ધન દરનીશ પરનારિ શું મન; ગર્ભકે જઈ પડાવે વાટ,
 થણા ઉપાયે શીવનાધાટ. વીંધાસવાતને કુડા કાલ; આપ તણો નવ પાળે બોલ; એ
 પાતીક માથે લેઉ, જે ગુટીકા પાછી નવ દઉ. વચન ભદ્ર કહાચીત થાઈ, તું બધા
 ચેચે ત્યાં વેચાઉ; ફરી ફરી હું શું કહું તુને ગુટીકા માટે લીધિ મુને, લઈ ગુટકો ને
 આવી ઘેર, પોતે મન વિચારી પેર; મેં કેમ ઘાશે મોકમપણું, હું રાજા કેમ હણું
 શાહપુત્રને સોંપું હાથ, અહકી અસ્ત મોટી એ સાથ; રાજામાં લક્ષણ બત્રીશ રાખે
 ફેદમાં અહકી રીશ. સાચી વાતનેરચુ પ્રપંચ યાધુ વાયક સાચો સંચ; નરે નીરખી
 તિ નારી જેહ, પ્રિછી પ્રેમદા પોતે તેહ. હાથ જોડાવીનેતે મધ, રાણિની પાસે જઈ રહી;
 શુભ દીધાં તેને સનમાન સર્વોમ સોપારી પુરણ પાન આવો ભાઈ ભવે આવિયા. ન

અર વાત કાંઈ લાવીયા, નવા જુની તાજી જે વાત, કંઈ કંઈ જલિરી ભાત. પ્રધાન પુત્રી બોલી તેહ. તે નારી પણ આણી નેહ; ગામ આપણે આવ્યો સીધ, તે પાસે નકિતમ નીધ. મેં તેનું કીધું દરશન પ્રિતે મન થયું પ્રસન્ન નિશા પુરણ થઈ માહ-રી, ત્યાં મેં વાત કરી તાહરી. મારી રાણીને નહી પુત્ર, સુતુ છે એનું ધરસુત્ર; પુત્ર રૂળ એને કેમ થાય. તેનો કાંઈ કરો ઉપાય. તેણે પ્રસન્ન જોઈને કહયું, બાળકતાએણું નવ રહયું કરી અવતાર બીજે અવતરે, ત્યારે અરભ તે રાણી ધરે, વળી કરી મેં બેડયા હાથ, સ્તુતિકરી મેં સીદની સાથ; તમે ઉપાય કહો તે કરે, બેરાણીગર્ભજ ધરે; ત્યારે સીધ બોલ્યો વાણ. સાંભળ અતુરો અતુરમુખણ; કરે પુરૂષબીજનો સં-મ, રહે અરભ રામાને રંગ. અમે મોહણ પુરૂષ બેઢને, દેઈ માન મળે તેહને; રંગ બેર રમાડે રાત, પરંતુ અરભ પ્રાંત પ્રભાત.

દોહરા-રાણી કહે રામા સુણો, પુરૂષ ન તેડું પાસ; એવા ડગ અનેક છે, સુજને નહી વીચાસ. એક દહામ તો નવ કર, આ દેહે આ હીશ, બણે વાત બે રાયજી, નિરસે છેદ શીશ. વીકરમ વેચી રાકાય નહિ. જે જનમ્મો જે માત; મુને પ્રતીજ પડે નહી, રાખ અદિયાંથી વાત. કહે કુંવરું મુણ સુઠરી, રાણી રાજશ રામ; તેની પથીજ કેમ પડે, કરીએ આપણ કામ, આરે ઉડી અગ્નિસથી, અણુવડયો એકાંત; લોહો કે એતે નહી, બાપે મનની ભાંત, મયું મોતી એક માહડ; તેને દાડે તન; તે નર તે લઈ આવશે, માને માડે મન. રાજાને રાણી વણી, મનમાને ત્યાં જાય; આવી નીત્ય અણુચીતબ્યાં તેનો શો ઉપાય. બેર હાય બવા બણું, તો એ કર-જે કામ; નહીતો કરો શુળીજ, મરે તેણે કામ. ચોપાઈ-વાડે કહીને વીનતા બય, તે સરવે બણે છે રાય, બુપત નવ બાગે કાંઈ ભરમ, બેડે કરેછે કેવાં કરમ. કહું વાત ત-સ્કર તેહની, રાતીતી નારિ બેઢનિ. તેણે જ્યારે દિધુ વચન, હું જઈને માડે રાજન. કરી દીલાસો તે નર વળ્યો, વાટ સિધપમાને મળ્યો; ધણી સ્તુતી સંભળાવી કરણ. આપ શીશ અડાડી ધરણ, ગઢગઢ કંઠ થયો બેટલે, બોલ્યો સિદ વચન તેટલે; શા માટે આટા ખાય છે, તારા મનમાં શું રહાય છે; તારૂ વચન રૂંઢમાં લેશ; મુજ પાસે હશે તે દેશ; ત્યારે તો બોલ્યો વાણ, સાંભળરે તું સિધ મુખણ-કહું દુપકેરા અઠેર છું હું શાહ પણ થયો છું ચોર; ભગિયાના ધર માંહે જહું, એણું એ કામ કરું છે નહું; ત્યાં ચોપા બેઠી છે ધણી, મોટી છે ચિંતા તે તણી; બોળોસિદ લક્ષણ નવલ-હયો, એક બોલ તસ્કરને કહયો. અક્ષત આપ્યા એને હાથ, શીખામણ દીધી તેસાથ. તારે થવાથ તેવો થજે, અક્ષર હશે; વેરતો વાટે જજે, ધારણા વિવા એતું નામ, કરી આવજે તારૂ કામ. જ્યા મુવિ કર અક્ષત હશે; નિદ્રાવશ સઉ લોકજ થશે. પાગ્યે અક્ષત વે પણ બય, ઉલટ તેને અંગ ન માય,

દોહરા-બીજ દીવસની રાયણી, શુભ વેળા થઈ સુત્ર; પ્રધાન પુત્રીને મળ્યો, પ્ર-શાહનો પુત્ર, વનિતા કહે આ વસ્તલે. કરી આવજે કામ, રાણીને જઈ રીઝવો,

રહે રાત તે કામ. રાતે જાગેલારી કને, હરનીશ આડુ દિશ; જ્યારે દાવ તારો પડે, છેલ રાયતુ શીશ. વચે વિસ્વંભર આણ્યા, સમહીષા સઉસાથે, ડોટી પ્રતિજ્ઞાએ ધરી, ગુટીકા આપી દ્વાય. મુખમાં રાખી મન કરયુ, ગયો માળીએ તરત; રાણી કેમી રી-
ઝીયાં વિશ્વાસ પડયો તેતુરત, મોતી મુખ આગળધરયુ, વનિતા મન વીધાસ, સેજ્યા બેઠેક બરાસની પ્રીતે તેડયો પાસ, ધન વિધાએ સિધનિ ધન એ પ્રાકરમ પુર; પુ-
ત્રકુળ મારે થશે, ધન એ ન્યાવટ તુર કરે વારતા વિનોદની, અદક્ર પ્રિત બેકોર, તેડે
આવ્યો તે સમે, ચિત્તધરિને ચોર, પારણા વળાડે ધણી, તેકમ માર્યાથાય, નરનારી
નીદ્રાવશ થયાં, નરખે સધણુ રાય, તરકર તે ધણુ રીઝયો, દલથી દહાપણુ દિશ, કા-
ઢી ખડગને છેલીયુ, બહી રાયતુ શીશ હધુ ચંતુર તેણે કરયુ, વીટયુ વચ એ સાથ,
ગુટકા મુખમાંથી પડ, આ રાયને દ્વાય. અક્ષત કરથી થઈ રહ્યા, પ્રિયથો નહિતેપેર;
ભરગયો તેજેગમાં, જીવતી કેરે ધેર. મુરતકે દીકુરાયતુ માન્યુ તેનુ મન, વાક્યુખણિ
ને ભોંયમાં, કાટયુ કરી જતન. ચોપાદ-કઉતક એવાં અદકાં હોય, રાજ બેકાં દ્રષ્ટેજે-
ય; રણી પોહોર રહી જ્યાહરે, તે રાણી બગી ત્યાહરે; શીરાવિના ધડાદ્રષ્ટ તે કામની
પામી બહુ કદ; કયાં બડિને હવે શું કરે, ભારે કુખ રૂઢેકમ ધર, કદાચ જાણુ રાજને
થશે, ધજત પ્રાણુ અમારો જશે, મહેલનિ પાછળસીપ્રા તિર, અગાધ દ્રષ્ટ નિરમળ છે
નીર, અગાધ દ્રષ્ટ રાણીએ ભાખિયુ. સજ્યાસમેત ધન ત્યાં નાખિયુ; નીચે દેહમાંબિ
જ અહિ, એકે સૂજ તન તવ વડિ મેગી વરત મોટાને મળે, ત્યાં મરમ. રાંક હંશ
મોટિ મન ધરે, નિચે વણુ ખુરે તે મરે; પોહોરથી થયો પરભાત નીપન્યુ તેહ વખાણુ
વાત; પ્રધાન પુત્રિ વાટજ જોય ગુટકા આપવા ન આવ્યું કોય, આકુળ વ્યાકુળ તે
બહુ થાય, જવાબ સીધને શો દેવાય, એહ વાતનું ખુરે પેર. તગરશેડને આવિધેર. બિ
ન મોકલ્યો તો જ તમે, તેને રતન આપ્યું છે અમે; તે મિત્રને પેદા કરો, જીવ્યાનો
નથી આશરો.

દાહરા-શાહ પુત્ર કહે મુંદરી, માંછક આણે લાજ; મારી નાંખ્યો તેહને, ગળે
પડે છે આજ, કહુ હકીકત તાહરી, રાજ આગળ રીત; તુને યલાવુ શુળીયે, પરક
નહિ મન પ્રીત.

ચોપાદ-સિદ્ધ પાસે આવી મુંદરિ, આંસુ નેવ પોતાને ભરિ; હવે હકીકત શી
માહરિ, ગુટીકા વસ્તુ મઠ તાહરી. જ કો કરિએ કામ. મુજને વેચોને લોદામ. સિદ્ધ
તો મુકયો નિધાસ, અરે દેવ ન પહોંચી આરા, પમ વિના મેં કેમ પળાય. ગુટકા
પાખી કેમ જવાય; હવે જીવતું તેજો ફેક. એવો મનમાં આણ્યો સોક, નારી સાથે
ક્રીધે નેહ, દાવાનળ કુખ પહીણુ દેહ, હવેજીવીને શું કરિયે ન ખાય અન્ન ન પાણિપિ-
એ, કુંવારીએ મન કીધો કોપ, થયો વચનતણો બહુ લોપ; જ્ઞાન રૂઢેમાં વ્યાપ્યુ અસુ,
વચન ગયું તે જીવીત કશુ. માફું ઉપન્યુ મુજને મરમ વિકરમસેન ધોરધર મરમ;

તે ઉપર ભુવે ભુડી દ્રષ્ટ, તેતો નાચ્યે પામે કહ. હાથે વસી ન હમડું હથું, ગર્ભાં
 શું અચળ અદે, ભુંડુ પોતાને મન મળ્યું, અન પાણી તે વેળા વળ્યું. રાજની
 રાણી છે ઠાઠી, વિચારે ક્યા જે હું વિનાહડી, મારી ભુધ તેનો ક્યાં મર્દ, મુજ માટે
 હત્યા થઈ. પાનવા પુત્ર તણે કારણે. બેડી હત્યા બારણે, ક્યાંય રાજાએ મારણે
 હોય. કરતુ નેવા નવ લહે કોય; કેમ તને દેખાડુ મુખ. એવું ફલમાં દાખ્યું કુખ્ય
 માટે દેહ પાડીને મર. ક્યાં બહિને હવે શું કર, ચોરતણી તે હતી જે નાર, તેણીએ
 મન કરયા વિચારે, પાપી રહયો પ્રાણીઓ, નરપત તે જીવનો જાણીઓ, બર પુરશે
 મુજને છેતરા, છળ પાડી મુજ કપટે કરી, રાજ તે સત્યવાદી આંક, મરે ચોર તેનો
 શો વાંક, રામ રાખી મનમાં રીસ, કેનું છેદી લાચો શીશ; પ્રતાપ શોડે વીચારયું
 મન, ક્યાં લાડકવાયો તન. કરો વરત કવરાંતાં ધણાં, મુખ દીકાંતાં પુત્રજ
 તણાં; તે પુત્રનો થયો વિજેગ, તે તે કરમ આપણા ભોગ નર નારીએ મુકયું
 અન્ન, મરવા ઉપર કીધું મન. નમર શેઠ તણા જે પુત્ર, તેણે વીચારયું માયુ સ્વ
 વેડી નહીં એ મારી રીત, પ્રથમ કરી પ્રેમદાની પ્રીત, ધણા હેતથી તેડી ધેર, પછે
 કરે વનીતાનું વેર થતાં થઈ જે હત્યા આંક; એ સરસે તે મારો વાંક, શાહા પુ-
 ત્ર થઈ માહું નર્યું, તેતો તેને મનમાં ધરયું, પોને તો દીકમાં ઠાઠરો હવે પ્રાણ
 તજવો માદરો, સડિ સડિ કેરા મનમાં ગણે, તે ભુપત ભણે વન ભણે. રાજા હશે તજે
 સડિ પ્રાણ; એ વાનેતો મુજને દાણ, સડિના મનની પુરં કામનો તો પરદુખમંજન
 મુજ નામડું મ અંજન કેરે કારણે નમરશેઠ તણે બારણે, ખડમ ચોપાડે કરમાં ધરી,
 વેશ તરકરે કોડી કરી, શાહપુત્ર મેતો એકાંત. ભુપત આવ્યો ભાગીપ્રાંત. તાર ધન
 દેખાડોમુને, નહિતર મારી નાખુ તુને, શાહપુત્ર બોલ્યો છે વાળુ. આમે મારે તજવો
 પ્રાણ. તું મારે તો પગે નમ; વાડ વચન તો મુસ્તક ધર, કહે તરકર તારે વચમાધરા.
 હત્યા નહીં બેશે તુજ શિષ, સાથે અક્ષર કહું છું આંક; એમાં નહીં તમારો વાંક. એ
 મ કહીને નરપાવ કિધ. પ્રધાન પોતાને કહે કીધ, તેનું આપું ઝાઝુ માન; રિજેથી આ-
 લ્યો રાજન પવિત્ર વિચારી પોતે ધેર, મથો શેઠ પ્રતાપને ધેર; અનજળ બેઠાં છે
 તણ, પુત્રપુત્ર મનમાં હે ભણ, ત્યાં પોહોત્યા ભારેભુપ, મકટ કરી પોતાનું રૂપ; શાહુએ
 કપેા છેા પ્રાણ, સાચુ ના કહોતો ઇશ્વર આણ, ધણાં કરયાં એણે તો વરત, ત્યારે
 પુત્ર પામ્યાં તરત; તે પુત્રનો થયો વિજેગ, એવો કરમ અમારો ભોગ, રાયે માંડી મ
 રણ કહું, ત્યાંથી જ્ઞાન વણીકને થયું; આણી આપું તેનું શીશ. કીધું દહન તેકશમે
 દિવ ધણા એક ખરમથો તેણે મરથ, મરથો વણીક કહે મારો અરથ; ધણી લક્ષ્મીને
 છે ધરમુત્ર, બીજે પેટ નહિ કંઈ પુત્ર તે આવેતો પહોચે અંશ એમ કહી મુકથો નિ-
 શ્વાસ, રાયે પંડીત તેડયા ધણા. કાઢયા મંથ મુવરણન તણા મહાઅરણ્ય મંઠાવ્યા
 ત્યાં પોચી છોડાવી તે માંડ, પહેલા જન્મનું નીકળીયું પાપ, શોક્ય તણા માથે છે
 આપ; મૃત શોક્યના રમે જહાર, તે ઉપર આપે બહુ ખાર, હમડામાં રાખી વેર.

દીધું હજારહજાર તેને ઝેર, તેણીએ આપ દિધો છે કલ્યાણ, સુખ છે સુત તુજ તણે; સોનું આડાનજ મળ્યું દીધ, તે તણે પુરુષ એ કીધ, મોતી મોર અમુલ્ય બચા, આ જળ લઈ કચણાપણ કર્યાં, તરફરને ડેરે જઈ રહ્યો; અડધી રાત બેઠી રાય, તેને રાખ દ્રષ્ટે જ્યે, છાની રાખી દિધી ધીર, પરસન થયો ત્યાં થયો ત્યાં વિક્રમવીર, તેણીએ વાત માંડીને કહી જેહ હકીકત પેલી થઈ, તરફર વિવા કરે તે મરે. તેમાં તે રાખ શું કરે; કુટુંબ કળીયો મરે. જે જુગ એ મોઢું દીલમાં છે દુખ, આપ્યું પસાયતું દેખને માન, આ પાંખ કળીયો પકવો ધાન તેનું મન મનાવી વળ્યો, પોતાની રાણીને મળ્યો; તે ને દીયામણી દીડી દેહ. નારને કશું આણી નેહ શું દુખ પરગટ્યું છે આપ આસુ કહે જે મુઝ હત્યાનું પાપ, ત્યારે જીવતીએ જોડયા હાય, સોળે બોલી સ્વામી સાય, સી વાત કહુ છાની એ, નારી બુધ વસે પાનીએ, એક પુત્ર તણે કારણે, જણિ સીધ તેડ્યો બારણે, કોણ જે કોણે હણ્યો, તેના જેહ તેના મેં મનમા ભણ્યો, કાયા કષ્ટી તજ્યું પરાણ, સાચી કહુ કર્મજોડી વાણ; રાખ કહે નહી તારો વાંક; અક્ષર સરવે જાણુ આંક. કહુ અમો તે કારજ કરો; તુને ઇશ્વર આપે દીકરો; હરીવંશ મુણવી કથા, શાસ્ત્ર રીતજે હોય જથા, પંચલક્ષ ચિતામણી જે હશે, પુત્ર તણું ફળથી તેથી થશે, પરીત ધરી પટરાણી કરી. અચરત દ્રષ્ટે જોયું ભરી, પરધાન પુતળી બેઠી જ્યાંહ, મહિપત આવ્યો વેગે ત્યાં, અમરત વચને પોંખી તેહ, નારી શું બોલ્યો આણી નેહ. શા માટે તું દુખીયણ થાય, અન ઉઠક તે શે નવ ખાય; એને આજ્ઞા દીધી આપ, તે શામા બોલી છે સાચ, જે પ્રાક્રમ પોતાનાં થયા તે સરવે માંડી તે ક્યાં. આરે દુખ હઠે કે ધર, કાયા કષ્ટ કરીને મર; રાખ કહેજે જીવો તમે, ઇશ્વર આણુ તે કરીએ તમે; ગુટીકા પામે સાંક તો હું પામી નવ નીધ, માફ વચન બોલ્યુ તે પાળે, તો તો ભાગ્ય અમારૂં ભળે, બીજું માંજુ છું એક મુત્ર, નગર શેઠ નો પરણે પુત્ર; રાયે દિધો તેને કોલ. અમરતજેવા બોલ્યા બોલ, દેખાડી ગુટીકા જે નીહ, આપી મન મનાવ્યું સિધ. પોતાના ધરનો પ્રધાન. એકાંતેતેડી દીધાં માન; તારી પુત્રીની કરે પેર, પરણાવો નગર શેઠને ઘેર, કન્યાદાન શેઠને ડેઉ, લાવ જશ લાખેણો લેઉ. પ્રધાને ધરી બહુ પ્રિત, કન્યા પરણાવી રૂડિ રીત.

દોહરા-રાયે સરવેને રીઝવી, અહાડી દીધી આશા; પ્રિત ધરીને પરવરયો, પોત્યા સિધની પાસ પ્રણામ કરિ ધરયો ત્યાંહાં, કરબાડી કહે વાત. કાંઈ આજ્ઞા અમને કહેક ખરી હિલમાં જે ખ્યાત; દુરબળ દેહ શાથી થઈ, સ્ત્રીથઈ તમને હાણ; સાચી વાત તમે કહો, નહિ તો ઇશ્વર આણુ, સીધ કહે દ્રાહી શકે, ધરીગયાળે હાથ; વાત કરમ તણી કહું, સતવાદિ તું સાધ, કાલબળગુણે કાષ્ટમાં કરવું છે જોજ કાજ; અતે અસત્ય ન બોલીએ, અધીપત તમશુ આજ, ભુતનાથ બાવો મળ્યા. મોટા સીધ મુજાણુ; અથો મંત્ર મયા કરી. પુરીપ્રિત પ્રમાણુ, વાલ્યાસોડગ અક્ષરી, પામ્યા પુરણ પ્રિત, કરી

આરાધન દાહની; રાજસ ગુણની ચીત સોળ લક્ષ તમે જાઓ, પુરુષારથતે એક એવાં કામો સો આદરયાં; વિનય કરી વિવેક, હવન હોમ હેતે કરયા, આહુતીદેવીનેદિધ દાયા માંડી કાપવા, ચરણચક્રી તે વીધ, હોમ્યો ચરણ બે કદી, વિપરીત કીધી વાત; ત્રિપુરા તરત પ્રસન્ન થયાં, ઝાઝ્યો મારો હાથ, સાએ કીધો શહેજમાં, હયાકરીને દેવ્ય ગુટીકા ગુણની આંખળી; ગુજને સોંપી તેહ, અરથ ધરમને કામની મોક્ષ મળશે તુજ; માતાએ માયાકરી ગુટીકા દીધી મુજ. પુછ્યું આપુરા માહર, તેનીકહો ચીતયાવ, તે આપુપ આવી રહ્યું, અહીં રાતે કાલ.

ચોપાઈ-રાજ કહે સાંભળ સિંધ. તારે શું કરવીછે સિંધ. આમેમલરાતેતું મરે, ને ગુટકાને તું શું કરે, એ જીવતીનેદ્રષ્ટે જોઈ. તે પાપે એ ગુટિકા જોઈ; આનવવેળાતા-રી થાય, ત્યારે સિંધ કહે સાંભળ રાય, આમળ અન્યા નહીંવાય, મારા મનમાં એક ઉપાય, શું કરી શકે મુજ પાપ. જાઉં નર્મદા તીરે આપ. જે વેળા હશે મુજ મરત તે વેળા ત્યાં જાઉં તરત; કર મોકલી સંગમ સંગ; પાપમળને ન અટે અંગ, પલક એકમાં પાતન થાઉં, સહજ મુક્તિને મારમ જાઉં; મારા દીસમા હતું જોર, તે હાથે કીધો હું ચોર, આ પાપ ભોગવવું ચિતે અટયું. જીવજોમ અવતરવું પડ્યું; તપ કીધા ઉઠિ વાટ, ઝાઝું શું કરું તે માટ પવિત્ર જાણ્યો તો મુજ દેરા, પ્રિતમે કીધા પ્રવેશ; અવશાન કાળ રહેતામાં જશું, તે તો કામ સરયુ નહીં કશું, ગુટીકા આવે તો પોદોએ ઘડ, તુજને જાણુ બંધી છોડ, મારગ સ્વર્ગ તણા ક્ષતિયે, ગરબાસ થઈ છુટીએ. શેહેજ સ્વર્ગ તણુ મુખસેઉ, તો તુજને આશીર્વાદ દેઉ; વીધમ કહે સાંભળ સીંધ માંડવાત કહે મુજ વિધ, રોવા મયે મુખીએ કેમ થાય, પુન્યવિના વધકુંઠ કેમ જાય; સ્વરમ પદોચાડે આણિધરી, રોવા કેમ એવડી છે વડી; સંક્ષેપે સંભળાવે મુને; તો ગુટીકા હું આપુ તુને.

દોહરા-સિંધ કહે સ્વામી મુણે, પુરવ લખ્યાહે પાન; પ્રતાપે ગુણ લહયો, કોડે મુણાઈ મનરેવાખડે રિઝમાં; વચન કહ્યાં જે વાસ; કહુ સીસા જે શામની, પ્રીય મન આણી પાસ. પંચવદન ત્રીનેત્રશું, ત્રશ ભવાનસીરમંગ, જટામુગટ ઝળઈ રહ્યાં, અતી ઉજવળ શુભ અંગ. કોટી અરણ્યથી અતીવણું તણ્યોલેકતું તેજ; કલ્યાણરૂપ કરણરૂપ કરણનીધી, હરીજન ઉપર હેત; મુકતીપદ મહીમા યણેા, કલ્પત્રક દેલાશ; બેઠા શીવ તે રથાનડે. પ્રિતે પારવતી પાસ. ઉમયા અધ નીવારણ, જમત જાવની નામ; સાક્ષાતકાર જે શિવશવા, કલ્યાણરૂપની કામ, શોભા છયે રેતુ તણી, ખીલી છે એ ઠોર; પંખી બોલે પ્રીતશું, મેના હંસ ચકોર, તપીયા બેઠા તપ કરે, સનકાદિક કરે શેવ; નારહતુ મન નૃત્ય કરે, હાથવત રેડે દેવ; ઉપમા અન્યજોડીજાએ, ભત્યા હોય પુરણ; શિવ સીંહાસન સોબીએ, શામા સંગ સુભણ વાત કરે વીનોદની; કરણનીધી કપાળ; પુણુ પ્રસ્ન એને પ્રીતથી, જે કયા કરેા દાયાળ; પ્રેષણએ પ્રેમે પુ-

છયું, ક્ષણ ન રાખે એક; સદેહ હો મનદા તણો, બાકુ તેનો બેઠ.

આપાઠ—સાત સમુદ્ર તે કુખે રહે; સહુ અથોની શંકુ મહેદેવતાદેવશાન ઇશ. કહે પારવતી નામી શીશ; કહુ કરીગરી બેઠીદાય. પુછ્યું પ્રમદાએ નેહથી નાથ. સદેહ ઉપન્યો મનમાં ધણો. પ્રતી ઉતર આપો તે તણો. મરુ લોકમાં માનવ બેઠ, જવા બેની આગળ દેહડા કરમ તેમાં બે કરે; તે માનવી પુન્યે તરે, પુન્ય કરે તે વધકુંડ જાય, તેમાં સદેહ શાનો થાયજય તપ પુન્ય નમીછે બેઠ, રામનામ ઉપર ને હિ નેહ. પાપી મુરા પીધે ઘાતટી, પ્રોઠપ્રોઠ તેનો પાતકી જન્મ જન્મનાં પાપી જન, એ શાથી થાયે પાવન, પાટ ધાવ હીલ રિઝી દોતાપજ સાચા જનની લે. એવા અનેક અપરાધી આપ, તે પ્રાણી કેમ છુટે પાપ એકું છે તીરથ નહીય, પરાદા પાળિ પાવન થાય; અથ જોત્ય બધાને દેહ, શેહેજે સ્વરમ જઈ પામે તેહ. મન સદેહ મોટા મહારાજ, ઉતર અધી પતીઆપો આજ, કામની વાયકે રૂપીયાં કરણ, અતી મુખ પામ્યો અશરણ શરણુ સાખાશ. શાહાએ કર્યું. પ્રાન પવીત પોતેપુછ્યું; ઘણાદેવકીશુણ્યા-ય, પલક એકમાં પાવન થાય. અહિ લોક કેરાં મેં રચ્યા, પુરણ પ્રાણી તેમ પચ્યા; તેને છુટાના કેરા કામ, અનેક તીરથ નીરમળ નામ. કારી કેહાર અથોધ્યા આદ, વાણી વેદ વખાણે વાદ; સ્વેતર્ષીદુ રામેશ્વર રામ, તીરથ ભોમ તણો એ કામ, ભક્તિ સ્ત્ર મોટાં છે નામ; પ્રસે કરે પાપનાં બે કામ; વાડ તીરથ વિવિધ વિવેક, તમે પુછ્યું તેહું તોએ. રૂઢેહી છે રૂઢુ સ્વરૂપ, બહમ ન જાણે બહા ભુપ, બીજ તીરથ નહાયે અથ જાય, રેવા હરશનથી પાવન થાય, લક્ષ ચોરાશી તે નવ કરે, પલક એકમાં પાવન કરે; રીઝી ખીજનીરખેનેહ, ફરી ન આવે માને પેટ; વરણુન કરે રેવા ગુણ થકી, તે બ્રાહ્મણે સરજ્યો નથી, જેટલું જ્ઞાન રૂંદેછે મુને, તેટલો મહીના કહુછું તુને; પચાસ કોડ પ્રયત્નિતું પીઠ, રેવા તુલ્યે કો નવ દીઠ; સઘળા રૂપીએ સઘળા દેવ, સહુ કરે છે એની શેવ, એવી વાત કરે છે ઇશ, તવ પારવતીએ નામ્યું શીશ; મોટાદેવ મુરત મહા એની શેવ, એવી વાત કરેછે ઇશ, તવ પારવતીએ નમ્યું શીશ, મોટાદેવ મુરત મહા રાજ, કર આરાધન આપે આજ, દોહા—મોટા સઉથી નરમદા, કહ્યાં તમે જેઆપ; પાપીને પાવન કરે વેદ પુરાણ છાપ કોણે ધેરી એહને, કોણુ રહ્યા એ પાસ; કોણ પાપી પાવન થાય, કોણુ છુટયા મરલવાસ કયાંથી પ્રમટયા કોણુ એ, કેમ પડ્યું એના મ; મુક્તિમારમ એ મોકલે; કોણુ આરો કોણુ કામ. પામ્યા વહભવ કેટલા, કુણવામ્યા દેહ રામ; કોણુ સ્વરમ સહેજે મયા, જળ હરશનસંભેજ. શીવ કહેરામા દેહો કેટલી રાખ, નીત્ય આધરે, કરોડ હજારો લાખ, વાશી એ વહ કુંડની કહલાસ સ્વરમ અતી આપ; એ પદ પામ્યા પાણિયા, રેવા જળપ્રતાપ.

આપાઠ—વનિતા સાંભળી લે વિવેક, આજ નિરંજન છસ્વર એક, નીર્મળરૂપ નારાયણનેહ, રૂદ્ર દેહછે તેનિ દેહ, બેતીસ્વરૂપ પ્રમટયાં જ્યાહરે, આહનમદાછે ત્યાહરે, ગીરિવસ્તવક્રીપ્રમટ એ થયાં, બ્યાપીવીસ્વ બધામાં રહ્યાં, અમરકોટયક્રીઆવીયાં,

અમુકેત્ર ભાવે ભાવીયાં; ઉભય પાવની જીમતે એય, તીલ તીલ માત્ર તીરથકોયએ-
ટલા કરજીય રેતિ તણા તેટલા, સીલ સદેહી એ વણા; સરવે દેવ રહમા એ શરણ,
કયા કહુ એક સાંભળ કરજી, સદજી મારગે દેઉ એક સાખ્ય, ચંડાળરૂપ રાજચાણુ-
કય; પાત્ર રાજવતી તે તણે, પારી પ્રેમઅતીશે વણે, બ્રહ્મ હત્યા લેખે નવમણે,
સાચી વાતન ભાવે ભણે; ન કરે કાંઈએ પુન્યનું કામ. મુખ નવ બોલે ફીઝી રામ,
શીવ પુજન રામણે નહી નેટ, ચીરયાં એણે અરબીણીનાં પેટ; સંકટ પાડયુસાધુજન
હું ટી લીધું સંવળુ અન; ધન દરોહ પમાવાયરમીવણા, ગઉહત્યાની નહીકાંઈમણા;
બ્રહ્મહત્યા એણે ભોગીઓ, હત્યા એજેસ્વર જેવીઓ; તપશીને પમાડ્યા ત્રાસ, વાન
પ્રસ્ય કાઢ્યા વનવાસ; ગર્ભ ગળાવ્યા એણે ધણા શણગાર હુટયા સતીઓ તણા, વે-
પારી ધન લીધાં વાણ વાંક, ધરખાર હુટયા રધયત રાંક, દાણને મશે દંડજદીધ,
કન્યા ઉપર કરમે ક્રાધ, કોપ કારભો નેણે કર્યા, દીકુધન તે દરીયોભરયા; હુટેલક્ષ્મી
તેણે ધણી, લાક્ષ ન રાખી ધાતુ રણી, પ્રોહુકેમજખાણુ પાપ, અપરમ પ્રાધિ વાયેચાપ;
એક વાતની કહુહુ કોડ, નહી પાપી બીજે એજેડ; એવાં અધરમ આચર્યાં તેશેકરમ
નાણાંઅલાવ્યજીણે; મનમાં પોતે કરયા વીચાર, જેઉહમોડાછોકો ઠાર. પારણુ જેવા
નીશ્વળ યમ, બાંધ્યુ ઉંટ એક અઉંટેમુઠ મુલ દામડોતે એકજ શીધ, છમાસ મુખી કો-
મજે ન લીધ. ન મળે દમડો કોઈને ધેર, લાવે ઉંટ બાંધે ભદ્ર પેર; અઉંટેબાંધે ખાતે
મુટ; દમડો મુલ વેચાયે ઉંટ; આઠ્યો એક અમુરનો તન, ઉંટ લીધાનું તેને મન; નહી
ગઉં દમડોને આશ, પ્રીતે આઠ્યો માતા પાસ, માતા મુજને દમડો દેડી, બહાણે ઊંટ
વેચાતો લેડી; મમત કરીને બોલાવી માત, વાહયો જીમીએ તારે તાત. ત્યારે દમડો
મુકયા ત્યાંડ, જીવો પુત્ર હશે તેમાંદય; જડે દમડો લીજીએ, કુંવર સીદ દારજ દીજીએ;
કહાડયો દમડો ને ઉંટ આણીઓ, વિચાર માએ તેનો જાણીઓ; જે ડરી ગયો એ
કામ, હજી ભોમીમાં હીસે દામ, બોદી ભોમીમાં તેણે ધણી, શી હું વાત કહુ તે તણી,
એકલી વાત એ દામે રહી પાપીની પછી શી મત યમ.

દોહરા—ધરમ કહે જિમીઆ મુણે, એવાં પ્રોહાં પાપ; એક પલકમાં ઊધરયો તે
કહુ તમને આજ. જપ તપ નેપુન્ય વૌણ અણુદયા વીણ. દામ; રેવાજળથી ઊમરયો,
મહીપત પાચ્યો માન. ચોપાઈ—કાગરૂપીયર મોટા રૂપી. ખોટા પુરૂષ માંહે જે મુખી-
જિજ્ઞાસી દેહ આમર છે અંગ, સદજી ગયા જમલોક સંગ. માંસ છમાસે જાતા જમ.
સદજી માર્ગ પોહોત્યા તે તેમ, સભા સમેત બેઠાછે સરવ જેવાય છે કરતુતાનાં કરમ.
અસત્ય અન્યાય, નવ બોલાય, ધરમ તણી ધારણુતોળાય; સાચો પુરૂષ બેસેછે આપ,
જીઠો જન પામે છે શ્રાપ. ચીત્ર વીચીત્ર ત્યાંતણે લહયું કરતન ધરમ રાબને કહયું;
આણુકય પાપી દહંતજ દુહ. કોપકરીદે સંજીને કહ; અતીશે આણુયો છે અહંકાર,
ભોમી ઉપર વધ્યોછે ભાર. થરથર પુજે અવની ધણી, શીપેર એ પાપી તણી. પ્રોહાં

ફરે એવાં પાપાંડ, જોવારેતે દીઠે ડાંડ, થયો આવરદા એનો નુન્ય, પરવાયું પાપીનું
પુન્ય; કહેા જમદુતોને એ કામ, લાવો ખારતા આણે કામ; નાનરૂપે બાપી આણુયે,
તીસણ કાંટામાં તાણીએ, ખારતાં રખેકો આણે મહેર, ખસાઅંગારા ધીકાવો ઘેર; સહજ
સંવત્સર ધાકો એહ. હમો ઘણી પાપીને દેહ. સબાસકુ વીસરજન થઇ, મુજાકામરૂપી
એ મન લહી; કરતાં કરમ લાગે છે સહેલ, દુખવેઠવુદીશે જેર કાગે કાનમુદુપુજેટલ,
કહયું આણકય આગળ તેટલુ; અમને આન્યું તુજશુ હેત, અરેપાપી ચેતેનાચેત, થોડા
દહાડામાં તું નીરચે મરે, પાપી ઘેર નીરચે નવ કરે જમના દુખનો મોટો ખાર, તારે
શીર ભુડાપણુ ભાર. ધીકે ખેર અંગારા જ્યાંક. નાખે તરત તુજને તે માંહ, અમર
જીવકેમે નવ જાય. કોટી કલ્પજ કરેમય. મોટા કરમથી ખાતું સેહેલ. દુખવેઠવું એ
મોટી ઘેલ; સાણુસે ચુટે ઘણા ફેરવાય. જ્યા યવાય તેવા થયા; એવું કામ; પીછ વરે.
બોલ આણુનો વાગ્યો રૂંદે; બાબત પોતાની છુલયો; યરથર રાખ કુલયો; મેં માઠરથું
છે કરમ. દેશે ઠાંક ધારધરધરમ, પ્રિતધરી પગેલાગીયો, મેલીખાનમહેનત માગીઓ
હવેવલે મારી શી થશે, માફ દુખ તે તમથી જશે; અમતવચન મુખાવેકણું. વળ્યા
જમ રૂપીયે અરણ; કો આગળ કહુને કયાં જઉં, પાપી તે કેમ પાવન થાજ; જેહ
બતાવો મુજને કાજ. કેમ રહેશે મારી લાજ, મારે કાજ નરક જેડરયું, કમપેરેતે તે
પરહરે સહજ મારગ સ્વરગે કેમ જાઉં, તમ કપાથી પાવન થાઉં; એમજ એ કર-
મરીઓ ધણું. મન પલાયનું રૂપીછ તણું. ખાનપાન આપ્યા પકવાન. દીધ બહુ
લાખેણાં દાન.

દોહરો-રૂપી કહે રાખ મુણે, શું લાગે છે પાય; ફરી ફરી તું કરગરે, અમથી
તે શું થાય, મળે પડે છે તે ધણુ. તેનું તે શું નામ, અમથી જે કાંઈ થઇ શકે, તે
કરીએ અમે કામ. વચન આપી વાણુ કહી; રીઝી ઘોરથો રાંક, એહ વરા મુજ
કારણે, ફરિ જમ લોકે જાય. કહેવી પડે તો ત્યાં કહેા, સાચી જુહી વાણુ, આણુકય
ધમારો સ્વર્ગમાં, જુમતે દીકું બણુ. હા કહેજે ત્યાં હેતથી, લેશ નધરેશો લાજ; પ્રતી
ઉતર પછે તે તણા, અમને કહેજે આજ. નરક થકી છુટું અમોતેહ તમારું પુન્ય;
કામ કરો તમે એટલું, ન રહે એક નુન્ય.

ચોપાદ-એક વચન કહોત્યાં જમ. પ્રિત થકી પરમારથ થઇ; આણુકય રાય તે
સ્વરગે ગયો, તે કેમણે એછવ થયો, અનેક મળ્યાં ત્યાં બહુ રૂપી, દીધાં દાન
કયાં બહુ મુખી, શીવ વીમાન બેસી સંચરયો, પ્રીતે સ્વરગમાંહે પરવરયો, શીખ
દહને વળગ્યા મુખ. ધણી શીખામણુ દીધી મુખ. પ્રિતે પાપીને તે શુળ લોભ ધણે
તે પાપનું મુળ કુસંભા સંગત છુટું ધણું, લાગે પાપ તેને તે ધણું, ઓશીયાણું
જે ખાએ અન્ય. તેથી તજવું પડે કાંઈ તન, વચને બંધાયા તે તે મયા, જમ
ત્યાં જમ લોકે રહ્યા. ખરાસ કરતુરી બહુ મયમસે. કખાગર કમકમ કતકસે.

ધરમ ધીરધર છે રાજન, મરમ વાત તે મોટે મન; સભા સરવ બરી બરપુર ન્યાય
શાવટ કેર નીર, ખાલો પધારાણ રૂપીરાજ, આવડુ કુણે અરન કાજ; કોનુ ભાગ્ય
પ્રમટયું છે વણું, વાર પુજન વીમજ તણું.

દોહરા-રાજ્ય ચમને રૂપી કહે. શે તવ જાણે ધરમ; ચીત્ર વિચીત્ર જોતા હશે
સહુના કરતુવ કર્મ. ભુપત કહે ભરતખંડનો, આણકય મહીપત શુભ નાથ, સ્વર્ગ
લોકે સધારીયા. ખેડા વિજીત વીમાન. કુદુલી વાગ્યા દેવનાં જ્યજ્યકાર જય હોય,
ચોખા કરી સભા વીસે જે કહી ન શકે કોય, ચમકે ચેતા ચીતથી, આશનથી અંધ
હૈ, કહેા ભાઈ એ શું કહે, સાચું છે કે ભુલું, ચીત્ર વીચીત્ર લહે સહુ, નીમેષ સાચું
નહી નુન્ય; એ પાપી કયાં પરવરે; પત્તક માન નહિ પુન્ય.

ચોપાઇ-રૂપી કહે શું જાણો તમે, આ ઘડીએ દિઠું છે અમે; એના હાથની
પુજા હોય, અહીં ભુલું ખોલે નહિ કોય, સાંભળને સભા શહુ રહે, કો ભુલું કો
સાચું કહે; ત્યારે ખોલ્યા ધરમજ રાય સ્વરમ જવાનો એક ઉપાય, મહા મહા પાપ
મુકાવિ દે અંતરીક્ષ સ્વર્ગ ઉપાધી લે; તેનો ઉપાય છેલ્લે એક; કદાચ કરશે હોય
વિવેક, શ્લોક. મવાકમ સાંણે દ્રવ્યાકી દિપ મુરાલ એ સકળ તીરથે પ્રત દ્રષ્ટા
વાંકીમા અતીજમાત્રએ.

દોહરા-આશન દીધાં હોય ગામના; જન્મ જરા પરંજત, તે નર સ્વર્ગે સંચરે
કુળ નહીં દેહે અંત; દિપક દેવ સ્થળમાં કરે. નીત પ્રત્યે નહાય; તે નર સ્વરગે સં-
ચરે. પાપ થકી મુક્ત્ય પ્રકેદા પાપ કરે ધણું કરણ તણી નહિ ધીર, તે નર સ્વરગે
સંચરે તજે સહુ તીરથ શરીર; મુજ મોટું એ મોક્ષનું, નરમદા નીરમળ નામ; ક-
દાચ કો શંસય થકી, પામ્થો હોય તે ધામ. પત્તક એકમાં પરવરે, કોઈ ન જાણે હાથ,
મદલે થાય થઈ પડે. સ્વર્ગ તણે એ સાચ. ચોપાઇ-સકળ તીરથ નરમદાનું નીર-
સેજમાં જે પડે શરીર, માળા તિલ ત્યાં, ઉજવળ થાય, અંજ સરખી ત્યાં જઈ ન-
હાય વરસ એક દીન આવે અંજ; નીરમળ કરવ; આપે અંજ શ્રી મારકંડ મુનિએ
ભણિ; સ્તુતિ કીધી નરમદા તણિ, શ્રી કુબેર લખે લલિ કાયા કુખડી કંચન થઈ;
સોમેશ્વર કીધો શંજેગ, કુશી રળી મથો, રામ લક્ષ્મણ નાહ્યા મળા, તે વેળા
ગદાદત્યા રળી, રોપી વાઢી સીતા સતી, ઉત્તર દત્યા નીરમળ મતી; મહેતાં પાર
ન પાચું જોડ, અંજા ઉધરયા લક્ષ કરોડ, કદાચ સંગ રવાને થાય, છો આણકય વ-
ઈ કુંડ જાય, કરો વાત બીજી કહું કથી. હવે ઉપાવતો બીજે નથી, મમ રૂપીએ વાત
રહિ, કથા માંડી રાજને રહિ; અમે કહું ત્યાં આણી નહ, પ્રતિ ઉત્તર એને છે એક-
અધમ બુદ્ધિ કીધી તાજ, શોષ્યુ પુત્રને રૂડુ ગજ. ઉપદેશ છટ તણો ભારીયા,
આણકય દમજ અંગા આલ્યો; શુભ આસન જાણ્યું, છેલ્લીયું વદાણ અમરકંડ
મેહેલીયું, દિવ્ય જળ નાહ્યો દરશન થયું, પાપમુજ હતું તે મયું; કાળા તમ લીધા

હે ભરી, કૃષ્ણ વસ ધન એક કરી, ખેડુ નહિતમ ઉભો તીર, નીર ખે નાહે નરમદા
નીર, ઉભય તળાઈ દરશન કરે, પાપ પુરવ જનમનાં કરે, પુન્ય સંધિ આપેલાવીએ
ઉપકાર માન ધાતા આવિયો, ને નાં બચે કહયો, એક ભાગ તેા ઉત્તમજ થયે;
મુજ ભેદ આવી ન્યાહરે. ઉજવળ આપ થયે ત્યાહરે. જોરસંજમાં આવ્યો વડ
વિર. શુભ નીરમળ થયો શહિર; નેહથી નીરખે છે તે નેત્ર, ભાગ્ય થકી આવ્યો
ભગુ ક્ષેત્ર; સીદ્ધ ક્ષેત્રમાં સ્નાનજ કીધ, પવિત્ર જળ પ્રીતથી પીધ, ઉજવળ ની-
લ દીકા છે આખ, ધન થઈ બ્રમહોની પાંખ કામ મર્યાદને અનજળ તલ, બેઠાસ્થ
નહ મંત્ર ભલ લાખિયો મહીમા, ક્ષેત્રે રહયો નિમેશ, માત્રમાં નિર્મળ થયો રેવાખંડ
સાંભળીયો કરણ; તિત્ર તાંડુળ આપ્યું સુવર્ણ, અન વસ દશજ્વાનો રાત્ર, વિપ્રસંતો
સુભ સન્માન, પ્રથમ રૂદ્રદેહ થઈ આપ; પ્રતક્ષ બોલ્યું પુન્ય પ્રતાપ; મહિપત મન
ગમે તે માગ, ઉજ્જમ કંઈ રાખીરા નહિ ભગ, પન્ય ધન્યરે માતા માહરી. હું કીરતિ
શી કહું તાહરી, પ્રીત પરી પગે લાગીયો, વરદાનમાં પાસે માખીયો ખોટું હો થણ
મુજમાં થણ, હિંદુ છે દુખ પ્રજા તણ એક વાર લગવે લાડ, તેતો માતા તમારો
પાડ, આયુષ હોય માં આ કામ, મંદ રાજ જેવું શીરામ; પરજનને ઓશીમળ થાઉ
પછે સ્વરગ મારમમાં જાઉ, ત્યારે નરમદા બોલજ કરયો, દસ શહજ વરસજ રાજ.
કરો, પાપ પુનિતો કીધો તાજ, કર્યુ રામ સરિખું રાજ; મુજ થણા આદ્યા તે તણ,
પાળ્યા લાડ પ્રજા સહુ તણા, અવસાન કાળ આવ્યો ન્યાહરે, ગૌતમનરમદા નંદ્યે ત્યાં
હરે; શીતાયે જ્યાંહ વાડી કરી, બેઠો ત્યાંતો ધીરજ પરી, કુંડ બ્રહ્મા વિસ્તુ તણ,
જેના મહીમા છે અતી થણ; ચૈત્રવદ જ્યોત્સ્નાદન, માહાર્દ્ર સાથે મેળવ્યું મન, આ-
વ્યું નામ અંગિષ્ઠ આકાર, અનુર આજ્ઞાકય તણે તે પાસ, લીમાન આપ બેઠા ન્યાહ
રે, અંદન વ્રહી થઈ તાહરે, અરર નિશ એ શોભાહરો વરશો વરસ અંદન વ્રહી થશે
શોભા રૂપીથી સ્વરગે શયો અહીયાં કયતાર એવો રહયો સ્વર્ગ થકી થડા આપ. ધર
મરાયે દીધો છે આપ; ઉજળા છો તે કાળા થાઓ, સ્વરમથકી પ્રત્યુમાં બંધો, રહી
રહો નીછોરે સરવે રામ, ભક્ષ કરે પુણના ભાગ ત્યારે તેણે બેડયા હાય; સ્તુતી કરો
ધરમરાજ સાથ. દીનબોલ રૂપીએ કહયા, ધરમરાયને આવી દયા, પાંખરડે તમે પર
વરે મારયા વણ મોતે નહી મરે, ભોજન પેહેલું દેશે દાન, તેના પીત્રી પામે માન.
વરદાન તેને એવું કીધ, કામ સરવે માજાકીપ કપન મરણ નીરમે કહયાં ઓપારવ
તીપરસન થયાં સદેહ સ્વામી તણે મળીયો, પ્રીતે પ્રતન રૂડો પામીયો નરમદા નીર
ખે ને નહાય વેડ વાયડે વૈકુંઠજય ચોપાધ-નરમદાનો નીરખી નહી; વાસ વસો જાહ
હુર તે નર પ્રાપી કેમ તરે. પ્રીત પરી કહો પ્રદાને વાત મુખિ નહી સ્વપ્ને નાવી દ્રઢ
માખી હોય તે પ્રાણીજા તે કેમ છુરે મ્હ.

ચોપાધ-પાપ કરે પ્રાણી તે મરે, નરમદા નીરખ્યા વીજ કેમ તરે; વાંસળીયો

વનીતાના વાણ, મુજ વાત બોલ્યા છે. મુજપાણુ તેહ પુછ્યાં તે વારે વસ્ત. પડાએ નીરમાંહે એ અસ્ત; અસ્તી પાણિ અડેથી તરે, શકસ માલિએ ફરે મરે. પ્રથુ પાંચી છવા બેતી એહ અસ્ત જળ તરશે તેહ; કહે પારવતી અચરત એહ, પુછુ મનમરે સહેહ; અસ્ત થકી ઉધરીયા લાખ; સજેપ એક દહાડો સાક્ષ મુકતી ક્ષેત્ર એક કારી આમ, સઘળા દેવ સ્થળ વિશ્રામ શીપત રામ બ્યાં ધણી. પુતરી પચીત પેઢજ તણી, વરસ એકદશ કેરી થાય; વિવા કરવા માંડયે રાય, કહે પુતરી સાંભળરે બાપ; નહી પરણુ હું આપો આપ; બેરાવરી પરણાવો મુને. અસીદત્યા આપુ તુને ત્યારે છુપત પડયે જાન, પુતરી, તેડી એકાંત; એવા વચન બોલે શા માટ, તુ નહી પરણે તે શા માટ, નામની કહે પેલો ભવ, અસત્ય ગત છે તેનો પંથ, અવપત છે સ્વામી; શુ કરે ખાલ વચન તાહરે સઘળતી સ્વામી મારો જાય; તે સાતા મારો દેહ થાય; સાંભળી વનીતાવચન વિમારયોકારી રાજન, એતો અચરત મોટું હોય પેલી વાત ન ખીછે ઠા. પેલી કહે સાંભળરે બાપ. અસત્ય વાત કરે નહી આપ. પેલે મારયો તો મોન ફરે પડીયાળો બેળન બેર; તેની સી મોરલી હું નામ રેવાતરિ રહેવાનો કામ નીર નનમહા કેર મહે સજી દાડાયણી મયા કહે, કન્યાળી સામે પચીમ જામ સુમહી પ્રજા નવવાની જામ, વામ ધનુઆરેથી ખરો, આમળ પાછળ વર વાયરો નરનારી નાનદાજ કરે, એક એકને દેખી કરે, આવ્યે પારધી મેલ્યું બાણ; લીધા એ પાખનાં પ્રાણ માંસમાદી લપઆલેડી ગયો, હમલો અસ્તી તણે ત્યાં રહયો. એટલે સીંચાણ આવ્યો મુખે; માનનીતુ અસ્તુ લીધુ મુખે, જાડયો આકાશે પેલી તન. અરે નરમહા કેર નીર, બીજુ પસી વાતે વળ્યું, અસ્ત હતું તે જળમાં પડ્યું; નરમહા નીર તણે પરતાપ, અવિચળ પહલિ પામી આપ. પુષ્પ વિમાનેખેરી અંધ દાન ફાટાને દેવજ થઈ, મુખ ભોમવ્યું સ્વરમ તણું, વળાણુ કહું મુખ ધણુ. અન માહા સ્વામીમાં અડ્યું; એકવાર અવતરજું પડ્યું; પછી પેટ આવી તાહરે, જાણી સ્મરણ જે મન માહરે, કહું મેધાન સાતીને વસ્ત, સમડી હેઠપડયાછે અસ્ત કરી એકદા નાંખે નીર, તેયે સ્વામી સ્વરમ શરીર; તે પ્રજાંત દેખાડુ રાય, સામા નાણુ તે સ્વેતજ થાય, પીતા સાંભળી વારે વાણુ; અંતકરણ સાચી દિલઆણુ, ગોર તેડાચે દેહ માન. અન્યા પુજા આપ્યાં દાન, આપ દેશ માહે છે મુખી, વિશ્રમામ આપ્યું છે દેખી; હમદેકાણું શુભ સાયમાં, લખી લેખ આપ્યો હાથમાં ભોભેલીયા આવ્યો વન વનમાં વિરજ ધાતા મન. ધરમ પુન્ય ભાવે ભાવિયો, રૂપી રેવા તરિ આવિયો; રનાન કરીને શુદ્ધ કરયાં, કુળ છકાવર તેનાં તરયાં, દીડા પ્રજા સમાન જ્યાહરે એવાવ હસ્ત લાગ્યો ત્યાં; કામળ વાંચી પ્રાણણુ જાય; તે વેળા પાસે નહી કોય, રાક્ષસ એક કણુવક નામ, ફરતો તેણે કામ; વીર સાથે તેને છે વેર; પીતા આપ્યો છે માટે, નીચ પાંચ પ્રાણણુને દણે કત્યા પાપ તેનું નવમણે, વિમ

શોધવાને કારણે, આળેથી કહ્યું એને બારણે; ખડમ મોકલ્યું તેણે દીવ, ધરિ છે-
હવા આળેથી શિશુ; શાલિષ્ તે સંકટમાં અડચે, રામ રામ કહીને દેહે પડ્યો, કરશન
નરમદા કેરું થયું, પાપ પાપી પુરપત્તું મયું; દીઠા કામળ ન્યારે કાથ, બોલ્યા આવિ
વિષ્ર આથ, શું બોલે છે શું એ જુલે, નહીં માફ શા માટે રૂવે; વિપરે સહિ દહિમ્ત
મ્મી, ખરિ નિશા પાપીને યમ.

દોહરા-કૌતકે બેવાને રહ્યા, વાડ દીઠી વસ્ત; બે જળુ મળિ ભુમી ખલિ, આ-
ળ્યાં એટલે અસ્ત. ચાંચ નખ પખ પાતળા, ઉધિમ આકાર, બે જળુ બાંધ્યા ખસિરિ,
ભલી ભાતના બાર, નાખ્યા નિર નરમદા તણે, સારિ હેરે સેવ; મોર ફીટી મહીપત
થયો દીવ્ય અડકો દેવ. અચરત દીકું ઢાનવે, મંડિત તણો પ્રતાપ; તજ કરિતન કા-
રણે; અધિપત બેઠો આપ. એવિશ મે ઢીન એ મિત્તશુ દીકું દીવ્ય કરશન; આ-
પ રૂપ શ્રિ નરમદા, પુરણ યમ પ્રસન્ન, વિભાન આળ્યું વધકુંઠી. દેવ સ્વરૂપી દેહ;
આનંદમાં આસન કર્યું, તેજ પુજ થયો તેહ; કંઈત કહેરે દેવ સુજ, વિભાસે શું
આજ; આમ બેશ વિભાનમાં જુવતી બેઠે જત, વિષ્ર પડ્યો તે લોભમાં, શીવ મા-
મની વાટ, કર દેખાડ્યો ના કહી, કરમ હીણ તે માટ, મદિમા મોરલી સંમનો, છમે
ન કહેવાય, અસ્ત પડે બે નીરમાં, તે સ્વરગે બાથ, વીષ્ર મથો વજારસી, કહ્યું જાણે
તે કામ; ત્રાંબાના પત્રે લખી, લીધાં છે તે મામ.

ચોપાઈ-નરનારી તે સ્વરગે મયાં, દેવરૂપ દેવાંશી થયાં લક્ષ્મણગાનાં મુલ્યમા
ય, અકળીત કોને નવ કળાય; શુભ દેવના મુલ્ય છે ઘણા, પુરે મનોરથ મનહા તણ્ય;
દેવા તં રહ્યા રણછોડ; પુરે જન્મારાગે કોડ દેવના દેવ દેવતાનેદેવ, રાડ જળી ક-
રમે શેવ; કંડ નાહે અંધ જડ્યો, વીજળુ કુંડ વધકુંડ પદ પડ્યો, બલ કુંડ બલાદીક
નમે, નાહે પાપ સધળાં તે સમે, રામકુંડ શ્રી આપે રામ મુકતી શેત તણો એ કામ.
સીતાવાડી પ્રવરમ બારી એક, વધાર પામે નરનારી તેહ; મોખડ મોક્ષ તણુ છે મુખ,
સહજ પાપ તણુ છે શુભ. વાડ પનોતી લોહી વડી, અધ્યાત્મી નાખે તે ઘડી, મોરલી
સંગમ મહીમા મોટાટાળે જન્મ પાંચની ચોટ; અગ્ની તીરથ આરાધરો, વિશ્વમકળ
પાચે વાધરો, શ્રી કુમેર કલ્યાણજ કરે, ભંડાર અખુટ અભરે ભરે, નિરખે શોભેશ્વર
તે નેહ; રોમ ન વ્યાપે તેની દેહ, પગિ કહે સુજ નરપતી, તેનું કરમ બેરાવર રતી;
તે પાસે નરમદાનુ નીર, જે વેળા જવ છોડે શરિર ફીટી એને નહીં અવતાર; શું
કહું તુજને વારવાર, કાશી દેવા કોડે કહું, વેદ વ્યાસ લક્ષ્મણ શ્રી લહું.

દોહરા-ગુડીકા આવે માદરી, તેવો મુખીયો થાઉં; આ વેળા આણી ઘડી, દેવા
તીરે જાઉં, કાલ મધરાતે પડે, દેવરૂપ મુજ દેહ; માટે ઇચ્છું ગોટીયા; નારાયણ શું
નેહ. કહે વીકરમ સીદ સુજ. લે ગુડીકા કર કામ, તારી દેહ પડ્યા પગી, એ મુડીયા
કેણ કામ. સીદ કહે છે સાંભળો, કરં એક જુગતે જન; પછે મુડીયા આપ્યા તણું,

સોંપુ તુજ સરખું પાત્ર, લણું પુન્ય તમે કર્યાં, શુભ યુધે સમરય, તે માટે પુન્ય કરી, આપું તારેદાય. મહિષતે ગ્રીહા મુખ ધરી, વાર મહિને વીર્યસમયી હરસીધ માવડી; જોજો લીધી સીદ્ધ, આખ મીચી ઉવાડતાં, પુરણુ મન પ્રસન્ન, રાખ રેવા પા-મીચો દિહું દિવ્ય દરશન, કાયા તોળી કનકકણ, સિદ્ધ સહિત મુખણ. દિધાંદાન દમ વિપ્રને, પરંતિ પુન્ય પ્રમાણ. મધરાતે તે મદીપતિ સીધ સાનીધે મુર નહિ, પમાડ્યો નરમદિ આવ થકી ભરપુર, પુષ્પ વિમાને પરડીઓ, સ્વરસે પહોંચી સિમ; કોટી કલ્યાણ તારું થજે, રાય સોંધી રીધ. એક પક્ષ ઉજેલુમાં આંચો વિરવડે હાય, દાને માને ડાહાપણે, મુખ બાતે સમરય. પાળે લાડ પ્રભ તણા, જેવું રામનું રાજ; પરદુઃખ ભંજન પ્રીતશું, નીત નીત કરતો માજ, શામ મારમ લોપે નહી, વખાણવાયુ પુરાણ; સરવેને સરખા મણે, પર કાજે આપે પ્રાણ, એમ મહિને પુતળિ આપે મઠ આકાશ; એક કથા પુરણ થઇ કહે કવિ સામજાસ, શ્રેય વળા સમજતા, કહે કવિતા કરભેડ; એકવાર સઉ બોલજે. જે જે શ્રી રણુકડ.

વારતા ૨૫ મી જોગણની.

મુમંધા નામનિ પચીસમી પુતળી બોલે છે, તે વારતા રાખ બોજ સાંભળે છે.

છાપો—નમું શ્રી સારદા દેવી, કોટી કોટી દુત કામ; શામ શીવ સરખે સેવી, સ કળ મુણ નીધી ધામ, માંધરવ ગુણ ધામ, પુરે મન દિવતાં કામ; મન ચીતળ્યાં કરે કામ, વામક મડળ કામ. બાણ દક્ષણ પુસ્તક તણાં નામ ભુમમુ પસાંમુધાં; શામળ કહે શેલો સરસ્વતી, પામો મનવાંછીત મુદા.

ગોપાલ—એક સમે ધારાધીરા, સમરણુ શ્રી કીધું ભુમકિરા, સીંદાસન પુન્ય સર. સ્વતી, આસન બેસવાનું મન મતી, શામળસભા ભરી છે બાંધ; બોજરાય પારથાત્યાંદ; પુણ્યને પ્રદક્ષણ કરી, આસન બેસવાની ઇચ્છા ધરી, જમણે પમરે બેટલે, પુતળી એક બોલી તેટલે, મુમંધનાં છે તેનું નામ, બોજ રાય નામરસે એ કામ. બોજ રાયનાંધરસે ચરણ, કહું વાત તે સાંભળેદરણ. વીકમ શરખા જ્યાં થાય, ત્યારે આશાંધરે જે પાય; બાઈ સમરશ કરે નહિ કોય, જે બેસતાં અનરય હોય કહે બોજ તું મુખણ કરે; વીક મ કેરા વખાણનેવા યાઉ તે પમજ ધર, નહિ તે એકનિ પુન્ય કર, કહે પુતળી સાંભળરાય, કહું તુજને તેને મહિમાય, નગર ઉજેલી માળવ મુખ માજ, દેવસથળ સ કળનો કામ, રાજ્ય કરે ત્યાં વીકમવીર; મુદર મડ લીખાતાં નીર; શ્રી હરસીદ મોટી શાહકા, વાંછીત શેવક વરદાયકા; મહામળેધરનો મહાજવી. શ્રીમુણ રૂપ સીલાકય પ તિ, વાણે અદાર વસે શુભ વાસ, લોક સહુને લીલ વિલાસ, એકસમે ઉજેલાં મહા-પ્રરૂપ એકલો આંચો ત્યાંદ; પેલો પેલો સડોકા કહે, દુકાન વાંચેણીની રહે, કથી

વાત ઉપર નહિ નેહ, નરે જ સડેની તે દેહ, એક વસ્ત તેને નવ મમે, અલખસ્ત થઈ
ને ધરમાં રમે. તેને સડે કહે મસ્તાન, રહે ત બોળીની દુકાન; સભા ભરી છે રાયજ
તણિ, થઈ વાત ત્યાં પેલા તણી. એક મસ્તાન પરિણે દોયકળી ન શકે તેને કેમ,
ભાત ભાત જણાયજ નહી; બંચે માને ના બંચે કહી; સેજ વાત થઈ અનુમાન, તે
સાંભળ્યું રાજ્યે કાન; એક સમે રાજ એકલો મસ્તાન બેઠો ત્યાં મહીપત મળ્યો.
આશપાશ મળે નહી કોય, અતુર રાયજ ચરચા બેચ, દીકા બનિશ લસણે તેહ,
નરપતને મન ઉપચો નેહ. તેજ પુજમાં કોટીક કામ, બંધે પ્રકટયો બીજે કામ,
દીકા બાહુ ચક્ષે લોળ; હળકે કંઈપવત કપોળ, સમુદ્રિકતું બેધાન; રાજ ચીન્હ પુ-
રણ પ્રમાણ; સચચેન સધળાં સચજપણાં, પાંચ રાતાં પાંચ ઉત્તત વણાં. એ વાસી
ચેન તે રાયજ તણાં, ચેન બીજાને બેચા ધણાં; રાજગીજ રહીયાળો રૂપ, ન દોય
વેલો નર એ ભુપ. દોહરા-પાસે બેઠી પ્રીતથું, આપ્યાં બીડાં પાન, બેઠોયો તેને ભાવ-
શુ, મળીને દિધાં માન પેલાના નિરખ્યા ગુણ બહુ, ધારણ રાખી ધીર. લક્ષણ બે-
તામાં લહે, એતો વીકમવીર, ગુણગુણ બેના મળે, તેને તેથું પ્રિત; બાપી બેગી
વરતીઓ, ત્યાં શા રૂડી રીત. અતુરને અતુર મળે. મળી બંધ ત્યાં મેળ; બાળ સંગાથે
બળ મળે, જેમ બગી બેળાબેળ, ચોપાઇ-પુરણ હેતને પ્રિતે પેર, નેડી લાવ્યાપોતાને
ધેર; સંતોખ્યા સનમાનજ કરી, અધીક હેતથી આદર કરી. બેઠા બે જઇને એકાંત;
ભુપને વળતી ભાગી પ્રાંત કયાંથી આન્યાને કયાં રહો, ઇશ્વર આણુથી સાચુ કહો,
પેલુ કરી બેઠા કેમ રૂપ, ઊં તો કે નગરીના ભુપ; પ્રહલ્યાદીક પાતીક તને, બે વિ-
સ્તારિ નવ કહો મુને; કાંઈ પ્રાંત રાખો બે આપ; મુજ સરખાં કોટી વધ પાપ, તીમે
જ વાતમાં બે રાખો નુન્ય, તો પાંચ જન્મ હરખ્યાનું પુન્ય; લેશ માત્ર ન ધરશે
લાજ. આપણુ વચ્ચે ઇશ્વર આજ, દોહરા-પુરણ પ્રતિજ્ઞા કરા ત્યારે બેઠોયો તેહ;
વાત કહે શું નિપજે નરપત સાંભળે નેહ. કે દુઃખભાગી નવ રહે, મટે નહી કે મર
મ, કુળ પ્રગટ કરડું પટે કૌશલ ખોલો ભરમ, દુઃખના તો છે દુઃખરા, અરણ્ય નવા
આજ, તેતો તમ આગળ કહે. એને ન કુળને લાજ, છાપો-લેશ નહી કુળ લાજ,
ધન બાપનું ખુએ; નમે વેરીને પાય, કુલ આગણુ દુઃખ રૂએ, કુળનું કહે કલક; બો
લ બાપીકો બોળે, દે સજ્જનને દુઃખ પછી પોતાનું ખોલે અપીન : યદી બે અન
જમે, લાજ મરબદા નવ રહે; કવી સામળ કહે સાચું કહું, લોક કપુત તેને કહે.

ચોપાઇ-કપુત નામ ધરે જ્યાહરે, તમને સાચું કહું ત્યાહરે; એમ અરથએકે નવ
સર, મહા સંકટ કેથી પરહરે. વાત થઈ રાખે એ રાય, તે તમ આગળ નહી કહેવા
ય, ફરીને વિકરમ બોલ્યો બોલ, દિધા સાત પરિચાનો કલ, રાજ વિસ્વાસને વચન
માહરું, સંકટ નિરસે બાણુ ત્યાહરું; હોલ માત્ર ત્યાહરું દુઃખ હરહું તો વાત વિ-
ચારી કરું; દુઃખીયો કહે સંભળ પુરપતિ, મહું કરમરેખાની રત્નિ, રત્નવતી ચેન ધર

અનુપ, રત્નરાજ નમરીનો ભુપ બનિશ લક્ષણ પુરુષ કામ મરપતમાં શિરિભણુ નામ; પ્રજા પાળે રૂઠિ રીત, પુત્ર્ય ઉપર રાખનિ પ્રિત, ધરનારી જાણે પુત્રનિ, અતુર શિરિભણુ અંતનિ; ધણિ રિદ્ધ ને ધરમુત્ર નિધિ રાજ હું તેનો પુત્ર; લાકડવાયો એક જ એક, વપુએ સુંદર ધરિ વિવેચ, માનનિ એક બીજી જે નાર, નેને પ્રિતે વિરહ અપાર; તે દેખી રીઝે રાજન, તેને તન મન જાણે ધન. દોહરા—અંક સમે વધરહવ નો નરભસેન રાજનાતે આળ્યો આમ ગામમાં મરવા ઉપર મન. કોપે કટાક્ષ થઇ થકી ક્રીડાં દેરા બહાર; રાજ ધર કામે ગયો, ગામ રહી ધરનાર. પુર સોપ્યું પ્રધાનને, રણુ મથો સજન દીવસે ધણી ત્યાંહ વહી ગયા; ઉપાય બન્યો બહુ અન્ય-

ચોપાઈ—વસંત રેતુ તણી જે રીત, રમેહોકરા આણિ રિત, રૂપા દેરા ગેડિ હા-યમાં, રાજપુત રમે સાયમાં. પડયો દેરા ગેડિથી જેમ, મથો મહોલ રાણિને હેમ. ભરબખતમાં હુતી જેહ, દેરા દેખીને પ્રમદયો નેહ. રાજપુત લેવા ત્યાં ગયો, જાળ રાણિયે બોલજ કહયો; દીઠો કુંવર સુભગ સુભણુ, વાંચ્યુ વનિતાને મોહ બાળ, નજ સ્ત્રીખ નિહાળ્યું તન, થયુ માનવાને મળવા મન; નિચ બુધ સહુ નારી તણિ, લાગી ખાંત તેને મન ધણિ, હેને ઝાલ્યો મારા હાય, શામા બોલિ સુતને સાથે; કામ વાસના આળ્યું હેજ. નાંખ્યો બાથ ભરીને સેજ, મુજ સાથે તમે રંજે રમે, બોજન મુજમાં બેસી જમે; તુ મારા હાંકાનો દાર, લાડ લાડ અપરમપાર. નિચ બોલ કહયા નારીએ, લાગી દેહને ગળ મહારિએ; એશું બોલી મારી માત, વિપરિત એ અણુધટનિ વાત; તું તો માહું તારો તન; એ વાને મળે કેમ મન. એ વાતે તો દોપે ધરા, અંક કલંક આણે શીશ; પ્રતક્ષ લાગે મોટું પાપ, દુભાવે પરમેશ્વર અપાપુને તે પેટ જળ્યો છે પુત્ર, સાચો અક્ષર એછે પુત્ર.

દોહરા—ત્યારે કોપી કામનિ, કહ્યું ન કરે જે આજ; દેવરાડું હું શુભીએ, ને લોપે મુજ લાજ, રામ દવાઈ રામ કહે, વચમાં રાખુ ધરા, ના દહીને જે નિકળે. નહી છેદાડું શિશ. તાર આલે તે કરે, લે જે મારો પ્રાણ; અણુધટતું કંઈ નહી, કં-ળને લાગે હાણ.

ચોપાઈ—કરી ભર તે તો નીકરયો; કટાર કેરથી વિસરયો; બીક તજ આળ્યો બારણે, રમત રમવાને કારણે. બોળવાઈ મથો તે જાળ, કામનીને મન વાપ્યો કામ; લખ્યો કામળ એક જતન, ઠરી બીડયો મહોર પોતાની ધરી. ધરતું મા-ણસ ધરની દાસ મોકલ્યો છે રાખનિ પાસ; મોકલ્યો કટાર નિશાની એક દહાળ્યો વડવાંવચન વિવેક પોહોળ્યો પાંચ દીવસમાં સાથ, આળ્યો કામળરાયને હાય; વાંચ્યુ પત્ર ઉગને દીશ, પંચની જવાળા લાગી શીશ મુજ જળ્યાએ કહ્યું દાર્શીએ, વણુશાહ થયો ત્યારે વાશીએ, જીવતી સાથ ભેરાવર જર, મથો કુંવર મુઝીકટાર હવે કહો તે રાણી કરે, પેટ પાળી મારીને મરે, તારા પુત્રથી આળ્યાં વાજ, કેમ ખમાએ ભારેદાજ.

દોહરા—મતી ઉપર ત્રણેણયો, સાંભળ શુભ પ્રધાન, વચનજ પાળે માહર, તેતોત-
માર માન કડકા કરજે કુંવરના રતી રતી રાઠ ભાર, ચારી સમ જે વાતમાં, અજર
કરે આવાર. કદાચ ઉઘરે કુંવરને, દુખ લાગે મુજ શીશ, રામ દુવાઈ માહરે, હાથે
હથ્થુ તુજ શીશ. પ્રધાને પત્રજ વાંચીયો, ન કહિ કેને વાત, વણુ સમજે હું કેમ કહ,
રાજકુંવરની ધાત, પેર પેર જોઉં પારખું, સાચ જુઠું જરૂર. આપ ધેર એકાંતમાં, તે
દેશે તેને હજુર ભામનીયે તે ભોળયો, ચરીત કરીને તેહ, કુડો રૂઝ કેળવું, અકલ
ખલ્લુથીએહ, માનદેધને માળીએ, અધીપતીએ એકાંત, મુખ સંભા મુવાહવો, ભાગવા
મનની ભરાંત પુત્રી એક પ્રધાનની, કન્યા કોટી ધામ; ચડી માળીએ ચંતની, નેન-
વંતી નિજ નામ, પડી તેહ પતંગપર; દાવભાવ હઠ હેત, ખાનપાડ મેવાવણા દસથી
રિજયો દેત. તેને દીકા હાસીએ, કરશે કુડુ ડામ, અધર્મ અમે ના આચર; રાણી જયો
નામ, રામ દુવાઈ રામ તુને, સેજ અડાડે અંગ; કોટી ઉપાયે નહી કહ. કુંવરિતારો
સમ. કુખરિ મહે રાજ મુણો, અધિક તાહરિ આશ; નરપત નિરાશ રખે કરે, પ્રિતે
આવી પાસ, સામા સતવાનાં કરે; ચતુર ન ચુકે આપ, તે પ્રધાન પ્રિછે ધણું, છળ ન
પાડે આ છાપ. પર અગ્નિ જે પરકરે. તે જોરે કરે જર; કપટ કરેછે કાર્મન, કુંવરમા
રયા કાજ, ચોપાઈ—ગીએ દીવસ થયો જ્યાહરે, પરખુવા પુત્રિ તાહરે, આપ ધરમાં
એકાંતે હોય. તેનો અન્ય ન જાણે કોય. વળતો બોલ્યો ત્યાં પ્રધાન, રાજપુત્રને દેઈ
માન; ખાંચા પીએને ખુશી કરો, મંદીર ખડાર. નહી નીસરો કહાચીત જશે. અજ
ણુ, તે તમારા જશે પ્રાણ; કુંવર મહે એવું શા માટે. તે વાતના તમન ઉચાટ, પ્રધાને
માંડી કહી પેર, તમે ગયારાણિને પેર; તેથી કામના પામી કરો, દેણયો પત્ર રાજને
બોધ. રાજ બોલ્યો કેવો બાળ, મારજે કુંવરને તતકાળ. મેં રાખ્યા તમને જરમાંહ,
મારા લખી મોકલીયા ત્યાંહ, મેહેલેથી ઉતરશે તમે, તો તો દુખ પામીશું અમે;
પ્રધાનપણું અમારું જશે. હાણુ છવને ધનનિ થશે; વાર કહી રહ્યો ધરે તેહ. હાજયો
વણું પોતાની દેહ, છાતું રહેવું તરકર પેર, બરડું પેટ સાસરીયા ધેર, એથી તે
ભલેશ મરત, એમ તેણુ વિચારયું તરત, એમ આપ વિચાર્યું મન. અડધી રાતે
ઉઠ્યો; રાજન; વણુ મુલી લીધો પોટલો. જોતાં મંગાજળ જોડ્યો, બકચોડા પડે નહી
હથિયાર; એકલો આપ થયો અસ્વાર; રાજ છીજ કોઈથી નવ ડરે, ખોડીગાન પંથે
પરવરે, ખેડખેડ તો કરતો જય, કેને ન ગણે લેખામાંહ; વિસ દીવસની વટિ જય, ત્યાં
તો એક તમાસો થય.

દોહરા—વેરાવળ મામે ગયો, ઉતરશે વાડીમાંહ; અસ્વજાંધ્યો આસોપાલવે, બે
જન કીધું. ત્યાંહ, સુરસંગ રાજ સમલ છે, રાજ કરે તે ડામ; ગાદી તેની દીકરી. પદ
મસેન શુભ નામ, નિશાનમાંજે મડમડે, જાછવ અઠકો ચાય; નમર ભોજન ખલુ કરે,
આનંદ અંગન માય. લેખ્યું દશ વાણિયો, રાજ સરીખી સીત, કુંવરી કન્યા રાયનિ

તે શું રાખે પ્રીત, વનીવાએ તેડથો વાણીયો, ઠેર કહ્યું તે કાજઃ આપણે જઈએ નીકળી, એકલઈ બે આજ, જન પાછી વળી જશે. જખખારિને ધેર; કન્યા વરશે તુજને, તુજને પરણ્યાની ધેર, શેઠ કહે મુણ મુંદરી, એક સરે નહીં અરથ, તુજ માટે કુંડેમ તુલુ, પરખારને ગરથ. નારી કહે આવે નહીં તોતો હુડિ લેકું; કુટુંબ નિકંદનસહુ કરે, તુને શુળીએ દેઉ, બન્યો તેહ વણીક તો, જુગતે બેડયા હાથ; તમે કહો તે કુંડે, આણું તારી સાથ, શામા કહે સાખારા તુ, કુંડ રત્ન અમુલખવેશ; વિદેશમાં આયણુ જશું, ત્યાં તો મુખે દેશ થાડ્યાં બેજન સાંઢણિ હાથે વાડિમાંક; મોલ કોલ દીધા થય્યા, સહુ લાણું તુ કામ; એક પહેર બે જણાં, આળ્યાં તેણે કામ. સાંઢે બેઠી મુંદરિ; શેઠ બેઠા તો ધરણ. બળ કરિને વાણિયે, સાંઢે મુક્યા ચરણ, સાંઢે હંકારિ સેજમાં, થણા હેતથી ધેર, તે વેળા હેડ પડયું કાખા પમતું ઝેર.

ચોપાઈ—અથ બાંધે આસો તમે, મહિપતતે રવાનક નવ મળે; મારગદ્રષ્ટે બેથો સાથ; આળ્યું ઝાંઝર ગયને હાથ, દિહું રત્ન અમુલખ જ્યાહરે. ધાયો પુક તેનિતાહરે, મારબ એઠે પાંઠ બય. સાંખળે તારે કુખિયા રાય, એમ કહિને ધાયો પુક, રાખ્યું ઝાંઝર પેતાનિ મુઠ. દોહરા—ગયાં માંહરે બે જતાં, સહેજ હપર નેડ; જાણ્યું ઝાંઝર પમતું પડયું, પડયો પ્રાશકો પેટ, કુવરી કહે છે શેઠ મુણ. આપ સાંઢણિ રાખ, લાલો ઝાંઝર પાછા વળો, એક ધક્કામાં દાખ, સાંઢે બેસારિ વાટના, રહિ એકલી નાર, શાહ પુત્ર પાછો વળ્યો આળ્યો આસો છાંય, કુટુંબ કખિલો મુકિયો, પરદેશની શી ધેર, નારિ સાથે નિસરથો. મથો પેતાને ધેર, એટલે ત્યાં રાખ મથો, લેઈ જુવતીતું ઝેર, ભાંખની કહે ભલે આવીયા, આપો હમારું ઝેર; આપ્યું જુવતી હાથમાં, કામની નિસરિયુ કાજ. ચોપાઈ—ખડી સાંઢે હંકારી આપ. રાણી ચાલીરાંભ સાથ. માતકાળ થયો જટલે, રાણિયે રાય દિઠો વેટલે. તેને મનતો અચરત હોય. નહોય મિત્ર આ બીજે કાય; હવે શુંય કરે ક્યાં જાઉં; કેમ એ આજળ કુડિ થાઉં, કોણ જાતનો કોણુજ મામ, વળી રાજતું છે નામ, મુજ સાથે કેમ આવણું પડયું, પમતું ઝાંઝર ક્યાંથી જડયું, દોહરા—રાય કહે રામા મુણો, કુંડો પંથી વેપ; વટે મારય વાટના, કુંડ આળ્યો આ દેશ. તમે બે જતાં હુતાં; તે મેં દીહું દ્રષ; પડયું આણુપણ તાહર, તેથી પોચો કષ્ટ. આળ્યો તુજને આપવા, હેતે આપ્યું હાથ; તમે કહ્યું જશીય થઈ; આલો મારી સાથ; હા કહે તો આવિએ હમડે કોયે હેત નહિતર જાતું એકલી શણુખાર સાંઢ સમેત.

ચોપાઈ—નેહ ભરયાં નાહીને નેન, બગીસ લાલણિ દીઠી સેન; આપે પ્રોડે લિધો થયે, આલ્યો કારિ મુણવંત. મથા વેગળા દેશે દુર હરેશ થયો ઉગમતે સુર. બેલિ સાંઢે સેરાવર પાળ, બેશારી તે મુખે બાળ, લીધો હેમ મણેરો મથ, મથા મામમાં સેહા અરથ. પાન મુખડી વણ વિચીધ; વોરી મનને ગમતિ નિહ. બેઠો આપ એક

આવ્યું હાલ, ફરી એક આવી તે વાટ, તેણે સ્વાલ નાખ્યો તે કાર; આપ્યા રૂપીઆ એક હજાર; અંડાર કરવો ચાહે, કર ઉપાર અહલ તાહરે. દોહરો—રાજા કહેરે સિદ્ધ મુખ. સારે તાહરો અરથ, વેચે મુજને ચીટે જઈ, લે એઈએ તે અરથ, સોદામર એક તે સમે. પેરે દરીએ વહાણુ; આપે હંકારે તે સમે, વેચ્યો અતુર મુળજી, વાટ થઈ વહાણે ધડયો, અગાધ અરણ્ય નીર, વાટ બેતી વનીતા રહી, તેહ તળાવે તીર. ચોપાઈ—સોદામરનો આકર રહયો. વહાણુવટી વિદેશે ગયો, હા અખરખખર દેશ. પંથ વેગળો કર્યો પ્રવેશ, આકર સોદામરને ધણા. તેમાં કાંઈ મળે નહિ મળ્યા, તેમાં એક છે રબારામ તે સોદામરનું કરે કામ. એક એક અતુર સમજણા, વહાણુવટી રાજાને ધણા; ભક્તકો તેમાં શી મળ્યા; નવ માયું રહયા તે તીર. મ્હો સંબલ પચ્યા તે નીર, મળિપુરમાં છીપ્યાં વહાણુ, સંભળાવ્યું તે રીજ મુળજી; ભારે વહાણુવટીની બેડ; વેચ્યો લીધો માલ કરોડ. લુનાં વેચ્યાં નવા ભરયાં; વહાણુ આલવાં ભરી કરે યાં; મારી પાસે બે રતન. રાખ્યાં છે ને કરી જતન, તેની માલકિંમત કરનાર, નથી મળ્યો મુજને સંસાર; ભારે વેપારી છો તમે, તે માટે પુછું અમે, કીમત પારખુ દોયે આજ, તેહ મળે તો જાયે કાજ, તુજ મરખા આવ્યા છે આંદ, બીજું પા-ખું મ-ળશે ક્યાંય. વહાણુવટી મ્હો સાંભળ રાય, કર પારખું વહાણુમાં; મરી વાયદો આવ્યો શેક, છીપ્યાં વહાણુ સમુદ્રોત, મોટા મોટા વાણોતર મ્હ પેર પેર પુછેડે તેહ, કરડું રતન પરિણા કાય; વાલસો કુલ હામ.

દોહરા—વેચારી લીધો વાટમાં. તેણે કરી સમાલ; રત્ન રાયનું પારખું સોંપ્યો મુજને કામ, વહાણુવટી રહ્યો ધણું. પ્રાને કર્યો પ્રણામ, બીજે દીવસ તેડી ગયો, બ્યાંદાં રાયને કામ. રાજા પ્રત્યે શ્રાદ્ધ કહે, રત્નજી લાયો આજ, આકર મારો ચેતશ એ શું મોટું કાજ, તેહ રતન તો દાખવ્યાં સોંપ્યાં શેવક હાય; કરી કિંમત તે કલપના સરજ્યો રૂપીયા સાથ.

ચોપાઈ—સાંભળ સમ ગુણુ છે ધણું, કંહું મુલ રતનજ તણું; એક છે નહિ તે ની તો બેડ. એતુ મુલ ટકા દસ કરોડ રાખે હાયમાં બળમાં બેચા કરોડ પ્રકારે ન છુડે કોય; રત્ન પ્રકારે તે બેદે નિર, હારદયે માંહે છે હિર, બીજું રત્ન મોટું પડ્યું, કલંકતો આવિને અડ્યું; રત્ન બમણું તે એરે કાલ, તેમ્મ આવ્યો છે એકવાળ. તેણે એ તો મોટું થયું, પાણી લાજ પંદરતું ગયું; બાકી થાત તે અહકું મુલ, પંદર લાખનું રજું છે મુલ.

દોહરા—અચર પામ્યો રાયને. આવ્યો વાણુ તતક્ષણ આવ્યું રત્ન ત્યાં તે થઈ નિકળ્યો મંદધી વાળ, અધિપતી હરખ્યો અતિ ધણું, ન દોય અકરનું કામ ભાગ્ય-શાળી તું બુખની. બનીસ લક્ષણ નામ. એ સજ નથી આ દેશમાં કંદરપ વત કોય; પુત્રી મારી પદમણી, એહ સમેવડ બેચ. ચોપાઈ—સખ્યો મરખાં હેતજ કરિ બેતાં

આખી સઉકોની કરી; જખાડયો કુંવરને રૂપ. જામનીને મન જાળ્યો ભુપ. લગન મહુરત લાખેણું લીધ, તિલક કુમ કુમ કેરું કીધ, રાજદાર તણી જે રીત, પરણાવ્યા આણી બહુ પ્રીત હેત પ્રિતને ઉલટ ખેર, જખાઇ કરી રાખ્યો ધેર. વિધ વીધ પ્રકારે કરે વિવેક, વરસ થયું એમ કરતાં એક; વાહાણુવટીએ પુરયા વહાણુ, ત્યારે બોલ્યો અતુર સુખણુ. સસરા સીખ અમને દીજીએ, કહો તો અમે વહાણુ જઈએ; રાજ બોલ્યો હેતજ પરિ, કાથી એક આપ્યો. દરતુરી આપ્યાં વસ આપ્યા શય્યમાર, આપ્યો પેર મુકતાફળ દાર; નહું કરાવી આપ્યું વહાણુ, ભરયો માલ શું કર વખાણુ, પુત્રી બાલાવિ પોતાતણી; સાસરવાસો સામગ્રી લણી; નગર વાળાવા સહુ, સાથ, કીકણ ફેફળ લીધા કાપ. નરનારી બેઠા વહાણુ ચાંડ દાંકાણું વહાણુ સમુદ્ર મધ્યે આવ્યા જ્યારે, વિધન એક થયું તાહરે.

દોહરા—સોદાગર તે સાગરે, કાધો મન વિચાર; એતે ચાકર માહરો, ધન પામ્યો બહુ સાર. પ્રેમદા પામી પદમની, અક્લવંત બહુ આંક; કીડીને મુખ કોણું, એ વિધાતાનો વાંક. કાથી રાચજ ધેર સહી, સોઇએ બાધ્યા આજ; એને ધેર એ નવ થોડે, લોકોમાં મુજ લાજ, ચાકર માણસ અતુર છે, જીત્યો હરો એ દોડ; મુજને તે મુરખ ખરો, એમાં મોટી ખોડ, ચાકર કર્યો ઉપાચને, પ્રપંચ રચ્યું બહુ પેર; મરથ મન એ ગેરડી, સરવે બાણુ ધેર.

ચોપઇ—મેડા જેઠે આલે વહાણુ, સોદાગરને રાચ મુખણુ નીકટ પાસે આવે જ્યારે, સોદાગર બોલ્યો તાહરે. રાખાશ જે તારી માતને, ધન લાઇ તારી જતને; શો અઢંકાર એવો જે ખરો, પ્રથમ ચાકરતે માહરો. ભારે માણુમ ભુપજ થયો, દાંડવ ત કર્યામાંથી અથો; એવા એવા બોલ્યો બોલ, તણ ખટાઇ કરો તોલ, રાચ કહે સાંભળરે શોક, તાડ અન્ન પડયું છે પેટ; અમે છું તમારે નામ, ફરમાવો તો કરીએ કામ, દોહરા—મેહેલ્યું પટંતર પાટીયું તે ઉપર થઇ આવ; વાતો કરવિ કુજની, પાન સોપારી લાવ. ઘડી એક આલે નહી, કર્યા વીના કાંઈ વાત; અવો મહારા વહાણુમાં રૂડી અએ રાત. પગ પડયો જવ પાટીએ. આવો કરમ વિચાર; તાણી લીધું પાટીયુ, નાખ્યો જળ મોતાર.

ચોપઇ—કોઇનો માર્યો કોઇ નવખરે, આયુષ છે તેતો કેમ હરે; મોટા સમુદ્રમાં મહીપત મળે, મચ્છ તેહને તરતજ મળે. મથો મચ્છ તરીને નીર. આવ્યો વાધ નદીને તીર; નાખી જય મચ્ચ કાઢીઓ. મુકી ફરશીને વાઢીયો. મઢયો માનવ શાતા યઇ, ભરીયો આ વનશમાં જઇ; અનેક એસડોએ ભર્યો, ત્રણ માસ પછી તાએ કર્યો, માસ આઠ થયા જ્યારે, તેજ પુજ થયો ત્યાહરે; પુછી હરીકત તેની પેર, ચીરી. મચ્છ આણ્યો છે ધેર. તે વાયક સાંભળીયાં કરણ, હાથે વીંટી અમુલ્ય તરણ. એ

તીરથને કારણે અયોધ્યા ક્ષેત્ર, દેશજ નીહાત્યા એમ ચાર, એ આન્યો ઉજેણી ની-
ર, નાદયો તે ક્ષીપ્રાને નિર; મહાકાળેશ્વરને નિરખિયા, હરસીધ પુછને હરખિયાં;
એયુ આપ અવંતી ગામ, ગદ્રપુરી આકારે નામ; દેશનારે નહિડો દુખી, સકળ લોક
સંપતે સુખી; પવિત્રપુર કિહું તાહર, મન રહેવાતું થયું મહાર. લોક સાથ મારે શું
મજ, એમ બોલ્યો તે પાતે રાજ. તે નદી અને કોઇના તાપ. અલમસ્ત કર્યો તે
આપ, દુખ વીરતાર કર્યો મેં મુખે, તમે રાજ કરોછ મુખે, દાણો પાણી
રહીયુ દેશે, પલક માહે પંથ પ્રવેશ. કહે રાય તું મારો પુત્ર; સોંપું રાજ્યધણું ધરસુત;
માઓ પીઓને અલખત કરો, બધોદેશ મારો તાહરો, કહે દુખીઓ સાંભળ સાય,
સમજ્યો આપ પોતે તે વાત; ઇશ્વરે ધણું આપ્યું હતું એક વડીમાં થયું અણુછતુ-
રાજ/સીદ્ધિને નદી ભારે ભુખ, મન ભંડાર તણુ નહા ભુખ. ફરી તાર ન દીડી દ્રષ, તે-
થી દીલ માને ભુખ કષ્ટ. મુકી વાટમાં અપવજ કથી, હવે આશા તેની તો નથી, એમ
કહી મુક્યો નાંધાસ, અરે હઇવ નવ પોતી આશ, દોહરા—રાય રહેમા કોપીઓ
અફડું એ છે દુઃખ, અરે માતા હરસિદ્ધ તું, ભાગે એની ભુખ. અહિપત કહેરે ખીત
મુજુ રહેા અડીઆ ખટ માસ, કરોડ વસાએ પુરશે, ઇશ્વર તારી આશ. સંકટ ભાંજુ
સરવથા, મેળવું રાજ સરવ, તું પામ્યો તો તે ચક્રી, ચોગણા આપુમંથ. જાણુ કરચ
વિણુ બહુતું, ઇશ્વરની તુજ આજુ; સમજ દેખને રાખિઓ વિકરમ બોલ્યો વાણુ.
ચોપાઇ—નરપતિને મન ઉપન્યો નેહ, સંતોષીને રાખ્યો તેહ; ફરી રહ્યો તે તેને
કામ, રાય થયા પોતાને કામ. દોહરા—આપી જેમણી જેણીનાં, મલકાતી મુખ એક
ઉતરી વિકરમ વાડીએ વાડે તેથી વિવેક. અગે આલુધણુ શોભતું સંગી સેડી હાથ.
ભગવાં અંબરે વેશ ધર્યો, શોભા ધણી ત સાય. તેજ પુત્ર ત્રિલોક માન, જેમન
રૂપની વાત; રૂપે રૂડી રતી ચક્રી, મહા મનોહર ગામ, માનની પલુ જતે સુની, મુખ
ન બોલે વાચ, વજર કહોરો વેશ શુભ. સીદ્ધ મારૂતકો સાય, નેત્ર કમળ સરિખડા
પોયણુ સરખા પાન; ગજ મામનીકટિ કેશરી, મુખ તંબોળજ વાન, અંજુ અંતરીક્ષથી
ઉતરી ઇંદ્રાસન એવાન; ઉરવશી કે અપરાધ, સરવે રૂપ સમાન. કોઇ કહે એ ઇશ્વરી
મહે ઉમયા ઇશ; કો કહે એના મંદની કાઇ કહે વડ વૃક્ષ. નક્ષત્રવટ નીલાવડી, કદ્રપ
વત કપોળ, ધરવત મુસ્તક મણી અંધરમ બોલે બોલ. બોડાતી બોલે નદી, એર ન
કોઇથી હાથ; આશ આશક આશા નહી, નહી સંજ કો સાય, કરોડ ઉપાય સંહુ ભે
નહી માન મુખાન કોઇ કળી શકે નહી, વિપરીત દીસે વાણુ. ફરે બધા નગર મહી
વાત ઘેર ઘેર સાય; નાનાં મોટાં સઉ મળી, હરશન કરવા જાય; જેવા સરખી જાતર
મોટમ મોઢે મુલ; બહુ મુખી બોલે સઉ, સ્તુત નીધ રામતુલ્ય, દિવસ સાત થયા
જ્યાહરે આડીવાત વિવેક; એટલે બીજી જેમણી આવી નગરમાં એક. ચતુરા રૂપ
છે ચોગણુ, ભાગ તણા ભંડાર. પદમણીથી પંદરધણુ, અહભુત રૂપ અપાર, નખલી-

જે તે નીરખતાં દાણુ ન તેમાં ખોડ; વનિતા ઉતરી વાડીએ એકજ બીજા એડ કઉ-
તાકે દીકું હાર્યું નરનારીને નેહ એક એકથી આગળી, વાડીમાં બચ તેહ, ઉજવળ
ભરમ અંમ ધરી, અક્ષ ન કોની આશ; એક હતી તે બે થઇ, પ્રીતે બેઠી પાસ. મુનિ
જઠનો મહીમા ધણી વાડ મોટું જત; આશનાવાળી રીઢી રહી, તપ કરવાને તરત;
દીવસ વીસજ વહી ગયા, કરમ વાત છે કરણ. આનું ભુવન તે ભેગણી, તેવેળા થઇ
તરણુ ખમણુ રૂપ છે બેથણી અંધવતી અવતાર, જે બેઠીતી બાળકા, ત્રીજા મધ તેહાર.
એક કઉતાક અવનવું, દેખે બધું આમ. મુનીજત ત્રણ માનની, કરી રહી તે ઠામ.

ચોપાદ-જે નીરખે તે સુખીયા થાય, સભા મધે સહુ વાતો થાય; લોકે વાત તો
ચેરે કહી, વીકરમ આગળ જઠને કહી હરશન સાડ આપ પરવરો, સહજ જન્મારો-
જા કરો; હરશન કરો તમ હાથે મરવ, કરિ હરશન મુકો મન મરવ. ધણું રૂપ જોડીયો
પાસ; આપણા સરખી નખે દાસ; વિકરમસેન ત્યાં આવ્યો આપ, કુડ કપટ તણને
આપ. દીકું દેવિનું હરશન, હરયું એ મહીપતીનું મન; નારી ચરચા ધણુ દીન જોઇ.
મનશા સીક રહે મન મોહિ. તેને મન સય તેરાં, કસઉને સરખું આંડ આંક; અદ્રષ્ટ
વિચારાજા જોય, તેનો પાર ન પામે કોય. સત દીવસને સાંજસવાર, જોયા પારખા
અપર પાર; આકુળ વ્યાકુળ સરવ થાય, બોલે નહી તે શું કહેવાય.

દોહરા-રાથે પડે વજાવીયો, અધિક ફેરવી આવ્યું, ડાહ્યો એવો ચતુર નર, કરે
અમાર કામ. હલવા પડી સહુ થકી ગોલાડું બધું આમ; તોજે સરે નહી કામજો
કુંશથી બોલવા જોઈ વણુ મોતે મરવું પડે, ખાંતે વિખ કેમ ખાઉ; હરખે દોડજ
ખોડીય, વીકમ શું વિવાહ, ભુલ પડીયે મલકમાં, રાય ઉતારે નાહ.

ચોપાદ-કોઇ નવ ધાડી ત્યાં હામ, રકયું સંભળી આવ્યું આમ; સભા ભરી બેઠો
વ્યાહરે, પ્રથમ પંડીત બોલ્યા તાહરે. મહારાજ ચરણ સુણો માહરી, નિર્મળ પુદ્
થાયે તાહરી; તારી પ્રાકમ જોવી હોય, મુણુ વીણુ બોલાવે નહી કોય, કરજોડીને બો-
લ્યો પ્રધાન, મહિપતને દેઈ બહુ માન. મોડવશ કહીએ શું કંથી બોલાવનાર બીજોકો
નથી. નમરસેક તે આવ્યા પાસ, અધિક રાખને લીધી આશ, કરજોડીને માગું અમો,
ધરમાં રાણીયો, નીલે રમો, મહિપતજે તમને મનમમે, તેનો ઉચાટ અમને સમે;
બોલાવે બોલજ આ હામ. વડો વિર દુખમંજન નામ, ઠામ ઠામથી સઉકો મહે, કરજો
ડીને ઉભા રહે; અધીપતીને અચરત અડયું, બીજું કષ્ટ આવિને પડયું; શા પ્રમરે
કરશું સનેહી તોજે તણિ બોલે નહી. અહકુ ભેર કરયું છે આપ, શક્તી રૂપજ રૂએ
આપ. હશે મને ઉજણી આમ, પણ ન બતાવે એ ઠામ; કયાં જઠને જા આમળ કહું,
બોલાવ્યા વિના નહી રહું. રત્ન અમુલ્ય લાખ કરોડ, મેલ્યું તે ભુવતીની એડ;
તે ઉપર કરે નવ દ્રષ્ટ, જેવી પથ્થર ઉપર જાટ. માદીના હમલા છે જેમ, રત્ન રહ્યાં
છે તેમને તેમ, બીજે દીવસ ઉજણી ધણી અસ્તુતી કીધી તે તણી નીમશ માવ સા

મું નવ બેય, પણ પોતાનું તે નવ ખોય; તેમાં નવીમાં મોટા મરમ; નીરામરે શમારે ભરમ. ભરમવત ભાસે ભામની. કરી ઉપાય બોલી કામની, આ હસમ અજવાળી તણી, ભરી પુલ સામગ્રીધણી. અતર વેઢેક કરતુરિ કરોડ, ભરાસ વીધ આમળ મરોડ; કુમકુમ કેશરને અમળ, માલતી માયા મધની ધ્વજ. ભરી ચાડીયો છાજ વીવીધ જ્યાં સાચા શકિત હરસીધ; દીપક ભેતકે ઝાકઝાજાજ, પંચામ્રને કરી પખાજ શાસવત પુલ પુરી કરી, તવતકયા ત્રિપુરામુંદર; મામ મારજે રૂપ રાજ, બહુ મનમાં હોએ કાજ.

દોરો-અધિપત કહે મુલ્ય અગ્નિકા, મનવાંછિત હાતાર, મારે તારો. આશરો, નેધારાના અધાર. હુ તો આહરી અન્નનો અકવ યોછી એ આપ; મહી મંડલ મહીમા વધો, એ તારા પ્રતાપ. સંકટ જે તે શેહેજનું છે તું જાણે માત, દેવિ આવી દેશમાં વિપરીત મોટી વાત; કોઇ કળી રોકે નહી, એ નવ બાલે મુખ વાત તો મુજ આમળ કરે તે તો થાયે મુખ નમર બધુ મુજને કહે, જાઓ બોલાઓ રાય, મોટે બોલે માનની, તો મારે મહીમાય. બીજે દુખી બાપડો બેસારયા છે બહાર તે નર સુખ કેમ પામશે; કેમ દેખે એ નાર, એ બે સંકટ સામટા આવી અડીયાં આજ, તે ઉપાય મુજને કહે; રહે આપણી લાજ.

ચોપાઇ-કહે અંગીકા સાંભળી ભુપ, રાજ રીઢરાજ ગુણરૂપ; એ વાતો સધળી છે શેહેલ, કહુ ઉત્પત પરમારથ પેર, જે દુઃખી તે રાખો ઘેર પ્રથમ કહું તે એની પેર, પ્રથમ પ્રધાન હતો જ્યારે, માનની રહી મંદીર ત્યાહરે, મન વિચાર કર્યો તે નાર, કાજે ભમ ભુપત ભરથાર; સસરાનું મુખ મારે કશું. એણું માનનીને મન વસ્તું તણ બોમ ભાવે બોમણી; ચોળી રાખ થઈ બેગણી; મુનીવ્રત કરીને રાય, નીડળી અડસટ તીરથ જાય; કરતી કરતી દેશ વિદેશ; કર્યો ઉજેણીમાં પ્રવેશ; સાંભળ ચળ કહું તે કામણ, પેલી એક પછે થઈ તરણ પવીત્ર તારું જાણ્યું ગામ, હરી રહી એ તેણે કામ; કોઇ દોઢને યોગજનું નથી, એવી કરમનિ કયા કરી. એ ઉપરમુજ, હું કહું તે કરને મુજ. પ્રકાશ વાત કરશે જ્યાહારે, હુ મારો દેશે ત્યાહરે, દોહરા-કહું અમ કંડણા નીધે, મહીપતે દીધા માન; પ્રથમ કહ્યું પરમેશ્વરી, થયાંજ અંતરધ્યાન. પુરમાં આજ્યો પુરપતી હરખોછે મન માંય; જેને માથે અગ્નિકા તે કેમ ગાજ્યો જાય. ચોપાઇ-વચન કારમું જે કહ્યું, મહીપતે તે મનમાં લદ્યું. સભા ભરી બેઠો જ્યાહરે, વળી લોક મોહ્યા તાહરે, એ દેવી નવ બોલે વેઢ; ભુપત તમથી ભાગે બેઢ; વાત મુજીને રાયજ હસ્યો, બોલ લોકનો મન વસ્યો, છડી અસ્વારી આપે ચડ્યો, એક મહુરતમાં આવી અડ્યો. પાછળતો રપવત તરેવરી, પ્રજા સહુ જેવા પરવરી વૃત વનીતાને બોલાવશે, રાજા એને બોલાવશે; બેઠાએ કેવો જે રાય, બોલાવે છે કોણ ઉપાય પ્રીતથી કીધો પ્રમાણ, તુજ આમળ બહુ નામ; બોલાવી બોલે નવ

કોક, સ્વપ્નામાં સાચું નવ બેય.

છપ્પો-રતનવંતિનો રાજ, લાજ લુભમાં છે બેનિ; અતીમાનીતી નાર; શોક્યની સપુત તેની અમરૂત પેરે સાર, બેઢાર મન લાગ્યોમીઠો કામની કપડેકુંવર તેડયોચ્છા જે સઉ કીડે અધીપતીને એકોઠો નીંધા કરી નારાં તણી; નીધી રાજ તવ નીકર્યો, કામની કોપી છે ઘણી; પત્ર લખ્યો પતીને પછી, બેરાવરીએ બર; ભાર ખોયાજ તિને મેલ્યો કરમ કટાર, સાર નીશાની શોધી બધી, જહુ વીષ શીખ દીધી લાગી જવાજારીશ, રિશ જહુ રાયે ક્રીધી; પત્ર લખ્યો પ્રધાન બેઢને બેઢ પેરપેર તે કામ જ કોટી વરાં કરો; વાંચી બેતાં વેર તે પ્રધાન બેઢ તે નેટ, પેર તે તનને તેડ્યો; પુત્રી પોતાની પેટ, ઠેક જવા મન ખેડો; પલક કરી નહી પ્રીત રામની રીતજ રાખીપુરણુ થઈ પરાતીત, ચીત શોધુમત સાખી; તતક્ષણ તેને કાળ, બાળ પરણાવી તેને; રાખ્યો; મહીપત મેહેલ, દમતાતા બેને. અથ તજને એકલો અરધી રાત અધીપત ગયો; વિક્રમ કહે વનિતા મુણી. પછી ઉપાય તે શો થયો.

ઢાઢેરા-અરવે સાંભળી કામની, લુભને બેડ્યા હામ; ઉભો થઈ આહર કરી, બોલી રાજ સાથ, કહો તે નર કયારે મળયે; સાચુ બોલો રાય; પ્રણામ કરીને પ્રી-તથું, નારી લાગી પાય. કરાર કરોરે કામની, સવળી વાત છે શેહેલ; જાં મંદીર તું આહરે, ઉતરો જઘને મેહેલ. મેહેલ ઉતારિ માનનિ, નજીમાંથી એક; બે આગળ બીજી વરાં, કહિ વાત વિવેક, ચોપાઇ-વિક્રમ કહે સાંભળરે ખજે, હું કરોઢેનેતમ મુખે, અરજ પડે તો કાને ધરો, નહિતર નિંદા મુખે કરો; વાત અરથહોએ બે આજ બે બોલો તો સરશે કાજ; એમ કહિને બોલ્યો બોલ ઉતાર વાત રૂણિને તોલ.

છપ્પો-વેરાવલ ગામનું તુર, સુરસંગ રાજતેતો અઢલવંત અતી આપ પ્રતાપ યથા મહિમા એતો કન્યારૂપ અનુપ, નમ શુભ રૂપા નામે; ખાંડ્યો વિવાહ અંગ, કન્યાને કામે, દેવિસેનનો દીકરો, પદમસેનશુભ નામ; પરણવાને પ્રીતે નકી, જ્ઞન આવી શુભ ગામમાં. વણિક વેલચંદ સાથ, પ્રીત કન્યાને આજી, નીત્ય મળેએકાંત ભરાંત નહી દિલથી રિજી, પ્રીતે પાસ તેડી કહું, વડેયે તેડી જાં મુને. મને તુજસાથે મજા છે, લમત લાગી મુજ તુજને, નરે જવા ના કહિ, માનની આવી માળીએ. કામની કહે કોપુ અરો દેવરાડું હું મુખીએ, થરથર થુજે તેહ. નેહ ચારીશું બેડે, સાંદીયો એક મુલજી ખુટ ખીલથી છોડે, માળીયા પોતે ચંત મંથ પળીયા તે અપારે; ચરણથી ઝાઝર એક, પડ્યું નારીનું તારે, બજી થયુંએ જીવતિને. રાખી સાંઢ મારમ મળ્યો વેલચંદ તો વાટથી, ઝાંઝર લેવાને વળ્યો. અતી થાય ઉચ્ચાર, વાટ તે વળિસા ધરના, જહું દેશ વીદેશ, લાગી માયા ઝાંઝરની, વટેમારશુ ધેર, ઝાંઝર ઝડ્યું તે વાટે, તે મોટા મહિપાળ, અથો દેવાને માટે, થામા હાથે શોંખીયું અળા કહે બેસા મુખે; ખેડી સાંઢ મુખે કરી, ખાંડી વાત મહીપત મુખે. પ્રીતે થયા

પ્રભાત, અત દીઠી સજ્જનની, પછી અરજ એકાંત, ભરાંત તે ભાગી મનની, રાખ દીઠી રૂપ; છુપ તે દીઠી ભારી, કણુ ન લાગી વાર; રીઝી ઘણું દિન નારી, ગુણસાગર ગુણનીય, મુળ ધારજ સમાનાં સરયાં, ગાંધર્વ વીવાહ વાટે કથાં, તેથી પથે પરવર્થાં, અરધી રાત અધોર; ચોર નવ મારે જોતે, વનમાં માર્યાં વાઘ; પરાક્રમ કીધું પોતે, આગળ ગિપકુ મામ. ધામ મુંદર ત્યાં દીઠા, નીરમળ તેનાં નીર; તીર શુભસાગર મીઠાં, પદમણી પાર ઉતારીયાં, રાત્રી રીઝ લેવા ગયા, વિક્રમ કહે વનીતા સુણા, તેના ઉપાય તે શી થયા.

દોહરા-મુંદરીએ તે સાંભળ્યું, જોલાપ તવ; ઉઠીને આહર કથા, પ્રીતિ લાગી પાગ. સઉએ મન સાંભળે, તેમ તે થોલી નાર; એમ એ નર કયાં મળ્યા, પુછ વારંવાર. નન મન મન સોંપુ તુને, જે કારણ આંધ યોગ, અગર મમે નહીં કોઇશું કામનીને મન ભોગ વીક્રમ કહે વનીતા સુણા, પરણા પ્રીતે તે પેર; ઉતારો મારા મહેલમાં ઘણા હેતથી ઘેર. મહીપત મળશે માનની દીલ સાચાથી દાઝ, જા મોહાલે મુગ મંદીરે જરૂર દેવા સાથ, નારિ મઠ ન ચીંતશું, વિનય કરી વિવેક; વાડીમાં વનીતા રહી, ત્રણેમાંથી એક. કહે રાય મુણ કામની, મહુ તે સાંભળ વાત, દિણે ન દેશ હું કાન્ટે જાણે મનમાં જાત ક્યા હોયે તુજ કામની; તો જેડે તું વાત, નહીતર જેડી સાંભળે, વહત કણું જે વેણ, કવાત ભણે કાંડે કરી, ઘણું વિચારી અરથ, મન જે માને માતુની, આપ વિચારે અરથ.

છંપો-મણીપુર નગર નીધાન, માનસંગ રાત્ર મોટા; મોટા સાગરની તીરતો, વહાણુવટી વેગે પોતો, રાયશુ પ્રીધી પ્રીત, સમીપે ગયા તે જ્યારે, રતન પરીક્ષક કોઇ, નથી કોઇ તુલે તારે; કહે યુધ્ધ તેના માલ. માલ શો મુણ તેમાં, અધારે ઉજેસ વેશ પ્રગટ છે જેમાં, કરિ વહાણુવટ, આપ રેરે આવ્યો સુખે, કહો રતનનું પારખું, રાજવી મહીપત તેડે મુખે દીઠી વાણોતર એક, ગયા અર્ધપત પારો; સદાજ કળા સુભાણુ. નવ મહીપત સાથે એક, દામદશ મોડનું; જળમાં પેસે જ્યાંદરે; નક્કજ બહ નીરમળ નહી, જળ તો ભેડે તાદરે, બીજું ધણું બળદીણું કરીજ પરીપા પોતે ભાગ્યું છે જે દીન; ત્યાં વાળ એકજ વળજ્યો કો કોટી ઉપાય, રાય નહી તેતો અળગો, ભરાંતેથી તે ભાગ્યું, નીકળી વાળ બાણું પડ્યું, બહુ બુધસાગર નરખીયે, અચરત તો આવી અડ્યું, પદમણા પરનેહ. દેહ દેવાંશી જેડું. જેવો રાય અનુપ, રૂપ રંભા છે તેવિ, પરણિ રૂડી પેર ઘેર પોતાને રાખ્યો માલ, તો અપરંપાર, દાર કુખભોજન દાખો, દાથી ઘોડા ગરય; ઘણા રીઝ લાખેણી લાણુમાં; વરસ કંડે વનીતા મોલાવી છે વહાણુમાં, નહું કરી આપું વહાણુ બાણુ પુરૂષ છે જો, વહાણુવટીની સાથમાં, કામ કરે તે જોડે દીઠી રતનવંત નાર; લેખેજહુ લાહો લાખે; એક દમારો મુલામ, થયા અમથી બહુ આધો; વિચાર્યું વહાણુવટીએ, કપટ આપણે તો કીજે;

નરનામુ' જલ માંદ નારી આપણુ તે લીજે, કપટની કીધી રીત; પ્રીતી બહુ નરની
આવ્યાં હમારાં વહાણુ બધ બેતોકરે કરની, પાંડુ પહોણુ પાટવાત કરી બવાની
પુરુષ પરકયા પામ સામ બેઠ ધવાની; તાણુ પાટીયુ તે વડી. પુરુષ તે પાણીમાં
પડયા વિકરમ કહે વનીતા મુણે, જીવતીને નર કર અડયા

દોહરા—મર બેડયા તે કામની, કરોડ કંડવત કીધ; પાંચ પ્રહણુ પ્રીતથી,
કુંશ ધરીને દીધ. નરનારીને કાંજડે, કહે સીમ એ વાત; એક મહુરત ઉઘી રહી,
બવે સડિ માનવ જાત. મહીપત કહેરે માનની, મોહાલ અમારે રાય; જે મમે
જોવીને, તેનો મેળવું રાય. પ્રણામ કરી નારી નમી, પુરણુ પ્રીતે ધર; વની તે
વાડી તણ, ગઈ રાયને ચેર. અચરત થયુ સડિ લોહને શું બોલ્યા એ રાય, માન
મુઠીને માનની, જીવતી મહેલે બધ. વાત વનીતાં મન તણી, તે નવ બણે અન્ય;
માયા સામી સમજ્યા, માનની પોતે મન.

જોપઈ—નીર્દાપ નીશા તે વહાણુ નાક, અધિપતિ મન પામ્યા હુલાહ; છતી બે-
મણી લોહો કહે, ધીર વીર મનમાં લહે. આવી બેઠા મંદિર માંજ, એટલે નર આવ્યા
ત્યાં; મને વદાય રાજ કીજાએ, કુકમ બવાને દીજાએ. તમે કણું જે ભાયુ જીવ,
શકમ કરાં થયું છે મુખ; વહોદ થયા જીવતીને ધણે, કેમ મેળો થાયે તે તાણા. ત-
મે તેમાં શું કરે, માનવનો તે શે આચાર; જે વસ્તુ મારગમાં પડે, તે બારે વર-
સે કેમ જોડે, બોલે હેતે એકે નામ, તેનું ધેલો બજવું નામ, હવે નહી રહું અહધડી
જીવત જાત રોહોડે ચડી. ત્યાં જેમણુ બેઠી તણુ, નરને નરપત લાગ્યા ચારણુ દીઠા
આપ અપીપત આટ, ઉઠી કામની વળગી મટ. તું મારો પરદેશો ભરથર, કુંશી
પુરુષ હકડાનો હાર; જેમણુ વેશ તબ્યો અનુષ, થઈ રામા તે આપ સ્વરૂપ. સહુ કો-
ઈનું વીમત કહયું લક્ષણુ બેતાં શાયુ લઈ, રાજ આપ રાણીયો તણા, શુભ રાજ-
માર અમુલમ ધણા. સત્યનાદી દીઠા રાજન, મનુષ્ય તે વિકરમનું મન; દાનત સાધુત
હોય નરનામ બેને દીલ વસે તે રામ. પુત્રી પોતાના પેદજ તણી, રૂપવંત રૂપી છે
લણી; મહિપતીને પરણાવી માન, દીધાં કનક તણાં બહુ દાન, પોતાની પુત્રી છે એક
તેવાં બીજી ગણુ વિવેક; સાત આપી છે ભાહેલડી, રમત કારણુ બાહેલ, જીખાલમાં
સોદાજણુ સરવ, ભરયા માલ. ખબના દ્રવ્ય, મમે તે રહે આ પાસ, નીકર પધારો
તમપુર વાસ. કહે જમાત અપીપતી આપ, જેમ જીવતાં તે મારાપ; એટલી કુંશ
હકડામાં હોય, મારું રાજ કરે નહી કોય. દોહરા—ત્યારે તઈયારી કરી. મહીપત કિર્મી
જાન; મન ધણેરો મોઢયો, બવો વળાવો ભર. પદ્યબીપેક કરી, રાજ બેસારો ચીત-
આણા લેઈ એકની, પોતે પધાર્યા પ્રિત. ચાર કન્યા ન ચતુર વર, ચાલ્યા; સડિડામામ,
મણાં નિશાનો મડમડયાં. વળતાં આન્યાં તે દામ, વિતી નમરી વેગે કરિ. આકુળ
આકુળ થાય; પાછે પગવે પુરપતી આપે મળવું બધ. વિકરમ રાજ કુખ હરણુ.

કહે સઉ વાટ વાટે, અમ્મ જસીબ ઉપર ચડે, ચાંક રાખ માટે. નિત્ય સલામી આપીએ, રહીએ નિત્ય કરનેડ, રાત્રી માટે આમ છું વહે, મનમાં આણે કોડ. અમે જ આરો સેરા નહી, મુખ સંધ્યું છે તાજ; અમે તો ભરિ કાસીએ. હશે તમારું રાજ. સતવાદી છૂત માસીએ, પ્રેમ બેઠાં પાપ; નિર્ભયમાં તન તજ. વેઠ પુરાણે છાપ. પ્રધાન કહે મુલો, પુરપતિ, ચનાવિયુ તુજ મન; પ્રધાન કુખબંજન તણે. આપે તુ જને તન તરયા પ્રધાન પ્રતાપથી, ઉમર્યાઆપે કોયુઅતુપરમ અઠકરકુ, માએ નહિ તે કોય. પુત્ર આવ્યો પીતા કને; દીકા બ્યારે દ્રઢ; સાધ્ય દેહ શીતળ થયુ, થઇ અજ-તનિ દ્રઢ અંજે અંજ બેમા મળ્યાં પુરણ કરિ મન પેર; કુંદુલી વાચ દેશમાં, અશે પોતાને પેર. મળ્યો જઇ માખા પને, ત્યાંથી તેવો આપ, વળ્યો પેર વિકરમતણે, તે તારો પ્રતાપ. અલબત્ત અમાને અતી ધણિ, તેહ તમારું નામ; વિકરમ પુત્રિ પાથે નમી, પછે રહી શી નુન્ય. પાટે બેસાડયો પાટવિ, વનિતા ઉતરિ વાસ; મુખ સામર માંહે પડયો, લીલા લેહેર વિલાસ; પ્રધાન તે પાછો વળ્યો, અશે અઠતી દેશ; કજુર ને કહિત કહી, હરખ્યો બાપ નરેશ. પીતા પુત્ર એકા થયા, કરે મુજબેકાંત; નિત્ય વરસ પદર તણિ, ભાગુ મનની ભરાંત કેમ ઉમર્યા તે કયાં રહયા, પરણ્યા કન્યા આર, કુખબંજનની દીકરિ. કેમ થઇ પરવાર. મારા સમ માડિ કહો, કજીતક મોટું મુજ; કેમ અહીંયાંથી ઉમર્યા તેહું પુણુ તુજ.

ચોપાઇ—સાંભળે સત્યવાદિ તાત, કહું કરમ કથાનિ વાત; તમે સંકટ ધિએ મયા, રાજકોરે તમે રહ્યા. રમતાં દોડા દોડાવ્યો આંચ, પોત્યો અપરમાતનો મેહેલમં થ; લેવા મહેલની માંહે ગયો, બરેહ વનિતા દેહે થયો. વિરહિ કહેવા માંડી વાત, મેં મુખધિ તેને કહી માત, નિકળ્યો છેતરિને તે કાર. કરમાંથી પડ્યો કટાર, માનની મનમાં જાંખી થઇ, શામાપુદ શતરૂવત થઇ. તમને કામળ લખત ખારવા, તમે સજ્જુ મુજને ખારવા. પ્રધાન પારખાં બેયાં ધણાં, સાચાં ચેત દીકાં અમ તણાં; પુત્રિ પરણ-વિ રાખી પેર, પછી મેં વિચારિયુ પેર. છું સસરા ધરતું ધાન. અહી રહયાથી છે અપમાન; નિકળ્યો અડધી લેઇ સત, નાની નીરમળ બળી વાત; મુનીવ્રત લઇએજુ થઇ, અડસઠ તીરથ કામે મઇ. હું અશે વહિસુ થણું ઘાટમાં, વનીતા તેહ મળી વાટ-માં; સદિબેસી સાથે અય, પડ્યું જાંઝરખતું મહાભાર. તેહ પુરણ પાછોવળ્યો, માખા પોતાનાને મળ્યો; પડ્યું જાંઝર તેવું તે જડયું, અશે આપવા અચરત અડ્યું. બેસાડ્યો સાંદે નયી નેહ, અયા વેગળા પથે બેઠા; શામા મુઠી સરોવર પાળ, અશે સેટો લેવા તે કાર. આવ્યો કૂકીર કરવાને ધમ, મુજ પાસે ત માગ્યા ધામ; મેં કહું બે વેચો મુને તો તો જરજ જડયે તુને. સોઢાગરનો આવ્યો સાથ, દ્રવ્ય સન્યાસી હાય; વાટ બેઠને વનીતા રાહે, મુનીવ્રત લઇ એજુ થઇ. વહાણવટી સાથે ચાલી યો. ધણે દેશ દ્રઢ ભાળીયો; છીંચા વહાણુધ દેશે જઇ. ત્યાં કહીત રૂડી થઇ,

રત્ન પારખ્યું માન્યુ મન, લીઝથે તે દેશનો રાજાન; તેને મનોહર કીધી ધણી, પુત્રી
 પરણાવી પોતાતણી; હાથી પોડા કીધાં માન; પાછા ફરયા તેવા તે ગામ. વહોણ-
 વડીની નજરજ ફરી, તેણે પારખું ધન લેવું ફરી. માત ખબરો છુટાવી દીધ. લે-
 શ આપ બેગણનો કીધ, માં મર છે મુજને ગળથોત્યારે કોણ અહીયાંથી મળથો,
 નાખી બળને વિચારયું પેટ. નર કાઢયો તેમાંથી નેટ. પેલ પાથરિ તાએ કરયો,
 અટમાસ તે ઠેકાણે ઠરયો; વીંટી હાથ અમુલખ હતી; તે રાખી હતી અણુછતી. અદ-
 સ્ટ તીરથ કરતો કામ. ગથો આપ ઉજેણી ગામ, ઘેલો થઈને ફરતોફર. કઉતક નિ-
 ત્યે નવા નવા કર, કોઠ સંભવે આવી અડથો; દુખખંજનની દ્રષ્ટે પડયો. સમદેવરાવી
 લીધી પાર. રાય રાખ્યો રાજદરબાર. નરપત સાથે કીધો નેહ, તે જણે પોતાની ઠેક.
 રાયે વાત સુધી તે કરણ, આવી જેમણી ઉજેણી તણ. બધું ગામ તેને વશ થયુ, તે
 કરણ તેને નવ લાલું; પછી જોયા બહુ પ્રતાપ. ઊડયો અધીપતી આપો આપ. એક
 અઠવતે તાણિ આવ સાવિઃ રાજા છેજ મુબણ; અપરંપાર મહીમા હરસીદ, વાસ
 વસે જેને ધર નિહ, છાંયો જેણે દ્રઢ મન ધરી, પ્રતન જેને આપે વીર, એક અઠવતે
 તાણી આવ, સાવીઃ રાજા છેજ મુબેગ પુરૂષ જોવાની બચા. તે આગળત તરૂણી કોણ
 માત; આપો આપ અંબાએ હજી, ત્યાંથી જ્ઞાન રાબને થયું, વનીતા મનની કહી
 ત્યાં વરત, યોજાવી તણિ તરત, તેડ લાવો પોતાને ઘેર, ફરયો મેળાપ બહુ રૂડી
 પેર. દીઠી યોગખી દીલથી તેહ. ઉપન્યો નરનારીને નેહ; પવિત્ર બણિ મુજ ધણિ,
 પુત્રી પરણાવ પોતા તણિ, સાસરવાસા સરખા સરવ, આપ્યો મુજને અનંગળ દ્રવ્ય,
 પ્રીતે કરીને રાખ્યો પાસ. મને મહયુ જે રહો અવાસ; અથો કહયું જે આપો આપ,
 મહુ જઈ મારા માળાપ. પ્રધાન પાછળ પહોંચાડીઓ; મહીપતે સુખ પમાડીઓ, આ
 વિ વિવા તારે થરણ, કહી કથા તે વારે પુરજ અવર માત મારી ગુરૂ હોય; જેને દુખ
 ન દેશો કોય, પાખો અલખ આપે ધણિ, પુર એ પ્રતાપજ તણી; કરોડ પસાય પ્રતા-
 ને કીધો, આજ પુત્રતેન ઉતમ પ્રાકમ વિક્રમ ચતુર મુબણ, પ્રાકમે તમથી થાય,
 તો આશન થેસો બોજરાય ભામનીએ તે વચનજ ભાખ્ય; પુરણ પંડીતે લલણ
 લખ્યાં પરમારથ તો છે પુરાણ. સમજે શાહ ચતુરમુબણ પ્રાકમ કથા કહી એ ત-
 ણિ. શ્રીગોડબ્રાહ્મણ સામળ કવિ, ગુજર દેશ પર્વાત પાસ, તાર વેગણપુરમાં વાસ.
 દોહરા-કહે પુતળી બોજ મુણ, એવા દુખખંજન રાય. એવા પ્રાકમ જે કરો; ધરો
 સીંહાસન પાવ. એમ કહીને પુતળી, આપે ગઈ આકાશ. એક કથા પુરણ થઈ, કહે
 કવી સામળદાસ, બ્રાહ્મણ ભાટ ચારણ સદ, સાંભળજો કર્ણેડ. સામળદાસ કહે
 બોલજો; જે જે શ્રી રણકોડ.

વારતા ૨૬ શ્રી પ્રાગ્જામભગવતી.

આશ્વિનપૂર્ણિમા નામની છવિસમી પુતળી બોલે કહે વારતા રામ બેજ સાંભળે છે.
કોઈરો—શ્રી સમસ્ત શુભ સારદા અલપાવતું અપાર; વેણા પુસ્તક ધારીથી, જુ-
દ તથા કાતાર, સ્ત્રીતાપતી શ્રી રામજી. સકળ શુભ શુભ ધામ; જમતપાવન જુમ-
દીધ તું રાવજી લોચન રામ, ભકતી દેવજી મહીમા ધણે, કશંક નીવારજી કામ; રધુ-
કુળદીવ્ય દીપાવીયું, રાજી લોચનરામ, જમડુત ડંડ દેશણે; નરકાતક નીજ નામ.
શાવજી રોજજી લંકાપત. રાજી લોચન રામ, અધમ આધારજી અધીપતી, ધીરા
અધોધા મામ; વગર વોળાંમજી વાતનું, રાજી લોચન રામ.

છપે—કોઈ કહે શ્રીરામ, કોઈ રામેશ્વર પુજે; કોશીવ સ્ત્રીવ કહે, સત્યજી ભવાની
પુજે. કોઈ કહે ગોવિંદ, કોઈ ભેરજીવર માને; કોઈ ઉપવાન અન્યકો જુમજીવન
બલે, કાલેચાલે ધણું, ત્યાર સુધી સરવ કામનું; અવસાન રામે સઉકા કહે,
શામજી નામ શ્રીરામનું. ચોપાઈ—શ્રી મણુપતને નામું નીશ, આરાધુ ઉમીયાપત
છશ્ચ શ્રી ધારાનમરનો ભુપ રાય ભોજ સગુણ સરૂપ. રાજ કરે તોમારજી તણું. શું
વખાણ કઈ કું ધણું; વામવસે અઠારે વરજી, શુભ રૂડા તેના આચરજી. ભાનુચંદ્ર;
શા વીવિધ વીરે, નીરમજી નામે નારી એક; ભાનુચંદ્રશા શુભ છે રોક, નથીપુત
કે પુત્રી પેટ, ભાનુચંદ્રનો ભારજી ધણે, વાણેતુર વહાણુ વેપારી તણે; મહુરત વહાણુ
ચંદ્યાનું લીધ, કુમકુમ તીલક માનનીયે લીધ. સહુ સન્નજન વોળાવા સાથ, શ્રીકૃષ્ણ
કૌકૃષ્ણ લાંબાં હાથ; સન્નજન વળાની પાછા વાળ્યા. પોતે વહાણુવડાને મળ્યા. હાંક્યા
વાહાણુ અરણ્યવ તે મયા, ભાનુચંદ્રશા કામે થયા, પ્રસ આંખસીનું મંથીર, રહો તો
એચર તેને તીર, નારી વોળાવા ગઈતી નેટ, ઉભાં રહ્યાંતાં પ્રસજી હેઠ; મારામજી વહે-
લા આવળે, કામકાજ રૂંડાં કહાવળે; એમ કહું નારે જટલે, સાંભળું તે પ્રીતે તેટલે;
ભાનું દીકું તું રૂપ, બાળયું ભુતે ભારે ભુપ. પરકથો તેણે મદા પ્રપંચ, સાંધ્યોતેણે
તે વોળા સચ્ચતેતું રૂપ એલે લાવિયો પુટે પુટે મહિર આનીયો. પોતાની પ્રીતે ધાઈ
મળયા વહાણુ થકી કેમ પાછા વળયા, અરે નારી કું શું કહું તુને, પુરુષો નહી
મુશારો મુને; પરકથુ કદી તે ન બની પેર, આંચો તરતકું પાડો પેર, ભલે આંચા
કરો ધર કામ, રહો કરીરે આપણે કામ, નાત જાત કરે કુળ કરમ; મોહિલો કોઈ ન
સમજે મરમ, રહયો ધરભ ધરણીને પેટ, મામત મવરાવે દહાડી નેટ; વેચે માલ મન
અમતો મુદ. સુવાવડે ખવરાવી સવામજી મુંડ, નારીને ઉપચો બહુ નેહ, વહાલો
મણી પોતાની દેહ; એકે વાતે નવ આવી આંચ, પ્રીતે જાળક પ્રમદયા પાંચ, તન મન
ધન તે બધે બાપ, પડીનચર બધામાં છાપ; જોળખે પુર કરો પ્રધાન, કરે સત્તામ કે
દહાડી માન એમ કરતાં વિત્યા વરસજી ભાર, વહાંજી મધેશો થયો વીચાર, ભાનુચંદ્ર

જે વહાણે મથો, સહુકો મહે શરિમણી થયો, પછી સહુમાં તેની શાખ, શેઠને દ્રવ્ય રળી આપયો લાખ. જીવ પ્રાણથી વહાયો તેહ, ભાનુ ઉપર સહુને નેહ; વશ વરતી રહયું છે સરવ, આપ કમાયો અહકો દ્રવ્ય રળી દ્રવ્ય, સહુ પાછા વળ્યા, દેશ પોતાને પાંથે પળ્યા; જોજન એક રહયું જ્યાહરે, મંદીર વધામણી મધ ત્યાહરે, કામળ લખી મોકલીઓ વેર, મુખ જીવાની પ્રિતે પેર. કામળ વિમ્ન લઇ ઘેર ગયો, ભાનુચંદને ઘેરજ રહયો; બેઠો ભાનુ બીજે બારણ, પામ્યો અચરત અદક કારણ.

દોહરા-વિમ્ન કહે મુણ વાણીઆ, તેં મુજ આપ્યું પવ, મુજથી આગળ કેમઆ-વિયો; એ મોહું અચરત. ભાનુ કહે અલ્યા ગ્રાહણ, કોણ જાનાની નાર; આપા બહુ અહીં થકી, નહીતો ખામશ માર, વિમ્ન વળ્યો વિરમે ધણું, મથો વહાયુમાં વરત; વહાયુમાં દીકો વાણીઆ, જે ભાનુચંદ તરત. કહોભાઈ કામળ આપીઓ; જેમુમુજ ધરેબાર, કુશળમેમ ધરની મહે, શું કરે મુજ ધરનાર; વીમ્ન કહેરે વાણીયા, તુજ મંદીર ઉત્પાત, ભાનુચંદ એક ત્યાં હતો; જોતા તારિ ભત. છત બે ચારેક છોકરાં, નીચી સરખી નાર; કાતણ કરતો દીકો અમે, બેઠો તો ભતે બહાર, નામ લીધું મેં તાહર, મારવા માંડ્યો મુજ; જેણે આળ્યો વહાયુમાં તરત મળ્યોહું તુજ. ચોપાઈ-કહે ભાનુ ગ્રાહણને તું પરકયા પૈસાનહિ આપુ હું; કોને ઘેર અવકાયા આજ. ફરીઆવ્ય ગ્રાહણ. ભમ કાજ, વમ કહે આપે બાણીઓ; આપે અંતરમાં આણીશો, વેપારી જે વહાયુજ તણા, કર્યા કેરા માંહેર ધણા; બેચારેક વાણીતર સાથ, દવાત ચોધરીઓ હાય; ભાનુચંદશા આળ્યો ઘેર, શી થમ્ન પરાકમ પેર, આવેઆપ જેવા ધરમાં, ભાનુચંદ એક દિકો ત્યાં; લેઈ લકો ધરનો ઉડીયો; વહાયુવાળે નારી છુડીયો. અચરત આલ્યું આપે મામ. મથ્યા લોક જેવા તે કામ, કરે મામ; હીમાપત ધણી. વહાયુવટી કહે આ છે ધણી.

દોહરા-ઘેર રહયો જે ધરધણી, તે મહે મારિ નાર; મળે વહાયુવાળો પડે તેનો શો વહેવાર. વહાયુવટ કહે હું મથો, માગી શીખ ઘેર આંક, ધરવાળોજ મળે પડે, વેર વીધાતા વાંક. મથા રાવળે રાહથી. બેઠાભોજ પ્રધાન. મહાજડ આખા મામનું મહીપત દીધાં માન. સાથે નાત સમસ્ત છે, કેવી પુરે શાખ; મળેપડુ આળ્યોમામથી જીવત આગળ લાખ, નારને પ્રુથુ નેહથી, પડકો મનનો બોલ; કિયો તમારો ધરધણી. નિશ્ચે સાચું બોલ; નારી કહે નર માહરો; જોણણુ આપેઆપ વળજ્યાંભારાં તેહને, એહ પીતા એતો બાપ, નારી કહે નર માહરે, ઘડી મથો મહાજન કહે સહુ મેળ. ફરીયાદ ફરીયાદ સહુ. જીવત આગળ ભેળ, વહાયુવટી કહે રાય મુણ, વરસ મથા છે બાર, સંમ આળ્યો છે અમ તણે; ઘેર મેલી ધરનાર, એને ઘેર નારી થકી, લેઈ મથો છે વહાયુ; મરય કમાઈ ધર બણિ, દંકારયો તે વહાયુ, અધરા તુટેએએક ની. એ મોટા અન્યાય; એ વાણીતર માહરો, એ જેની કન્યાય. સાથ કહે પ્રધાનને

શી શ્રવ ઝોની પેર; એકને તો ઠાં સુળીએ, એક રાખે ઘેર, પ્રપાન કહે મુખ્ય પુર
પત્ની, ધરવાળો મુજ નાત, બાર વરસ થયા નીતે, પ્રલામ કરે પ્રભાત. પરદેશ પલક
એવો નહીં નિરવે માનો રાય; અધીક પ્રકારે જાળણુ, સગો અમારો થાય, એણે ફંદ
ખોટો રચ્યો કર્યું કાંઈક પ્રાકૃત પેર, ચોટાં ચિતવી મળે પડે, આવ્યો છે એ ઘેર.
રાત્રી કહે ઠાં સુળીએ, લુટી લો ધરમાલ, ફરિ કોઈ મળે પડે નહિ, કરો તેલ હવાલ,
આલ કબજ સરવે કર્યો, રિધ રાખી ઘેર રાજ. મારા સાથે મોઢ્યો, સુળી દેવાકાજ.
મરહન મારે માંદરે, બેપર રાત્રી કોપ, ત્યાં એક ટીંગે બેસતા, ધણી મળીને ગોપ. એક
તેમાં અધીપતિ થયો, બીજા શેવક કોય; પાંચ સહજ પુરા મળે, કળી ન શક કોય;
કોતક કાને સાંભલું પછી લીધા પાર, રાખ્યો મારતો વાણિયા ટીંગા ઠાર,
હસદિસ ધારા હરખતા, બીજે કાઢ્યે બાંક. આમળ આણી ઉભો કર્યો ગોપરાય છે
ત્યાં, એક આકાર એક ચેટા, એક ચેત એક રૂપ, એકસાદ એક શાલુપણ ભરમમા
પડીયો ભુપ, પછી એયું પટંતરે, એક વચન એક વાણ, બુલ્ય એવો જોવાળીયે, એક
તો જોડી ખાણ, એક એ માંદે માંનવી, એક એદમાં ભુત, એક તો એને ધરખણી.
એક ધુતારો ધુત, પલક એવાને ઉઠાડી નરનારી લુગ એડ, વલો કાઢ્યો જોવાળીયો.
કહિને મો ચમકોડ, હરચાળી હુનીયાં સહુ, તેડાવે એકાંત; સોંપી સાતા તેહને, જે
જાંખે મારી ખાંત, કજી માફ માને નહિ, વાણી ન વળે વરત; સહજ મારમ દેઉં મુ-
ળીયે, તન તેડાડુ તરત. કાણે કાંઈ કરવડો. મુખ આમળ મેલ્યો એક; ઉપર પેસે
અંદર નીસરે. કન્યા પરલુચે તેહ. જળ રાખેએ બુદથી, પામે જે ઠાં પાર; બીજે
એસે સુળીયે, તેડું ધરને નાર. બેસાડ સુળીએ આ ધરી; વિપરીત હોય કેમ વાત;
ઉપર બેસે આમ નીસરે, એનો મહા કોપાત, ભુત કહે મહું કર્યું, તે મેં લીધું શીશ
તેતો કહેકે એક ધરા. કહુંહું વાર હસવિસ, આળસ મરડી જીડીયો, પેસે કરવડેએમ;
આલી ચોટલો આક્રીયો, તે વેળા તે તેમ. પાંચ પટકયા કોરડા, માવે કહું ભુત; છે-
તરીને છળ પ્રાડવ; થઈ આવ્યો છું રૂપ, આવ અંતકર તું તજે, કહિ સમાવ્યો શોક;
નરનારી સહુ આમના, લક્ષણ વજ્રુ સૌ લોક. ખતિ કુખમાં ખાસડ, ફેરવ્યો બાંધે
મામ; રાય પ્રધાન રીઝ્યા સહુ, કઉવક કામે કામ.

ચોપાઠ-કહે જોપાળ સુણા સહુ લોક, તેને આળ ચંદાલો ફોડ; જશ અપજશ
કાયાને અડ્યું, નથી કલાંક અમારે અડ્યું, જડ કાયામાં ચર્મતન છવ, વાયુરૂપ દેખે
સહુ દેવ; ભુતપણ વાયુરૂપે થયો, ભાનુ અંક ભાવે થઈ રહ્યો. એમાં પુન્ય નહીં કોઈ
ખાપ, તેવી વેદ પુરાણે છાપ, એમ ધર્મરે આપ્યું ધન. તેમ એ ભાનુ પામ્યો તન. સ-
હુતા તમને સાચુ થયું મુકયું ભુત નાઈ તે મયું; બુધવત કર્યો તે જોપ, ન કર્યો
સચે તે વાતે કોપ રાય પ્રધાને વિચાર્યું ધણું, કહાપણ બધું છે ટીંગા તણું; ખોદાવિ
જુમી રાજન, નાકળું એક અધીપતી આસન. ચાર મજ સોસડ મુતળી, ખરીસ

લક્ષણ બત્રીસ પુતળી; જડરૂપ પણ ચેતન બાણ, પ્રાકૃષ્ઠ એના પંચ પ્રમાણ; એક
સિંહાસન શુભસાર, લાન્થો બોજ ન લાગી વાર; સભા મધે તે સ્થાપન કર્યું, દેખ-
તાં માહે કંઈક કર્યું. સમુદ્ભૂત લીધું રાજન. કર્યું બેસવા મહિપત મન; પુણેને
પ્રદક્ષણ ક્રીધ, આજ્ઞા ઇષ્ટ મુરની લીધ, તે આશન બેસે બહરે. બોલી અમનાશના
તાહરે, રમે રાયણ પામજ ધરે, સ્પર્શ સિંહાસન નવ ધરે. કોટીવાર કહું છું કથી,
મુખ આશન બેઠેથી નથી; પુનઃ પરમારયથી થાય, બેસે આસન વિશ્વરમય; બીજે
થેસે કાઢ્યો થઈ આપ. વાધે રોગને થાય હતાપત, બોજ ભુપે બેઠ્યા બે કાય. બોલ્યો
અધનાશને સાય. તેણે કેવા પ્રારમ કર્યાં, સંકટ લેશિનાં કેમ હર્યાં; તે મહીમા સં-
ભળાવો મુને, પ્રણમી પ્રાગ નામું હું તુને.

કોહરા-અધનાસા એમ ઉચ્ચી, ભુપતિ સાંભળ્યા બાજ; કર્યા કામ જે કોટીધા;
કહું સંક્ષેપે આજ. ઉબેણિ અતી નીરમણું, તીરથ ભુમી તરમ; મહાકાળ બેતી-
લંબ મહા જતી. શુભ શોભા સધળી સંગ શુભ કીમા મંત્રાસમીપ, પવિત્ર જળ
પાવન; રાજ કરે વિશ્વરમ વડો, મહાસત્યવાદી મન. વશિષ્ઠ સરખા વિર સહુ, વેદ
વચન વિસ્તાર, અગ્નિ હોય અવશત અતી, સોભા અપરંપાર વણીક સધળી સર-
વડા વેતાળ સરખા ભાટ; શોભા ઈંદ્રના સરખી નહિ કોને ઉગાટ, અરલુન સરખા
સંભામ કામેસુર, રાખ રામ સરીખડો નારાયણું નુર, નારી ત્યાં નીરમળ સહુ પ-
તીજતા પન ધરમ, ગુચ સપત મુખી સહુ; આચરે નહિ અધરમ. પ્રિત થકી કંઈક
પુતળી, કહું તેના કુળકામ, નવખંડને દશ દિશા, પરદુષભંજન નામ. મુક્તિલેખ
મહિમા ધણે; કાશીપુર ગુણ ગામ; સાક્ષાતકામ તે મુક્તિપુર આપે ઇશ્વરનો કામ,
મણી રાખ મોટા ભુપત, સકળ કળા ગુણ બાણ, કાશી માહે તે તો રહે, દેશ મધે
નહી દાણ, મહાદ્ર ત્યાં સ્વરગવાસી વધકુંઠના; તેને એમ ઇચ્છા આશ, એકવાર
અત્યુ લોકમાં, કરીએ કાસીવાસ. એવું બણીને રહ્યા, તપ કરણ છે દિન; આવ ની-
રંજન અધીપતી અધ નિવારણ દશ, વાડ દીવસ વહી ગયા, પારવતી મન પ્રિત;
નાવ્યા શીવ કંઈલાસમાં, એતે. ક્યાંની રીત. રંભા રૂપ ધર્યું સ્વયં, અતુલ્ય તેજ
અપાર; નંદાવા કારણ નીસર્યાં, સકળ અદ્ભુત સાર. મરહન ક્રીધુ માનવી પહેર્યાં
વસ્ત્ર વિવેક, ગુણવંતી મા ત્યાં ગયાં, આવ પુરૂષ ત્યાં એક. જત્ર વાદ્યો જુગતે કરી,
તેજ ધણે તે તાન; બોળોનાથ ભુપત ભણી મુક્યું મનથી માન, કપુર મઉરખાખી
થયા નરયદ્રવ્ય ત્યાં હોય; મહામાયાની બળમાં કળી ન શકે કોય. શીવ સંકાય પામ્યો
થળું, માનની દેખી મન; જળ કામે નંદાતા દતા. ત્યાં મેલ્યો તે તાન, રામા રૂપ
પ્રમદાવીયું, બોળખી ઊમીઆ આપ; બોળોનાથ રીડ્યા ધણું, તરત રામાબ્યો
તાપ. વિમાન બેઠા વીરપતી, પ્રીતે પારવતી પાસ; આકાશ મારજે ઊતર્યા
ગયા ગ્રીષ્ઠી કંઈલાસ.

ચોપાઈ—મુકયુ વીરજ નળામાં મન, તેજવંત થયા એક તન; અવતરયા બીએ
કો ઉદ્ર શહસ થણા કો બણે ચંદ્ર; બણે સાચો ઉગ્યો સુર, પુરણતેજ તણા તે પુર;
પાવે પોંચા રીઝે રમે, ગુણવંતા નાભામાં મમે. શીવહત એક વ્રાહ્મણ છે મુખી, નાત
ચોરાશી મહિ મુખી; નીત્યે નેહથી ગંગા નહાય. વિશ્વનાથની પુબધાય. સવળી સ-
મદ્ધિ તેને ધેર. પુરણ શાસ્ત્ર સહુ પરડે પેર; વણુ લક્ષ્મી શોભે ધરમુર, પેટ નહી એક
તેને પુત્ર મોટી માથે દુતિ ખોડ, શીવ આમળ કહોતો કર્મેડ; વિશ્વનાથને આબ્યુ
મન, તે વિશે દીઠા ત્યાં તન, ધન ધન તું મોટા મારાજ, તુજ વીણુ ઠોણુ કરે આ
કાજ; વચ્ચું તે માહર ધરમુર પેટ કહી એક તેને પુત્ર, લલા નારી મનોહર મતિ,
સિદ્ધ શરિમણુ તે પણુ સતી, તેને જમને સોંપેા તન, માનતીતું રીચ્ચુ છે મન,
મારા ભાગ્ય તણા નહી પાર, કશ્ચાનિધીયે દીધો કુમાર; આછવ દીધો મુત કારણે,
તરિઆ તોરણુ આંધ્યા વ્યારણે, હેત હરખ ભામની, ભાવિયું કુંધ તો નારીને આવીયું;
વાધે જ્વન તરણિ તણુ, વધે પુત્ર એમ દિન દિનધણું વરસ પાંચ થયા બ્યાહરે,
મુકયે નિશાળે ત્યાહરે, હરખે દેખી બાધુ મામ, માધવાનજ પાડ્યું સુભ નામ. આંક
હિસાબ નામાં ગુણ લેખ. વિદ્યા બાણુયો નિવિધ વિવેક. વરસ એકાદશ બ્યાહરે હોય,
કળા બહોતેરી ત્યારે જ્યે. દોહરા—માધવમાં મહીમા થણા લાડકવાયા લોલ; વપુ નિ-
શે વળગી રહી, કળા સંપુરણુ સોળ.

ચોપાઈ—માધવ વેલા ઝાલે હાથ, સકળ ગુણુ શોભાવે સાથ; પરે પાત્ર માધવજે
કામ, ગુણુ સાગરકેરા ગુણુ મામ. દોહરા—એક સાથે ઉદ્રધેર; અસરો અપરમપાર.
નરત્ય કરે નારી મળી, શોભા સકળસાર; સકળ સંચ શોભા બની, બની ભામનિ
બહુ ભાર. મુકી મદ્ધ તે ચિંતનિ, મુખ ન પામી લગાર. એવે અચરત નિપન્યુ,
આવી મળીયું પાપ; પાપણુ થઇને તે પડશે, માધવ દીધો આપ. કર્મેડી ઉભી રહી,
વડો પરથે મુજ વાંક, કામા આપ મારો કરો, હુતો રાવળી રાંક. મધવા કહે મહી-
પત પડે, પાપણુ થઇને પ્રીત; વિમજ વરશે તુજને રમતાં રમતાં રીત. સ્વરગ મુખે
સંધારજે, શહેજે આવે શરણુ, પાપણુ પુતળી થઈ પડી. કામની વાત તું મુણુ ભર
ચોકજ ચઉટા વિશે, પડી પુતળી પાસ, દેખેલોક સડિ દેરાના વિશે વશે જ્યાં વાસ;
રમતા સહ નીશાળીયા હેતે માધવ હાથ; તુજ સરીખી આ પુતળી, સજ પરણાવે
સાથ. માધવ સાથે પુતળી પરણાવિ બહુપેર; મારગમાં મુકી ગયા, વણુહેતથા ધેર.

ચોપાઈ—પડે રાત જુમતે બ્યાહરે, સેજ પધારે તે ત્યાહરે; થડી ચાર આનંદજ
થાય, આપે ઉદ્ર લોકમાં બાય, કરે નરત્ય ત્યાં નહિ નેહ, દહાડે પાપણુ પુતળી દેહ;
માધવ કહે છે સાંભળ નાર; નીત્યે રાતે જાએ કોણુ કાર, પ્રહરત્યાદિક તુજને પાપ
સાચુ વચન કહે નહી આપ ત્યારે તે થોડી કામની, બહુ જર નિત્યે લામની. સ-
આ ઉદ્રતણિ છે જ્યાંય, કશ્ વાચ મનથી તે માંલ; વિમત વાત પોતાની હતી, સ્વમી

આમજ કીંતી છતિ માધવ કહે સાંભળે નાર, મુજને તેથી ભતે કાર; દેખાડ નારી નાચ તાહરે, એક મનોરથ છે માહરો, તે નર ભોગી બનશે ક્યો, આપ કુંચુકી માહે ધરથો; અંધ ઇંદ્રાસન તરૂણી તાય, માડી નરત્ય નાટ્યારંજ નાય; આપે રાજ પોતે આજીવે ભુવત કરી કુંચુકી ભળવે; ચેત્યો ઈંદ્ર કાંઈ કહિતક દેવ; કેમ એ કુંચુકી સામ્ર જ્યે. રમત ભંજ કરી છે ત્યાંહ, કપોતે જ્યે કુંચુકી લાવી માંહ; લાવી પરપુરપને આપ, ફરી દીધી માધવાને આપ; ગુણકા થઈ પૃથ્વીમાં પડે, દવે રમેઈ-કાસન એકો, ત્યારે ભુવતીએ બેઠ્યા હાય, માનની બોલી મધવા સાથ. કંથ વહોહ જોવી હું થઈ, એ પ્રલે કેમ બચે સહી; ઈંદ્ર કહે મળશે કોઈ દન, ત્રસ થારો તારૂ મન. માધવને શીર આપજ થયો; વનિતા પ્રલેથી ફરીને વહયો, માધવ વાસ વળાવ્યો તરત, માનની પામી કૈયાં મરત. માધવવેણા ફડી વાય શુભ જ્ઞાન મુધગિ ખાય જ્યાં જ્યાં માધવ ફરતો ફરે, ત્યાં ત્યાં માનનીનાં મન હરે. ભુવતી દેખે જોગે કામ, ધરતું તેને નવ મુજે કામ; જમડું રમડું ભુલી જાય, માધવરૂપ ધરે મનમાં. ગાડું નહાડું બડું ખેલ, માનની મન મળે નહિ મેળ. ગોર્વાદ વસ ગોપીકા જેમ, માધવ વસ માનની સહિ તેમ; સેવા ચુકાં સ્વામી તણી. લાગી લગન માધવની ધણી, માધવ માધવ જોતી મુખ, શામા સ્વપન મુવે નહિ મુખ, રાય આમજ થયું છે જાણ, પુરૂષ એક માધવ પ્રમાણ; તેને દેખે જ કામની, ભોળવાઈ સધળી ભામની. રાજાએ તેડ્યા તે રૂખી, સ્વરૂપ દીડે થયો મહા મુખી; પ્રદક્ષણ દેઈ પાછે નમ્યો, ધણો ગુણ માધવ મન નમ્યો, નીત્ય સભામાં તેડે રાય, દે માન મોટે મહીમાય; મુખ માધવતું જ્યારે જુએ, દુખ સધળી તે વેળા ખુએ, લાગી લગન માધવની ધણી, મોહ પામ્યો કાશીપત ધણી; માધવાની જે આડી ખાય, દે શુણીએ પલકજ માંહ. માધવની જે બોલે પુંહ, ધર ધરવાત લે સર્વ હુંદ; માધવ શામુ કો નજરે જ્યે, પ્રાણી પંડ પોતાના ખાય, માધવ માધવ બધે ગામ, જપે જપ માગા સહુ કામ, રાજ્ય માનથયું જ્યાં ફરે. વધુ રૂપ ચોધણું ત્યાહરે; રાજ તેની રહે આકાર. સવળી શોભાતેને સાર; મંઝા સ્નાન સવારે કરે; પનઘટ ઉપર તે પરવરે, નારી નિરખે નર બહરે. વરેહ વિઠળ થાએ ત્યાહરે. કાચો મરભ દીડેથી મળે જે કોઈ માનવી માટે મળે, જે વાટે માધવા નજ જાય, કહિતક ત્યાં ધણેરાં થાય. સામા કોષક ભુલી શુધ. કોષ રહી છે દોહોતી દુધક સાંભળે શામા ધરથી સાદ, હંકાર તજ્યો વનિતાએ વાહ; વાંસળી કરે કનૈયા ધણી, તેમ એ વેળા માધવ તણી ધેલું કામ ગુણ દેખી થયું, શ્રીરે કોઈ નવ બચે રહું, જ્યાં કંઈ માધવ આવે ગીત, વધે પુરૂષ પ્રેમદાને પ્રિત; એમ વરસ બે ચારેક થયાં, મહાસંકટ માનવ રહ્યાં.

દોહરા-નમર રોક એક વાણીયો, શુભ શોભામાં નામ; મટિલ્લજ ભુમ જરાપતી, કરે વણજ શુભ કામ, પુત્ર નહીંધર તેહને, યુરે દહાડી મન, આવ્યો સિદ્ધ એક અવ-

નથી, સોંપ્યું તન મન મન. તેણે જત કરાવીયું, પુજન પાઠ અને; શિવપુજન બહુ સામટાં વીવીધ પુન્ય વિવેક, તે પુન્ય પ્રભાવથી, નરનારી સઉ નેહ, રહેશે મરભ તે સીજશું. મેમઠા કરે પેઠ; ત્રિયા ત્રણ માસે થઈ, દરખ ધણે મન દોય; સીધુસુખસામર તણે, કળી ન શકે કોય, તેહ વૃદ્ધ વેહેવારીઓ, ઘાટીવળ કહેવાય, પુન તણીઆશા થઈ. ઉલટ અંમ ન માય, એક દિવસ વેહેવારીઓ, પાસે વનીતા બય; બેઠાં માળી એ મલપતાં, હું શ ધણેરી દોય, માધવ તે મેરી તળે, વેણ વાતો જત; તલેજન રખ્યો નાસીએ, મરભ ગળ્યો છે તરત, નીરાસ નરનારી થયાં. ચેતન બાળ્યાં ચેન; મરભ ગળ્યો તરણી તણે, નીમેચ બેતાં નેન, આશા તુટી તેહની. શેઠ પામ્યો ધણું દુઃખ, લળ્યા પામી પદમની મહીન થયું છે મુખ. શેઠ સવારે ઉઠીઓ, અતી દુખી થઈ આપ; વનીતા થઈ વાંઝણી, માધવને પ્રતાપ. વણીઃ મથો તે તવળે, રાજ કરે પાસ; કુંચી આપી કરોધમાં, વેગે તણ્યો વાસ. માધવ વંસે જે મામમાં, અકલતણે એ અંશ, ત્યાર મુધી વાધે નહીં પ્રભ કરો વંશ. ઉદવશ મામ આપે થશે જે માધવને જ્યે, એમ વેહેવારીઓ, રોશ ધણેરે રોય, બેઠા રાયસભા કરી, પુછી બયા લોમ; ધન્ય આણે સાચું કહે, શેઠ સાચો કે કાઠ.

જે આવે તે કહે એ વાત. મામ માહે તો છે ઉત્પાત, માનની વાત માધવને મળે, તરત મરભ બેતામાં મળે, કુંચી જે કાઠ કામ, દુખ પામે છે બધું મામ. તમને કોઈ કહી શકતું નથી, લળ્યા લોપી કામની કથી. વહુ દીકરી બહેનને માત, મોઢી વનીતા બતે બત; ધરછત્ર કહિએ જટલાં, વંડયા મન માનની તેટલાં. પ્રભ કોઈ બી નહી રહે. ભારે દુખ તેતો કેમ સહે, બ્રાહ્મણ કાઠી પામ્યા શેઠ, એક ચીત થયા સઉ લોક. રધયત સહુકો દાવે અઢી, પંદરસેં ત્યાં કુંચી પડી; કળાહળ દીઠું મામમાં, નીશ ચરચા બેઠ મામમાં.

દોહરા-મહીપતે મન વીચારીયું, પ્રભ કેમ દુભાય, ખડું મન માન્યા વીના, માધવ મયમ કહડાય, માધવ તેડ્યો મેહેલમાં, દરવા ઝોછવ આજ; વાડે જત એકાદશી કરણ. રડુ કાજ. રંમ મેહેલમાં, રાણીઓ, સોનિધ ધર સોહે સાત. ત્રિયા તેવડે તે વડી બેહેન દિઠી માત પથરાણાં પથરાનીયાં ગવેચાનો તાર, તલ તે ઉપર પાથરયા, નેહે બેસારી નાર. ચકમાં સહુ અતુરા રહી, રાણી રાજસભાય, માધવવેણા હાથમાં, ગુણ રોરો ગાય, આલાપ કરે અતિરામનો, ગાયેગુણ શુભગીત. વિહંગવળ થઈ વનિતા સહુ. પુરણ વાધી પ્રિત. વિચ દ્રાવ વનીતા સહુ. નાની મોટી સરવ; કામાતુર થઈ કામની, મુકયો મનનો મરવ, પ્રિને ઝોછવ પુરો કર્યો, માધવવળીયો કાસ, રંમ મેહેવ રાજ મથો, પટમાં રાણી પાસ, આદરથી ઉભા થયા. ધણી કામની ઘેર; તલ વળગ્યા તરણી તરણે, પથરાણાં પાશેર, અચરત દીઠું અધીપતી, આનો અતિ ઉત્પાત, અરજ કરે આ લોક સહુ, એવડે સાની વાત. મહીપત કહે માધવસુ-

જે, પ્રીતિ જાણી પરદેશ. રમે રહ્યો એક ધડી, રમે જાન નહીં લેશ, દેશવેદા અ
 દેશથી હુકમ હજુરા આજ. જાણે જીવતાં આ ધડી, રમે લેપતા લાજ. વિમ્ર માટે
 વેળા મળ્યા; લાજ ધણીથી લેઉં; અન્ય હોય તો આણી ધડી, મુળી છેને રડે ઉઠે
 ઉઠે તું ધડી, ધડીમાં લાવેશ ધેર; તેથી મહુરત જોઈશમાં, કર પરદેશી ધેર. આશિર
 વાદ દેઈ ઉઠીયો, જ્યાં બેઠાં માળાપ, પ્રણામ લેજો એ પૂત્રનો, જીવ આપોઆપ. કરે
 કંઈપાંત ધણું કામની, રીસ ધણેરે હોય; રાજ રૂઝો જે પરે, રાખી ન શકે કાય, લે-
 જ્યા જેમ કંઈ વળાવે કામની, કેવ સગાયે હાર, તેમ તે નમરનોનેહ સંગાયે નાર.

છાપો-પુત્ર તણો વિભેગ, તેથી દાવાદળ રૂઝો, પુત્ર તણો વિભેગ. તેથી ભલે
 જમમાં છુટો, પુત્ર તણો વિભેગ, તેથી ડર્યો ભલો સાપે, પુત્ર તણો વિભેગ તેથી ત-
 પડું ભણું, તાપે મોહાંત ભણું મરવા તણું, ભણું બેહેર એ ભાગનું, કરોડ દુઃખ
 એ શામળ કહે, પણ મોહું વિભેગનું.

દોહરા-માત તાત મુરે ધણું, પલે પમલાં બેય; શાંસાશ્વાસથી શોંવરાં. માધવ
 કહી જે રાય; મામ તણું જે ગોરડી, હેને મળી હબર, પનધટ મળી સહ માનનો.
 કરે વીલાપ વાચાર માધવરે મુખ તાહરં દમેહભારી દેહ, જીવ રહે કેમ જાનમાં, ના-
 રી શરસો નેહ, એક કહે જે આંખપર; મોહું મારું મન; માધવ ગયો ગામાંતરે,
 બરોબર અન્ન બીજી કહે જે બોલનાં, વાગ્યાં વધુએ બાણ; માધવ ગયો ગામાંતરે
 પડે કેમ રહેશે પ્રાણ. ત્રીજી કહે તન ઉપર; વાડ સકળ શરીર; માધવ ગયો ગામાંતરે
 અન્નત કડવાં નીર; ચોથી કહે એણે ચીત દરયું; પરવશ પડીયો પ્રાણ; માધવ ગયો
 ગામાંતરે; વાત મમે નહીં વાણ. કોડલસ એમ કામની, કરે વીવીધ વીલાપ; મુણ
 માધવના સાંભળે આદંદ અહકુ આપ, મહી ઉપર માધવ તણાઉપર, નીહાળે પુંક,
 ટાળા વણુટી પ્રપડી જેમ રાણી રાયે રૂઠ, ચોપાધ-વીલાપ કરી વનીતા સહુ વળે,
 પોને માધવ પંથે પળે, હેડા મોહી પરે બહુ દુખ, તજું રહતું સઘણું મુખ. ધણેર ઉ-
 પર રાયે મન, દુખ દોહલા કાહોડકન; ત્યાંથી ત્રીસ જ્ઞાનજન્ય રહ્યો, ઉઠયસેનરા-
 જા ધેર ગયો, રહ્યા અમો સરોવરને નીર; દીડી નારી ભરતી નીર, પીવા કાજ રહ્યો
 જઈ કુપ, દીડો પ્રહ કો બારે છુપ. જળ ભરવા આવીતી દાસ, તે ગઈ આપ પોતાને
 વાસ; રાણી આગળ કુણ માત્ર, હમયતી નળ તેહના દાસ, એવો નર આવ્યોડે વાસ;
 તેનું આંધ જે દરશન થાય, સકળ જન્મ તેહનો કહેવાય; એવુ દાસીએ જઈને મહું,
 તે રાણીએ સાચું લહયું, ચેતાવ્યો પોતાનો રાજ; કહું કરો અમારું કાજ, વીમ્ર એક
 હીસતો દેહ, સમ્યક પ્રમારે કરીએ શેવ; તેના પમલાં ગામે ધરો, દુઃખ શેક વ્યાધી
 સડે જશે; મોહકયા રાયે સેવક ત્યાંહ; જપ માધવને કાલ્યો બાંધ, તેડે છે નમરનો
 ધણી; મૂળા તુજ ઉપર છે ધણી, આંચો ગામમાં માધવ જમ, નમરલોડે દીડો છે
 તેમ. ધણેર આમળ મામે મન, પ્રીતે દેવતાને દે કામ, રાજસંભા માધવ આવિયા; છુ-

પત કોરો મન ભાવીયો, વીમે ત્યાં દીલી આવીશ, છલો રાખ કરોડ વરીશ.

ચોપાઈ—રીઝયો રાખ મન માણિયો; રાણા મહિ તેડી આણીયો; રાખ્યો મામમાં હેતે કરી, રહ્યો માધવ તે કામે કરિ. નારી નમર તણિ જે નેટ. પુરણ મરભ ધરે નહી પેટ; ખટમાસ રહ્યો માધવ જ્યાંહરે; કંડીતકે એકે થયું ત્યારે, પુર પ્રધાન તે રાખ તણો, તેમે તે દીલ ઉચાટ થણો. મરભ ઉઠર રાખીને રહ્યો. ખારે હરખ વણરને થયો. પાંસ માસે બાંધી રાખડી, અખીલ દેવ તણી આંખડી. બાંધ્યા જે તોરણ બારણે, નોતરયા વિમ્બ બોજન કારણે; માધવ આળ્યો જમ્બાલામ, વેણા વાઢી અળાપ્યો રાખ; તે નારીને ઉપજ્યો નેદ. ધીરજ રાખી શહી નહી દેહ. વાંધ્યો વરહને ભોમજ વાળ્યો, જોતાં મરભ તે ધડીએ મળ્યો. રંગ માઢી થયો બહુ ભંગ. પ્રદક્ષો થયો અઢકોતે અંગ. રાખ આમળ પટકયું શીશ. રોતા રાડ થણેરી રીસ, હઠાપણ પણેય જેવા આ દીખ, રાજદાર રૂખીને રાખ, કઠાડ્યો વંશ પાપીએ પુર, નીમમ્યું શરવે નારીનું તુર; ચઢી રાયને તે વેળાશીશ, પમની જ્વાળા લાગી શીશ. તે વેળાને તે તેણી થણી, કઠાડ્યો વન અંતરથી અડી; ધણા દુખથી રણ રણ રવડ્યો, કામાવતી નમરી જઈ ચડ્યો. કામસેન તેનો રાજન, મહા સતવાદિ તેનું મન; અલખત ધરમાં અણિ અપાર, કટકદળ ગજરથ તો ખાર, કામકુડલા ગુણમ રૂપ અકલવંત તે તેજ અનુપ; ઉદ્રાશનથી શાપે પડી, એક ગામ અવડણે અડી, છંદ્ર સલા તણો જે નાથ; તે કંઈણ કહે સયળો તાય, વાળ તે બરીશે લહે. નરત્ય ગીત કોડિથી કહે, સંખીત વીના તે તાન; બણા રાખથી માયે મામ; છંદ્ર ભાવના બાણે બેડ, હરે પુકડી ખાંતે બેડ. માધવ ગામ મહી જાય છે. રાજદારમાં નરત્ય ગાય છે; મર્યો છે રાજદારે સંગ. શામા નાય હરે વે સંગ. ગાન પાંચમો કહીખ વેદ, એક વાતમાં નહિ કંઈ ભેદ; વિવેક તેનો દશમો નીધી, પંદરમી વિલા હઠાપણ વિધી. સઘ શોક હરે તે નાર. સઘ મેઘ હરે તે વાર; સઘ પાપે રહે તે રામ, સઘ રીસ હરે તે કામ, સઘ શીત હરે તે તાપ; સઘ જુખ હરે અન આપ; સઘ સ્વાસ હરે તે પાન, સર્વ પ્રિત કરે તે જાન, પાંચમો વેદ એતો સરવથી, જાન સમાનકો ગુણિ જવ નથી; રંગ રાજસભાને હર, વાળે છે ત્યાં માહલ બહાર, બારતુંલિ વાળે તે સાથ, બાર જંતહેનેથી હાથ; વાળે છત્રિસ વાગે સાર, એક એકથી છંદ અપાર.

દોહરો—છત્રિસ વાળ વાળતે, થાય નહિતમ નાહ; માધવ મહિપત બહારથી, શ્રવણે સુણીયો સાહ; પ્રતિહાર પાસે પ્રીતથી, બેઠા તેને દીશ; તાન સાંભળી તેહનું, હોહાણું ત્યાં શીશ; પ્રતિહાર કહે પંડીત સુણો, દેવ કાં લાગ્યુ દુખ, અમરત સુણુ-કાનુ સુણી, મરડયુ તમે કાં મુખ. માધવ કહે મેરે સુણીયું. અમરતમાં જે હેર; તુટે તાન ત્રિયા તણુ, પ્રીછે નહિ કો પેર. પુરવદીશ એક પરઠગ્યા; માહલ વારે મોટ; અંશુક ડાળે કર નથી, ખરી તાનમાં ખોટ. તોડી નાખે તાનને, દાવાદળ થું દુખ;

મહીપત મુરખ તાહશે, માટે મરડું મુખ, પ્રતિદાર મધો પુરવીશે જુગતે એડયા હાય વિમ વડયો તો જેટલું, કંઠયું શેવકે રાખ સાથે. એવરાયું જુગતે ફરી, મુરવ માદલ ડામ; અંજુકો તેને નહી, નીરખે તેતું નામ. અમરત દીઠ અતિ ધણું, પ્રીતે મોઢ-લયાં પાન; માધવ તેડયે મહિપતે, હાંને ઝાઝાં માન. અપવ આપ્યો મલપતો વેણા વાનેતો વેશ; સભા મધે સોદામણ, પ્રિતે કરયો પ્રવેશ. નમસ્કાર કર્યો વીખને, સનેહે નામ્યુ નીશ; કામસેન શ્રી નૃત્ય અતી દીધી આશીશ.

ચોપાઈ—ગુણ ચતુરાઈ એયું રૂપ, મોઢ પામ્યો નમરીનો ભુખ; ચીનામણ લખી હોય જેમ, હરખ્યા સઉ નીરખીને તેમ. વન્ય ભાગ્ય આ ધરતી તણુ, આવાગમન આ રૂપી તણુ; નીતનીત દરશન મારણે ગુપ્તસાગર રાખ્યો પારણે. સભા માહેનીત રજે રમે, ભોજન મન ભાવે તે જમે; ગધું ગામ નીત દરશન કરે, જુવતી સહુ દેખી મન કરે. સહુને ઉલટ અદોડ થાય, રખે વીખ નગરીથી જાય. કામકુંઢલાને જહુ નેહ, જાલો માણ પોતાનો દેહ, કેટલીક નાર પ્રતીજા કરે, માધવ મુખ નીરખી ને જમે, બાધવ મુખ દેખી લે નીર, કેટલીએક ધરે મન ધીર. કેટલીએક અદોડ મન હો, મુખ જેઈ દંતધાવન કરે. કામકુંઢલા જણે નાર, માધવતો હાંડાનો હાર; માધવ તે પુરો પડ માણ, માધવવિણુ નામે વેરહ બાણ.

છપો—રાજા રીઝે રીઝ, વીખ રીઝે વીધાએ, સાધુ રીઝે શેવ, નીચ રીઝે ની-લાએ. જ્ઞાની રીઝે જ્ઞાન, માનવ રીઝે માને; શુભીજન રીઝે રાગ, અવ્યક જન રીઝે દાને, બહુ પુરૂષ રીઝે જવે, અદકાં ગુણ અનુપથી; સામળ કહે જે જર જન, રાંજ વરણને રૂપથી.

ચોપાઈ—લક્ષણ એવાં જેમ વસ્યાં, મીત તણાં ત્યાં કારણ કરયાં; કરે એહ લ-ક્ષણમાં કામ રસીક તો છે તેતું નામ. નમે લક્ષણ ગુણ માધવ દેહ, નરનારી સહુ સાથ નેહ; ચોરાશી આસન જનનાં, બીજાં ચોરાશી ભાગનાં. તે સરવેના જણુ મર-મ, તેર પ્રકારના તેવા ધરમ પાર પ્રકાર તણી છે બુદ્ધ, સઘળી જણે તેની શુદ્ધ. છએ રાગ છત્રીશ રાગણી અલાપ જણે તે આગણી. એક બે નાણુ ચોરાશી મીત, પુરાણ શાસ પાઠ બહુ પ્રીત. પાંચળ ઉપર પ્રીય છે ધણે, જણે હાર એ ભાયા તણે; વિદ્યા આતુરીયુણુ અનુપ, વરીકરણુ કેર તે રૂપ.

છપો—કામકુંઢલા તે નાર; લક્ષણ કહીએ શાં તેનાં ચીત્રેણી કરાં જેન, વસે જેના દેહમાં. પરીમલ પુષ્પ સમાન, માન મહામહ માતી; છત્રીશ વાજાં સહિત રાગ છત્રીસે ગાતી. અવર નાર નહી ચોપમા ધારણુ તો લે આપે ધરા, મદન મં-જરી મીનકા, હંદ્રતણિ જે અપછરાન્દ્ય ફરે જે નાર, નેહ શુ દેહ નગ નથી અંમ રાગ અતી સાર, નીરખે રમે મગ નથી; ચરચા ચોળી તીર, આદહી ચોપીત અધે ચીવ તણે ચરીત, રીઝવે રામા શુભ રમ, બમે ભમર બહુ ભાંતયી, વનીતા વેષ

વપુ વહે, કળા કરે જે કામનિ; લક્ષણ તેનાં કોઇ નવ લહે. દોહરા-પડદામાંથી પર-
વરે, પાછી પડદે બચ; સભા માંહી શોભા ધરે, રીઝે દેખી રાજ, એક સમે તે ન્દત્ય
કરે, કામકુંડલા નામ; મહીપત માધવ સભા સહુ બેઠા તેણે કામ. છાપો-કરે-રૂત્ય
જે નાર: સાર શણગાર સજીને અધીક કરે રંમ રાજ; ભામની ભાવ ભજીને. ફરતા
પુંદરી છેક, એક પોકો મન પોક; સ્તન ડાળા સંભેગ, ભોમી ભમર ધડ બેઠા. શરી
રે શામા તણે. શામળ કહે દુખ ખાડીએ માધવ પુલ તાડણુ કદી, ગુલીરાયે ઉઠાડી-
એ શામા પામી મુખ, દુખદેહેથી વાચ્યા અગ્રત અંગે અંગ પત દેખી મુખ પામ્યા:
અંગ વીચારયું આપ, પેહેલો ભવ મુન્નયો; એ પતી મારો હોય. કાંઈ બીજે નહી
બુજાયો. પડતર પડે મઈ, પામરણુ પહેરી, તે પરવરી; સભા સહુકો રૂખતાં સાત
સલામ કોડે કરિ.

દોહરા-માધવ મારો મરધણિ, માધવ સ્વામ; માધવ મારો જીવડો, હું માધવને
મામ. માધવ દાર હઠઈ તણો, માધવ સ્વામ સખાઈ; બીજા નરદીન આજથી
માના બચા ભાઈ. મોઢા તે મારા પીતા, ન્દાના તે મુજ જાત; માધવ કંથ હું કામ
આજ થકીએ વાત. ચોપાઈ-એવાં વચન વનીતાનાં મુણી, ચડી રીસ રાખીને ધણી;
અબળા એ શું કહે અબળ, બોલ વિચારીને તું વાણ. જાત ગુણકાની તાહરિ;
ખાય નીત વરતી ગાહરિ; કરે વળાણુ માધવનાં ધણાં, એ લક્ષણુ નહિ દહાપણુ તણા
કરે પ્રતિજ્ઞા ગુણકા મુણી, અભાવ મારો માધવ ધણી; કરોઃ પ્રતિજ્ઞા કરજી આપ;
તમે સહુ મારા ભાઈ આપ, મુમટ માધવ માથાનો શીશ, ચડી રાખને મુણતાં રિશ.

છાપો-ન હોય કામ પવિત્ર. મિત્રસાની નહી કોનો દુત ન હોય સત્યવંત, લુખો
નહિ તે માંહેનો, ન હોય નપુશદ મુર નહોણુ એનાયે; ત્રસ ન હોય સ્ત્રી કામ, દાનન
હોય મુમ હાથે, બેરાવરીજશહોય નહી. કહે શામળ કહુ છું કથી મહીપત મીત્રમનરા
સિધે. સ્વપ્ન માંહે સુણ્યો નથી. ચોપાઈ-રાયકહે કહયું તે ધીલએ, માધવને શુળીએ
દિલએ, રમે વાત કરો કો રૂડી, કોને શુળીએઆની ધણી; રાખએત્યાં બેસજ કહયો:
હાહાકાર નગરમાં થયો. માધવ મહુરતમનોહર ધણિ, ક્યમ હત્યા કરશે તે તણી, અતી
સે રૂપ ગુણ જેમાં હોય, એખમ જીવ તણું તો બચ; પ્રધાને જઈએકયા હાથ, બાલ્યો
રાખને સાથ. એ માધવ જાતે છે બ્રહ્મ, કેમ કરીએ કુડું કરમ. કહયું એક માટે કીલ-
એ, એને દેશવટો દીલએ; તેને તો અલ્યો છે બાલ્ય; ફેરવ્યો બધા નગર માંડ, જેકો
એને પારે નીર, રાય કરે શતખંડ શરીર; કરે લોક સહુ હાહાકાર માધવ કાઠી મુકયે:
બહાર. દોહરા-અલ્યાંત કરે કામ કુંડલા, રણે હઈકુ કે હાથ માધવમાં મુજ મન વસે,
મુરજ કરે મુજ સાથ. માધવ આલ્યો હે સખી, કેમ રાણુ મન ધીર, સેજે સુતાં મુખ
નહિ; સંધડી માંહ શરીર; જે દેશે માધવ ગયો, ત્યાંનો આવે વાય, અડે લહેર મુજ
દેહમાં સંકળ જન્મારો યાય.

ગોપાધ-રામા વિલાપ કરીને રહયા. મુકી આસા નીરાસજ થયા, માધવચાલ્યો પ્રોટે પંચ. કામ કુંડલા લાગી અંત. અહરનિશ ધ્યાન રાખે તે રૂઢે, વનીતા વનીતા વાણી વંદે, સુતાં બેસતાં કામ, જપ માળા નારીદું નામ, જમતાં રમતાં પીતાં નીર, કામ કુંડલા ધારણ વિર, આસો આસ હમોહમ દામ, જપે નામ કરે તે કામ. રામ અલાપી વેણાવાય, ગુણગુણકા કેરા મુખ ગાય, સુતાં જમતાં જમતા આંહ, દેખે કામ કુંડલા મનમાંહ, હેતે આકુળ વ્યાકુળ થાય, ફરતો નર ઉચ્છિ ભય; અધરમ અન્યા કેા નવ કરે; આણુ રાય વિક્રમની ફરે. દેશમાંદે નહીકેા દુખી; સકળ લોક સંપત્ત છે સુખી, કહાડે ફરતો વેણા વાય, રાતે પોડે દેરા માંહ; હરસીદનું દેર છે જ્યાંહ, રાતે આવી પહોડે ત્યાંહ; કાચું કેાડું નિત્યે ખાય, આખા દિન રહવડતો ભય. દોષથી વાતકરે નહિ.તે નારિ સાય વાધ્યો છે નેહ સુવે રાત દેહરે જ્યાહરે, લખે કવિત ભીતે તાહરે. છાપો-હવે કહો ક્યાં બહિ, રહ જઈ કોની પાસ, કેા આજળ કહુ દુખ જહુ તે કોની આશ. જઈ કહુ કોની શરણુ મરણુ, કયમખીતે પામુ, કેમ અમાણું દિશ. શીશ કોને જઈ નમુ; વરેહ વિઘોહ વીનતા તણા, બણુ રામ કહુકથી માધવ કહે તે ક્યાં જળે, અવનીપર નારી નથી.

ગોપાધ-એવો ધાવ લખ્યો તે રાત, પંચ ઉઠી ચાલ્યો પ્રભાત; વિકરમરાય પુલ્લ મારણે, આવ્યો હરસીદને ખારણે; પેઠિ દેરા માંદે જેમ, દિઠા અક્ષર લખીયા તેમ; વાંચી જેવા મહીપત મુખી; આવ્યો દેશમહિ કેા દુખી, ઈન્ન દીવસની રહેણી ગઈ, માપવ હરે સુતો જઈ, ભામની ભામની મુખથી ભણે; વળી ધાવ ખીન્ને એક લખે.

છાપો-નથી છતાં નજરાય, જહને વિત્યું વાને દમયંતિ વિઘોહપડ્યો દીને બહુ રાતે. નથી મહિતમ આ ગોર પર દુખીની જે બાણે અહક્યા આવીન રનેહ, દેહ દુખ અહકું આણે; વનિતા વિરહ વીઘોહનો દુખ દાવાનળથી થણે; શામળ કહે માધવ દુખી. દાલણુદારકો તે તણા.

ગોપાધ-ખીન્ને દીવસ નરપ વીકરમ ભય; લખી મયાતે ભંતિ કોય; વનીતા વરેહ થકી છે દુખી, કરશે તાતા હરસીદ સુખી; ત્રીજે દિવસ લખ્યો જઈ આંક, અરે કરમ વિપાતા વાંક. વળી ધાવ દાય વાંચીયો, તેજું દુખ દલમાં સાચીયો. વઘોહ પડ્યો દિનશ છે આજ. કરે હરસીદ એનું મજ, દીવસ આર થયા જ્યાહરે; ફરિયાવ લખ્યો તાહરે; વીકરમસેને વાંચું તે વ્રત, તોલ પાલણું તેનું તરત, નારી નર વીઘોહી એહ, ઇશ્વર મુખ કરશે એ દેહ. ગયો વિપ્ર દેર વિરોક, લખ્યો ધાવ અક્ષર ત્યાં એક. છાપો-આપે કંઈ અનદાન, દાણી વણા દાને ચુકાવે; બંધિ છોડણુ બહુ સ્વસ સાચથી તરત ચુકાવે; કંઈ આપે ધરખાર. નાર પરણાવે પ્રીતે; આપે; દાન સજ કરાવે રીતે; કાયા કપડા કંચની, કોડ એવા કથી વીઘોહ તાણી જે વેદના દાજે જે કેા નર નથી.

આપાદ-એવો એણે લખીયો પપ, તે રાજ્ય એ વાંચ્યો તરત; મહાવરે કનો ભરીયો, આ
 વીયો, કુખતણો અરણ્ય લાવીયો; એ મેં દેખી કેમ ખમાય, એક પુરુષ કેમ પ્રેમ યાય;
 એવી મન વીચારી પેર, મથો રાય પોતાને ઘેર નીશાસને માધવ ત્યાં હરસીદને ડેર
 જઈ રહ્યો; તે વેળા બધું ઠાઠડું તત. કીધું મરવા ઉપર મન, આપવા તારીને મરે,
 ભારે વીરહ કયમ હૃદયે ધરે; એમ કહી આવ્યો પ્રભાત. તે બહી રાજ્યે વાત-
 હવે કુખી એ નીરમે મરે, તે હત્યા મારે શીર ઠરે. આજ ભાગુ હું એની ભુખ, એને
 કુખે ધણુ મુજ કુખ. અદ્રષ્ટ યદ્ય ડેરામાં રહ્યો, મંદીર તે રાજ્ય નવ ગયો, પડી રાજ્ય
 તે દીન જ્યાદરે, પહેરે માધવ આવ્યો તાદરે; એયું માધવ કેરું રૂપ, ચકિત યથોક્તભારે
 ભુપ. શરણુ આપ આવ્યો છે કામ; ફરી અવતાર ધર્યો છે રામ; કેમ હમયંતી નર-
 જે હોય; એમ કીચારી ભુજને ભેય. અદ્રષ્ટ થોકા તૃપ આપે એમ, ભુજે આતુરી તે-
 નાં ચેન, પછે વેળા લીધી હાથમાં, કરિ નૃત્ય સ્વયે સાથમાં રામ અલાપે સ્વાયે સરવ-
 રાજ્યે મુક્યો મન મરવ. ન હોય માનવીએ કોદેવ, કરું સરવથા એની શેવ; એક
 પ્રભાત એ ક્યાં જાય, ભેશો ઉપાય તે શું ખાય છે, શા આચરે છે એ હરમ કરે,
 પાપ કે ધાએ હરમ, સી ધરની કે છે પારકી, એઉ ચર્યા એની ભરદી, મધરાતે
 માધવ નીંદ્રા કરી; રહ્યો રાય ડેરામાં ઠરી; ઘડીએ સ્વાસે સ્વાસ. માધવ મુકે છે નિ-
 શ્વાસ તીમેખ કરાર કરી નવ મુખે; ચરીત રાજ્ય દ્રષ્ટે ભુજે. પ્રાતસંકાળ સમેપરજ
 રથો, નીશ ચર્યા નરપતે નીસરયો; કીપ્રામાં જઈ કીધું સ્નાન, ધર્યું આપ ધરણું
 ધ્યાન, વેળાવાય નમરમાં ફરે. કામની કામની મુખથી કરે; કાચો લોહ માગીલ લીધ,
 પ્રાસ પારણું તેનું કીધ. મહ નિશા જેમ એક જપ હોય. મથો ડેર હરસીદને ડેર;
 વેળા વાહી નૃત્યજ કરી, સુતો સ્થાનકે તે ઠરી. રાતે કાપક કરી છે ભેત, બહુ રવી
 તણો ઉઘેવાત ઝંખનામાં બોલ્યો તે કામ, લીધ કામકુંડલનું નામ. રાજ્ય સમન્થાતેની
 રીત; દીસે ગુણકા સાથે પ્રીત, એ ભતે દીસે છે પ્રદા, એ પ્રાતે કીસો છે ધરમ. રાજ્ય
 જઈને બેઠા પાસ, ત્યાં પેલે મુક્યો નીશાસ; હૃદય ઉપર મુક્યો હાથ, હૃદયે ઝખકી
 બોલ્યો સાથ, કામકુંડલા મળે બે આજ, તો તો સરે અમાદ કાજ. દોહરા-વીકમ
 હહે છે વીપ મુણ. અકલ થયો છે અબણ; ભત દીશે છે વીમની. ગુણકા શું બાંધ્યો
 પ્રાણ. શીરીખ તુજને મહુ, કાહ્યો દીસે છે માટ, ગુણરૂપ દીસે ધણુ. તેમાં ઉઠી વાટ.
 બને નીત્યતું કામની, બેઠ નરયની ખાણ; ગુણકામાંથી ગુણ કરો, ભુખત કરિને બાણ
 યોપાદ-ભારે વચન બોલ્યા એમ ભુપ રાજ તજ દીડુ સુભ રૂપ; તેમતે માધવ
 બોલ્યો આપ, મનનો પડદો બોલ્યો, ન હોય. ગુણકા એતો આધાર હેત હુરો હમ-
 ડાનો દાર રાજ્યે બાધી તે રીત. પુરણ પ્રેમદા સાથે પ્રીત. તે તારી દિઠિ એ ઠરે,
 નહી તો એ વણુખુટે મરે. રાય તેને ભીડ્યો રહે. અમલ વચન કહનથી તદે, આજ
 છે હરસીદની તને, માટા વાત મહે નહી મને જન્મ થકી સુખ કુખજ બેઠા આજ

દીન સુધિ કહો તેહ; કહે માધવ સાંભળે વીર, નહીં બોલે કુંભાઈ માઈ નીર. તમને દુઃખ કહે શું થાય. પાણી મુજ, પરીયાનું બય, તે વમથી ન ભાગે દુઃખ; તેા યાને કહું મારે મુખ, પ્રથમ કહે ભાઈ તારું નામ. તું તે કેમ આવ્યો આ કામ, પછે કરી બલિ તેનો તોલ, ઘટે તેવા કહું બે બોલ, ધારણ સખી બોલેશો બિર, હું તે રાય વીકરમડ વીર; યાવ લખ્યો તરો નીરખીયો. પ્રાકમ તેનો મેં પરખીયો, દિવસ આવ્યા થઈ છે આઠ. રાત દિવસ નીરખું છું કાઠ; અન્ન નીદ્રા મુજ તલ, રૂંડ પુંડ તારી હું તલ આવ્યો આજ માયું આપવા. દુખ સંકટ તારાં કાપવા; હરખ્યો બ્રાહ્મણમન ઉલ્લાહ, ઉઠી દીધો આશીરવાહ, આશીસ વીમની વીકરમે સુલિ, હરખ્યો આપ ઉજેણી; મહારાજ વાત માડીને કરો, પ્રાદા દુઃખ પ્રીતે પરહરો; કહે માધવ સાંભળે રાય, દુખ તણો જે હુંગર થાય. શીવ વીરખથી પેદા થયો. તેહકાંડે નર નાળા માં રહયો. પરહું દુખ તણી શી પેર ઉછર્યો એક વીમને ઘેર; વેરી રૂપ અન્યુ રૂપ, બીજી વેરણ અકળ અનુપ. ઈંદ્ર આપે પાડી આસરા, પાપાણુ પુતળી યદને ધરા; રમતા પરણાવીયાં સલવન સેજ આવીયા; તેને પુછી લીધો પાર, લેઈ મહા ઈંદ્રપુર કાર; હિંદ ઓળખીયો તે આપ. દીધો બેઠ જણુતે આપ. કામ કુંહલા મુણકા થઈ, કામસેન નમરમાં રહી; વનીતા કરો થયો વીજેઝ, પાપો રૂપ અઠ કરો ભોગ. નમરસી-કની જીને મળ્યો, ગરભ તેહ નારીનો મળ્યો, કેપ થણો રાજ્યે ક્રાંધ, દેશ થકી દેશવટો દિધ. ભુટા દેશ ત્યાંથી ભાવીયો, ઉદયપુટી નમરી આવીયો; ઉદયસંભ તેને સમન, રાખ્યો થણું દેધને માન. પુંડરીક પ્રધાન છે તે તણો, આ સાથે નેહ તેને થણો; એક દિવસ મળ્યાં હું વરત. જળ્યો ગરભ તરને વરત, ત્યાંથી કાઢ્યો કપે થણે. આવ્યો કામ કામસેન તણે; રામ પચીસા કારણ લણું, થણું હેવરાબનું થયું. રાખ્યો હેત કરીને ત્યાંહ. કામકુંહલા કુણમ પર માંહ; નાચે નમન સરૂપે તેહ, દેખી ન શક્યો તેની દેહ. એક દિવસ ન્હવે નાચતી, રીજે સભા દેખી હતી સ્વત કપર તે ભમરો ડહો, કામની કરી કાયા કરો, તે નરને મેનો નરખીયો, ઉઘાડ્યો પ્રીતે પરખીયો, તે નવ બલે બીજું કોય, જાન થણું મુણકામાં હોય, પુરવ વાત પ્રીછેતેવણી, બલ્યો પ્રીતે પેતાનો થણિ; મુજ દેખી તેને સન મતી, નારી નેહ થણીથી નમીતન મન ધન સોંપું મુજ આપ, કણ સહુ ભાઈને બાપ; કાપ્યો રાજ શું કહું તુને, તે મુળી દેતો તેા મુને, પ્રધાન રૂઢનો પરતાપ, મુકયો છવતો આપો આપ, થણા દિવસ કુખે રડવડ્યો, આવી નમર ઉજેણી ચડ્યો, પછે વીડું મુજને જેટલું, તે મહીપત બલે તેટલું; રાજ આમળ કારણ કહયું, સામર દુખ બ્રાહ્મણનું લહયું, હેત મિતને ઉલ્લાખેર. મહિપતે માધવ તેડ્યો ઘેર; હરજીવ પ્રતાપે દુઃખજ મયું. બલ્ય કામ નીરયે તુજ થયું; અમર અહારજ માંડ્યો અન્ન. અપરતવાણી રીજયું, માન; અમરત વમને વરસ્યો મેહ, અમરત સરખોડીલી દેહ. પ્રાનસંકાળ થયો જ્યાંકરે નપત

નેહે ઉઠશે ત્યાહરે.

રાહસ-હલાહલ કરી હલુરની, તેડયા શીઝે રાજ; કામશેન કામાવતી, જરૂરપણે ત્યાં જાય. કામકુંદલા કામની, નમર તમારા માંહ; રજ વેગરી રાયજ. મોકલી દેએ આંહ હલહલ કરિ હવદારડા, કામાવતીશે જાય; સભા શમીપે આવીયો; જહાંકામસે નરાય. કરમાં કાગળ આપીએ, મુખથી કહી શુભ વાણ્ય, કામશેન કોવેભરયો, જુમત ભલેરી જણ, એ માધવ ઉજેણમાં, નિમજો વિકરમરાય. જુવતીને એરે કરિ, અહીંથી શુ લેઈ જાય વીકરમ આગળ કહો વણિ, એરાંવરિ એ જણ. આયું નહી એ નારને, જ્યાં સુધિ થટ પ્રાણ કહે હલકારા રાય સુણ એર હોય તો જામ, નમર ઝમર તારે થશે, જા નહિ લાગે પામ. ઉજેણ જણિતે આવિયો, તેણે કરયો તે તરત માંડીને મદિમા કહયો, વિકમ આગળ વરત, દેરો હુંડી ફેરવી વગડાવ્યાનિશાન, કામશેન પર કોપીયો, વિકમ વીર સુજણ; વીટયું નમર જમ વેગળે યુદ્ધ મંડાણુએર; સાથીરણુ જહુ રાવળા, વળ્યો નીરાણે ઠાર, અમીયાર રાહમ અવની પર. રાજાણુ કંઈ રાંક, નમર નાયક થયો આકળો, આળ્યો આડે આંક. એમાસ એમ અવનજુ થયું યુદ્ધ અપાર; જામ ભેળાવા માંડીયું, મોકમ પામ્યો માર; દ્વાય બાંપી હલુરથી દાતે તરણુ લીધ; આનીવીકમ આગળે, પ્રમાણ કાઢીયા કાંઈ; બાહે મહી બેસારિયો શિશ ફેરવ્યો હાથ. શા માટે સમજ્યો નહિ, જવ હલાણુ સેવકસાથ. કામકુંદલાના ટણી આણુ હલુરી આજ. નહિતો તુજ ચળ્યાતણી, લેશ રહે નહી લાજ, પરવત તેડયા, નમરમાં ઉતરયા જહને મહેલ; કરી આકરી ચીતથી, તોલ થો જોમ. ટહેલ પ્રીત મરી પારો રહયો, બેઠા જમ એકાંત; પોતાના મનદાતણી, બાગી સમજીઆંત. સુણમ વર મારા તણી, વિમ વિદેશી વેશ; ફેડો અણી, રાખીયો હલ ઝામથી દેશ. જુરકી નાંખી પ્રાણણે, વશ કાંપી એ નાર, તે અપાવો એહને. એ કયાંનો બેવજા.

ગોષાઠ-કામશેન સાંભળ તું વાત, ખરિ કહુછુ તુજને ખ્યાત; સાચુતોસમખણુ છે એહ, જીવ એહને એ બે દેહ. એક આગળ બે એકજ મેર, બીજે જીવ પલક નવ ધરે; સાચાં સમખણુ કરી પ્રીત, તેની તું નવ જાણે રિત; ફરનરવધામ મયાબહેરે, ગોપીએ ખબર જણિ વાદરે; કાને સાંભાણુ વાયક પ્રત, મળી જમ તે વેજાતણુ; ધરની પરણી નારા આપ, રહી જીવત માને બાપ; તન ગોપીતણુ જેટલુ. ગોપી-અંદન તેણુ તેટલું, તેથી એ મન પ્રીતજ વણી, કામશેન એ વાની મુણી, કપટ એક અણુ સમજે કરયું, અધરમ જણુ તેણે આદરયું; કર્યું કારણુ માધવ શીરા. કામકુંદલા તેડે દિશ; વસ આણુપણુ ગોપીત આશ, યુકયું એમદા ફેરી પાસ; હદુ મુસ્તક અધવ તણુ, કામા હુમ પામી મન વણુ. વાગી લહેર મુરજી થઈ તરત, માનની ફણુમાં પામી મરત, બધા આમમાં વાતજ થઈ, મનકુંદલા વિરહે મુઠ્ઠા હાંદે શાણે ડી; જોમ, મહુ તપ વાક્યસેને તેમ; વિકરમસેને સંજાની વાત, એતો

આઝા દુષ્ટે ઊત્પાત; ખરી ખબર માધવને લેઈ તારે વીરહે કામા મુઠ્ઠા. બ્રહ્માંડ પ્રાણ અદાવીથો વરત, મુરછા આવી માંચો મરત. ઊત્પાત વરતથો બાપે મામ, લાગી ભુરણ કામોદામ. શુભ સત્યવાદિ વીકરમ વીર તળમુ આપે પોતે અન વીર. મરદુખભંજન હું કહેવાણી, શુ મોડુ લઈ મંદીર બજી, અવતાર ભડ પડ્યો આદીશ, બે હત્યા બેડી મુજ શીશ, બજી ક્યાં રહુ ક્યાં નેહ, એ બે તેમ ત્રીજી મુજ દેહ; પાસે પહોડયા નરને નાર; શીવ હહેરા કેરે બરખાર. એર જેને આચારણુ તે જન બજ્યે તેને શરણુ; શિવને સ્થાનક કુંડળ કરશે, આપ રાય પોતે પરવરશે, અગ્નિ તણી તો બ્યાળા કરી, પત્રહેષ સામગ્રી બરી. સહસી નામનો માંડયો હેમ, અત્રન પૂમ તે આવ્યો બ્યોમ, કહાડયુ ખડત કાચા કાપવા, આહુતિ ચંદીને આપવા; કાચ કાપથી કાપે અંગ, આપે આહુતી અગ્નિ સંગ, થોડે થોડે હોમ્યું સરવ, મેરથો મનમાંહેથી મરવ; પુરણાહુતી કરે તે હીરા, ખરમપતને માંડયું શીશ. જે જન પુન્ય પરમારથ કરે. તેતણ વણુ છુટે દેમ મરે; જો આખર તરે ની ધરમ, કોણુ કરે પછે રૂડા કરમ, ઝાઝુલય માન્ય જોગ માયા બેહ, સાચે કીધી રાયનો દેહ. મામ માગમોડા રાજન, પ્રિત યકી યકી હું છું પ્રસન્ન માતા માગુ તેમન ધરા, એ યેની પુરછાપરહસ; સજવન એ બે થાય, એવો કાંઈક કરો ઊપાય.

છાપો—મુરખ બડ જન હોય, કોચ દીન વીરયા પામે, નીરધન જરૂર બાજ રાંક વેહતા ધનની વામે, ઊઠું સરણે બેહવાન, કોચ દીનવાસ વસાવે; કોટીધ્વજ કહેવાય દીન કરજ કહાવે. વંઝા પુત્ર હોય દિન જણે પાખી સ્વરગ પામે કહી શામળ કહે સંસારમાં મુઆ કો જન જીવ્યા નથી.

ચોપાઈ—રાજા કહે નવ જીવે એહ; તે નવ ધરાવો મારો દેહ; મહે હરલીલ સાંભળરે વીર, રાખો આપ રૂંદમાં ધીર, મોહાસ્નેહનિ લાગી આંચ, પ્રાણ પડમાં રહેશે દીન પાંચ; અણુસમજ બાળે એહને, હત્યા શીર બેસેતેહને, પરવડીએ વૈતાળજ ચેર, સૈપ નામ પાતાળુ ઘેર. અમરતરૂપી અંજન આજ, આવે તો સરે તુજ કાજ. ત્યેશ વીર પાતાળ પ્રવેશ વાયુરૂપ વારજ નહીં. લેશ, સદમ જીભ તણો ક્યાં ધણી સુતી કરી જઈ તે નર તણી, માત હરસીધ તણે પ્રતાપ, આ સ્થાનક આવ્યો છું આપ, દુખભંજન વિકરમ વર દીશ, બે હત્યા બેડી તે શીશ; પરમારથ તણે કારણે, બળતો હતો સમીતી બારણે, વચ્ચત દહ ઉઠાડયો તરત, નહિતો મહીપતી પ્રમતો મરત માટે અમરત અંજન આપ, તેહ તણાં ક્યીકલ કાપ; પરમારથ સુણી નામજ હરથો, બાલતે વેળા વરથો, આપ્યું અંજન હેતે કચી. આવ્યો વીર તો પાછો ફરી, કરી વાત વીકરમને સાથ. અમરત અંજન આપ્યું આ દેહ, બેસારાયા મુખપાલે કામ, તેડી આવ્યો ઉઝેણી ગામ; ચંડપ સોભા ફરી મચી કરી હેમ કળસતી રચી; જોય પોતાના પરણે પુત્ર. તેનો વોલા કીધી મુજ, આપ્યા મરથને મોડલાં, અંજાળજી

ભરના ભત્રીજાઓ, મોંઘા આપ્યા મુકતાઈના દાર બીએ ખાલ સૌ અપરમપાર, વરસા આર મંજળ ન્યાહરે, અઠમાં દાન આપ્યાં ત્યાહરે.

દોહરા-દુહમી વાગ્યાં દેવનાં, જેમ કુઓ જેજેકાર; મેળો ક્રીધા મહીપતી, તે નરને નાર, મજ ઉપર વાહન મરયું, વલ્લર વોળાવા કાજ; માધવ વિપ્ર ને મહીપતે, સોંપ્યું ત્યાંતું રાજ, રત્ન અમુલ્ય અતી ધણાં, સોંપ્યા ધણા ધર મુજ. માધવ વિપ્ર તણા કુઆ પાંચ પ્રતાપીક પુત્ર. એક વિપ્રને કારણે, એવા કરયાં ઉપાય, એવા દુપભંજન અતી; સાંભળ બોજ ભટ રાય, એવા પુન્ય બળ પ્રાકમ કરો, પરકાને દે પ્રાણ; એ શિદાસન તે બેસશે, જે સાદશીક સય મુજબ પ્રારમ કરયાં એ પુતળી, વિકરમસેન વખાણ; પંડિત કાળીદાસ માધવ પ્રિતે લાખ્યાં પુરાણશ્રી મુજરશુણ્ય અળગો, અધીક જયા ઉલાહ, ભાગ્યશાળી ભાવિક ભલા. આદિ અમદાવાદ શ્રીગોક માળવી વિપ્ર શુભ વેતનપુરમાં વાસ; તેને પ્રસન્ન થઇ સરસ્વતી, પ્રીત ધણેરિ પારા, સમ્યશુભ, શ્રી ગોડ મહાવિરે રવર ધામ; શામળાલ સુત તેહને નીરમળ રૂઢુ નામ, કહે પુતળી બોજ મુણ એવા દુપભંજન રાય, એવાં પ્રાકમ જે મો તો ધરો શીદાસન પાય, જેમ કહીને પુતળી આપે ગઇ આકાશ; એક કથા ચુરણ થઇ, કહે કવી શામળદાસ જાણણ ભાટ આરણ સદુ, કવી કહે કહુ કરજેડ; શામળભટ કહે સૌ બોલજે, જે જે શ્રી રણછોડ.

વારતા ૨૭ મી લક્ષ્મણની.

તરૂણ નામની સતાવીસમી પુતળી બોલે છે તે વારતા રાજ બોજ સાંભળે છ.

ચોપાઈ-શારદાને નામું શીર, આરાધુ ઉમીયાપત ઇસ, બેટી બહુ ગુણુ જાણણુ તણી, મોટમ મતી તણીજ મણી કેવી તું મોટી દાતાર, ભાર વિધાની ભંદાર; કદરૂણા વાસ રસનાએ કરો, ભંદાર બુદ્ધિ તણા મન ધરો, અકલે અબુટ તું આપ અનુપ, રજિ રાજેશ્રી રાજસરૂપ; વિશ્વ જનેતા વિદ્યા નામ, ધરમ શરણ કેડું તું ધામ. મયા કરે તું મોટી માત, વાણિવર દેજે વિક્ષાત; ગુણુ સાગર મરવાપણુ ધણી, તનયા ત્રિલોક સરલ તણી; મન ઇચ્છા મોટીભાહરે, આબો શરણમાં હું તાહરે. કયા દિન બળી દિલએ. કલ્યાણી કંરૂણા કાળએ; વિદ્યા તણે વિવેક વિલાસ, પંડીત એકા રહે નિત્ય પાસ; શુભ વાતની દે કોઈ શામ; પલક એકમાં પામે લાખ. જે ભંડાશી પાછો ફરે. કુખ લાખ અડીનો કરો; કરે કોટીધા એવા ધામ, બમણુ બોજ ચડાવ્યું નામ, કવી ભચના પરે કોડ, આલોક નહી તેને એડ, બ્યાન શાયંકાળ પ્રભાત, અદનિશા વિધાની વાત, અધીક પુન્યની આશ, દેતે સીદાસન આવ્યું હાય, લાબો સાયક લક્ષણુ લીધ. મોટી પ્રમારે કંરૂણા ક્રીધ, ગામ બોજન કરાવ્યું

ધણું, અતોલ પુન્ય કહુ તે તણું; કૃષ્ણ કૃષ્ણ સ્મરણુ તે કરણું, ક્યાન ધર્મરતું મન-
માં ધરણું, આશન સ્પર્શ કરે બેઠલે, તરૂણી નામ બોલી તેલલે; રખે બેસો આશન
એ રાય, એ બેઠેથી સુખ ના થાય બહુ આલે તો ન કરીશ બોમ; રૂડા હો પણુ
થારોરોડા પગ ખેંચીને રહયો, એક બોલ તે પ્રત્યે કહયો; શામલે ના કહો છે તમે, રો
નવ બેશી સદ્ગણે અમો. ત્યારે તે બોલી તરૂણી થાલ; તરૂણી કાં જાય છે આણ; વિઠમસેન ઉઠેણી ધણી, આણુ એક છતરે તણી જીવ્યા ત્યારે કીધા પ્રાકમ, નવ
ખંડે શુભ કીધું નામ, તે માટે એ તેવા થાવ, એ સિંહાસન પરમે પાવ. ત્યારે નર-
પત અરણે નમ્યો, થાણા થાલ તરો મુળ મમ્યો, તેને કેહું પ્રાકમ કરયું, લિશ્મકને
કેમ અભરે ભરયું, સકળ પ્રજા કેમ પામી સુખ. કેમ ટાળ્યા દુનિયાના દુખ, નિર્મ-
ળ વાત કહોજી નેહ, તોલ તાત કહોને તેહ. ધરં તો તેવા થાઈ, નહી તો બેઠો
ગુણજ ગાઉ, ગુણસાગર શ્રી માળવ દેશ, પાપ તણો જ્યાં નહી પ્રવેશ, નગર ઉઠેણી
અતિ અનુપ; ભારે ભુપત વિઠમ ભુપ; ધેર ધેર શદ્દાવ્રત સંમ. પાવત્ર પુત્ર શીવ-
ના લીંગ. મહીમા કામર દાર તણા, ગોવીંદના મુણુ જાએ ધણુ; અતુર નારી આતુ-
ર લોક, સહજ મારમોઢને નહી શોક. ધેર ધેર મંગાજળ જોડલા; ઘડ બણે લંકા
ટોડલા. ઇંદ્રપુરી આકારે લખી, સકળ દેશ માંહે છે મુખી; આંચર દેવ્યા ત્યાં હરશીધ
વાળ વાજે ત્યાં વિધવિધ. અદનિસ સહુને આણુદ, પદમણી વિન્નના પ્રદ, અંપક
વરણાં સડોને ચીર, નીર્મળ છીપા કરાં નીર. અબી નવો અધિપતિનો ઇંદ્ર. તારા
મંડળમાં જેમ અંદ્ર, વરીષ્ટ મડેતમ જેવા રૂપી વેદ વચન બોલી તે મુખી. વણીક સ
ધણા શેઠ સગાળ, દેશ માંહે નહી દુકાળ, વડતાળ સરખા બારે બાટ, ચારણુ અતુર
વખાણે વાટ. એવી વરણુઅદારે વાસ, તેજ પુજ પુરણુપ્રાશય; વણુવાડી તરવરની
છાય, ખીલ્યા કમળ સેરાવર માંહ, શોભા બણે સ્વરમ તણી, ધરમ ધેરધર અધી-
પત ધણી; આણુ ધરમ તણી જ્યાં ધરે, વીચન કોઈ ત્યા નવ કરે. રાજ કરે
રાજ એ રિત, પ્રજા ઉપર અદકી પ્રીત એલે કામ કર્યાંતાં બહુ, મુદામાંથી મુડી
કહુ બારે સરાવર બીંદ એક, વાતા કહુ એ રીતે વિવેક, કહુ એક સમાની
વાત, બધે દેશ એની વિકાત.

દોહરા-સિંધ દેશ વસિમણી, મીડો જ્યાં મેહેરાણુ; રાબ્બ સંમ રાબ્બ વેડો; સકળ
કળા સુભયુ, નગરશેઠ એક નગરમાં, ઉતમચંદ અલીધામ; વેપારી ભારે ત્યાંહાં,
મહીપત કરો માન. પુત્ર ચાર તે પાટવી. એક અંકશા સાર; એક સતણુદા શઠજા
એક લક્ષ પુખી અપાર. કરોડ પુદા ચોથો કહુ, એ ચારના નામ, પાળે તાતની
આજ્ઞા. કરે પ્રણયના કામ, અત્રણત લેર અતિ ધણી, મરણ ધણેરો આય, ચારપુત્ર
કરે આકરી, દ્રવ્ય પોતાને હાય; વાર દિવસ તો વહી ગયા, અલખાઈ કરતાં આપ.
નગર શેઠ દુખીયો પગે, પ્રેમ કરે પ્રતાપ; ચાર પુત્ર એ અતુર છે, તે કહાએ વાત.

અમને કહો કેટલાં અમને, વચન પાળીએ તાત, પ્રત્યુ મુજે છે મુજને, સર્વ કહ્યું છે સમર; દેવલોક વિશે જશે આજ થઈ દીનચાર એક એક પુત્રસાસે રહે, રક્ષા કરણ થેર. બાકી કેટલાં મુવે, ઘણા દેવથી થેર ધરમાં અરથ ઘણા ભરથો પાન આદિ જે દ્રવ્ય તે સરવે હુઠાવએ, માલ ખખના સરવુ. અધાર છે ચારડો, સોભા નઉતમ સાર; તે મધે મેં મુશીયાં, રતન અમુલ્ય અર. ચારે ભાગે વહેવએ, લેએ તે એક અઠકાં આણું નથી, વાણું મુલ વીવે.

ચોપાદ-ચોપાદ તાતજ તેણે દીધ સુત્ર પુત્ર ચેતાન્યું શીશ્ય અઠક દાહડો સહિ સંચર, શેવા તાતની રૂપી કરેય દિવસ ચાર થયા છે નેટ, સ્વરમ લોક પધારો શેક. ઉત્તર કામથી કીધ, માલ સાળ હુઠાવી દીધ કરોડ પતીના જેવી શીત, ખરથો દ્રવ્ય તે પુરાણ પ્રીત, મનસા સીધ થથે એક માસ, મળ્યા પ્રીતેથી ચારે પાસ. હવાડીએ ચારડો આપણા, કહાડીએ ગરથ ધરમાંથી ઘણા. ઉવાડી ચારદામાં મયા, ચારે બાંધવ પાસે રહયા, લીધા દાહડો સોના સરણ. તેમાં રત્ન દીર્ઘ છે તસ્યુઃકહયા થઈ એક આણું થયું, કોષએ સક્ષણ તેનું નવ લહયું, કહો બાધ અપે શે કોષ, એક રત્નનો થાયે લેપ; કોને માથે દીજે દોષ, કોને જમને પુછીએ બેશ. રત્ન મધુ એ કોને હાથ; આપણા વડીએ તે કોણ સાથ; વડીએ તે આપણું નદી કામ, ડાહયા કહે છે બધું ગામ, કોને કહીએ રહીએ થરણ, બાધ ચાર ને રત્નજ નજ, એ ન વેહે કેમ લેવાય, જવા માલ તે કેમ દેવાય, મુજે નહિ એમાં એક વાત, કરી સોચના દાહ સાત; સતપુદ્ધી કહે ખાદ્યએ સમ, સહસ્ર બુદ્ધી કહે માને કેય. સક્ષબુદ્ધી કહે કહાડો નામ, કરોડ બુદ્ધી કહે જમએ ગામ; ઉલેખીપતી વીકરમજ બાગે દુખકરે પર કાજ, ભેદએ એક તમાસો વેદ; નીસરયા આણી ચારે નેહ. પરીક્ષા બેતા બેતા જાય, કોને ન બલે લેખા માંહ. ચતુર નર પુરાછે ચાર, પ્રાકેમ તેને અપરપાર રે; સર્વ લોકોના નામ, આન્યા ન્યાં ઉલેખી ગામ. નથી બીક તનમન કશી, રહ્યા એક સ્થાનક તે વશી. બધા ગામની ચરચા જુવે, ખરા દીન એવા તે ખુવે, એક દિવસ ફરીપાતું નીર, નાશ્યા ચાર મા જયા વીર; નીશ ચરચા એવાને જળ નીકળ્યો છે વિક્રમ મહારાજ; અદ્રઢ વિલા આપે હેાય. દેખી ન શકે તેને કોય; દીઝ ચાર કાયદા ચાટ, રહયા રાને બેચા. શું કામ એ મનમાં ધરે, શો વિચાર ચારે જણ કરે; નરપત ધરનો ચુકવે ન્યાય, તેનું નામ કાજ કહેવાય. કરતો તો તેનું કુળકામ, આ ન્યા ચાર જણ તે કામ; નેહ ધરી તેને નીરખીયો; કરી પરીક્ષા તને ધરખીયો. એક કહે કાજ એનું નામ; સુપીએ આપણ એને કામ; બીજે ડાહયો કહે એકશી, ત્રીજે કહે તે કારજ થશે, ચોથો કહે જુઓ એ જાત, પ્રમટ છે કોષ એની ભાત; એકકહે વણીક છે એક, એથી કામ ન થાયો તેહ, બીજે કહે બેઉં છું મુખ્યપણિકતણુ તેડું શું દુઃખ; ત્રીજે કહે ખાણું છે લુણ, એને દોષ ગણે તેં કુણ, ચોથો કહે મેં જાણી

વાત, વણીક ભત છે એની માત, એમાં માલ કહોઁઁ ગરય, એથી આપણા ન સહે
 અરય; એમ કહીને આપા બય, તેતો દેખે નિઃમ રાય, વહત દીઁઁ ઘેરા બેય, એવા
 રણા નર ચારે નેહ. એક કહે એ છે બે ભાઈ, બીજે કહે એ બે ચોરમાઈ; ત્રીજે
 કહે એકા એ અરયા, ચોથો જીખ્યા ના ગરયા. એમ કહીને આપા બય, તેની કેડે
 વિક્રમરાય, આળ્યું સીમલા કેરું ઝાડ, આન્યા ચારે તેને આડ. ગરજણ પંખી બાઈ
 ત્યાંહ. બન્યાં ચાર તે માળા ચાંદ; એક કહે કાયજાનાં બન્યાં, તે ગરજણ પાળે મેલ્યાં
 બન્યાં; બીજે કહે ઘાટયું આધું ધણું. ગરજણ છે પણ કાયલતણું, ત્રીજે કહે કાયલ
 નોતલણી, તેને પ્રીત ગરજણ શુ ધણી. ગરજણ કાયલે ક્રીષિ ભોમ, તે સંતનો શુભ
 સંભોમ; ચોથો કહે એ એજ હોય, સંમત એકા બોલે મોહોય, એમાં ભાંત નરાખો
 કરી, ગરજણ પણ કાયલમાં વશી; ઈરે વીચાર એ સુંદર રૂપ. અચરત પાચેભારે
 જીવ. રૂપ પોતાનું પ્રગટ કરી, સામે આળ્યો હેતજ ધરી. ચારેની રખ્યા રાજકુમાર, દેવ
 રૂપ મોટા ઠાતાર, એક કહે એ મુરખ હોય, એને રખે ધરિા કોય. બીજે કહે મુરખનો
 તન નીરમળ છે નરપતનું મન; ત્રીજે કહે છે તરકરે ભત, બાકીતો ભાલાછે. ભાત.
 ચોથો કહે વાડ એ વંશ, અવતારીક નથી એ અંશ. વડુ ખાંપણ છે એક વિવેક.
 માત પીતા નહી ભતે એક. વીચાર ચારે છાનો કરે, રાજ ભોલ રૂદેમાં ધરે; રૂપતેજ
 છે અપરંપાર અરસપરસ કરયો જીવાર. ચારે જણ નરપતીને નમ્યા, શુભ ચાતુરી
 દીઁઁ ગમ્યાં, પુછેછે મહીપત મહારાજ, કહો ભાઈ આળ્યા કોણકાજ, કોણ નામતમા-
 રો દેશ, ક્યાં પ્રિતે કરવો પરવેશ. સાંભળો મોટા મહીપત મન ઉમેઁઁવાર છું શેરજ
 અમ્મ; બાંધુ જુદિ સાથે બાઝરી, ચતુર નરની કરું ચાકરી. મેહેનત મજૂરીનો નહિ
 કામ, કરીએ અકલ થકી એ કામ; રૂપ કામ તેશીએ દેઉ, મોહો માળ્યો મુસારોલેડ.
 નામ તો રાબળ તમતણા, બીજા પેટ ભરયાં છે ધણાં; સતજુદિ પહેલો એક, બીજે
 સહસ જુદિ વિવેક, લક્ષ્મીદી એક ત્રીજે કોલ, નામ ચોયાનું બધી કરોડ. નામ આ
 રના શુણીશાં રાય, જ્ઞાનંદ અઠકો અંગ ન માય, પરવા પુરણ પ્રિતે પેર, ચાર ચતુ-
 રને તેડ્યા ઘેર, મોહો માળ્યા મુસારા દીધ, કલ્પલયાકરી ચારેકીધ, કરે વીમાસણ રાજ
 ધણી, ભઉ ચતુરી ચાકર તણી, પાસે બેશારે આપ પાન, સભા મધ્યે દે છે સનમાન.
 દોહરો—એક સમે સભા વીસે. આળ્યા કળયા ચાર, તે સોપ્યા પેટા ચારને,
 વાળો ઉતાર વહેવાર. એ કહે જુક ન બોલાશે, ન્યાય ચુકાવો ન્યાય, સભા મધે સાચું
 કહો, રીઝે બોલ્યો રાય. પ્રથમ એક ઉભો કરો, ગુનેમારન પાર; શુણીએ દો ધરમા
 કહે. એ ભતે છે ચાર પકડયો છે પુરમાં થકી, માલવ કેરે ઘેર ખાતર પાડી ધરમા
 મથો. પ્રીછી એવી પેર સતજુદી કહે સાસતા, પુછુ એને વાત, ચોર નહી એચતુર છે
 એવા દો તે ભત. ચોર કહે હું હું ચોર છું, મારો તુજને કામ; સતજુદી કહે સાચું
 છું, દેખે બધું ગામ.

ચોપાઈ—ગુનહેઝાર કહેતરકર અમો, છાને વારડુંદોછો તમે; ખાતર પાડી ધર-
માં મથે; શાહ એ મારે થયો. દોહરો—સત બુદ્ધિ કહે સાંભળે, વાત તથો અઠેર;
બર પુરુષ મેં જાણીયો; ચીત ન આવ્યો ચોર, તેને છાનો રાખીએ, પુછી સખળી
પેર, ધરનારી પાસે મથે, ઘણા હેતથી વેર, કેહે તારો ક્યાં ધરધણી, સેનીની તે
નાત; મારે કામ છે તેહનું, ઘડવવા છે ઘાટ; નારી કહે તે નવ મુઝો મુજને છે બહુ
ખાર; અરધી રાતે તે મથે, લેઈ મારો હાર. પ્રીતે લાવી પિયરથી મોતી છે સેહે
સાત, સરખીશેરો સાત છે, તે વનીતા કહીવાત, બેળવ્યો છે કોઈ બામની, બરી ક-
ચી તે સાથ; આબુપણ જે માહરાં. મુપે તેને હાય; એ નહીં મારો ધરધણી હું નહીં
એની નાર; આજ થકી રહું એકી, એ વાતે નહિ હેવાર.

ચોપાઈ—સાંભળી વાત સતબુદ્ધિ વળ્યો, એકાંતે માલજુને મળ્યો; મિત્રસોનીમા
લણ તારો. મન માન્યો મેં મીત્ર માહરો. મહીપત આવ્યો છે મુળીવે, હવડા ધાલે
છે શુળીએ, મુજને ત્યાં તેડયો એકાંત, બાઝમંધ જાણી જાત; શાતસે મોતિનો હાર,
અરધી રાતે આવ્યો આ હાર; સાતશેરની નીશાની તુને, હેતે હાર આવ્યો મુને;
આવ્યોહું લોભે લાંચમાંડિએ પંડ ધડી પાંચમાં છેતરીવાત કહી છાનીએ. નારીની
તે બુદ્ધીએ પાનીએ. હેને કરમાં આવ્યોહાર, લાવ્યો સભામાં ન લાગીવાર. રાખ
આમળ કારણ કહયું; શાણપણે સાચુ કહયું; તરકરને તો કહાડ્યો તરત, સાચું બો-
લકે આવ્યું મરત; શું સાચુ અઠેર, બાર વ્રસ વરે હું ચોર, વગતિ તેડી માલજુ
ત્યાં બરી સભા રાખની માંહ; અમત પેર ઘોકાવ્યા તેહ, નાંખ્યો નારીને બાળ્યો
ચેહ, અમતી માંહેનાંખ જેટલે, સતબુદ્ધી બોલ્યો તેટલે, આ વેળા સાચું બોલો આપ,
ગુનહો સરવે કરશું માફ, બેળખે ઇશરને આજ, કહે વાત મુકીને લાજ, ત્યારે માલ
જુ યાદી સાચ, વચમાં સાક્ષ મુરજની વાચ. સોની પાસે દીકુંધન, મેં કરયું લેવાનું
મન; ચેતાવ્યો મેં મારે ધણી; પ્રાકમ પ્રીત દેખાડો ધણી. એ પાસે જે હુતો મરથ,
લીધો વાઇસે જે સમરથ એકરહયો એ પાસે હાર, અમો ધર નાંહે કયાં વીચાર મધ-
રાત મંદિર આવજો. હુશીયારી સાથે લાવજો. ધરણી, નવ દેખે જેમ ખાતર હઠઆ
વ્યો તેતેમ મોહ પામ્યો તે આકળો થયો. અડધી રાતે આવી રહ્યો, મારા હાયમમાં
આવ્યો હાર, પાડી બુમ મારે ભરથાર. ખાધી બહાર જ્યારે આવીસહુ લોકે તરકાર
જાણીયો, વેડો એક અમરે વાંક. ઇશર આણુ એ સાચો આંક.

દોહરો—ગુનહેઝાર માળી કર્યો સાચો સોની સરવ; પાછો અપાવ્યો પ્રીતથી. લી
ધો હાર તે દ્રવ્ય. સીરપાવ સોનીને કર્યો. હવે ન કરીશ એ મામ; ખરવાહન માળીન
કર્યો, દેખે બધું ગામ, સતબુદ્ધી પાસે તેડયો, પુરી ધરિને પ્રીત; તે એનેકેમ એળ-
ખ્યો રૂડી દિહી રીત જેમાં અચરત કશું, શો મેં મારયો મેહ, એમ કહે આપની
હું બતે છું ચોર.

ચોપાઈ-ભાગ્યે સદેહ મનથી કર્યો, બીજે કહ્યો આગળ ધર્યો; ફરીયાદ કરી
 અહલી બહારે, પછી વાત તેને તાહારે. એજન ચાર અમારૂં ગામ, હડીસંગાં છે મારૂં મા-
 મ; કહેતાં તો આવે છે લાજ. અંતક્ષત્રી રજપુતે રાજ, ઘેર ઠકસણું સુંદર રૂપ. ભા-
 મની તે પછુ ભારે ભુખ. અવસર દીન હતો દુઝેલો ગયો પહેરવા સુડલો. સુડગર તે
 ત્યાં બેઠા હાટ, મીત્ર મળ્યો એક મુજને વાટ, તેને તો ઉડી કુ મળ્યો. શોક મારા રૂ-
 દેથી રજ્યો વાતો કરતા, આલ્યા વિર ન્યાં પુરે વહાણ નદીની તિર; મેં કહ્યું નથી
 આકરિ, ધરતું ખરચ અજામત આ કરી. યોગસપાર સમીત કહ્યો હું આકર વહાણ
 વટીનો રહ્યો, પત્રક એક રહ્યાની પેર, ખખર ન કહાવી ધરના પેર મેં બહુ ધડી
 એક ઘરે; વાટ બેઠ મન રીઝશે, ભવતી મહેલી બેઠન વેશ. પરધરતી આલ્યો પર
 દેશ; વાટ બેઠને વિનતા રહી, ચીંતા ચતુરાને બહુ થઈ, નદી વાતને બુલે વાટ; એક
 ઝવેરી આલ્યો હાટ, પુછી પ્રેમદાને લીધો પાર; તેડી ગયો ઘેર તે નરનાર, દેખાડ્યા
 અમુલક હામ, હળી નરનાખીતે હામ; નીચ પુદ્ધિ નારીએ કરી ઠગની પાસે રહી તે ઠ-
 રી; વિત્યા વરસ એમ કરતાં બાર, પ્રગટ્યા બાળક એને ચાર. ફરી ખાળ્યા અમે આ
 ગામ. ગયા આપ રહેતાં તે હામ. પુછ્યા લોક પાટોશી બહુ, કપડો દેવા લાગ્યા સહુ,
 તમે નારને તેડી ગયા, બાર વરસ છાના ક્યાં રહ્યાં; ક્યાં કામની મેલી આવીયા, એ
 કલા કેમ આવીયા. ત્યારે મેં તો ધરીયાહાય, બોલી નરાકયો સજની સાથ. પાછો ફરીને
 આલ્યો વાટ, બ્યાં છે સુડગર કેડે હાટ; ચાર પહેાર તો બેસી રહ્યો, શોખાતુર મન-
 માં હું થયો, તે સાથે મેં બાંધી પ્રીત; કહી બધી રામાની રીત, તેડી ગયો પછે એક
 ભાગી મારાં મનની પ્રાંત, ઝવેરી બતે છે છુંડ. અમ ગરિબને દે એમ કહે; લાગ મદ
 છે એને દેહ, પરાસ રહેલું મારે તેહ. યયાં વરસ એકને બાર; આલ્યા હતાં એક નર
 નાર; કોણ બલે નર ક્યાં ગયો, તેનો સદેહ અમને થયો, એકલી બેઠતી કામની; બોળ
 વીંછે એણે ભામની; તરફે પછી બીજા હોય તેનો વાત ન બલે કોય, તારી હોય તો
 એળખ આહમ, હામ ન લેશો એ મારૂં નામ લાઠ બાથે નહિ પુર પડે, અમ સાથે
 એ આવી વડે પ્રીછી વાત પટતરપેર, ગયો ઝવેરી કેરે ઘેર. મોઢા મોતી બેઠ એમાહરે
 રખાડ બહુસ બેઠ એ તાહરે, કહાડે મોતી નિહાળ નમે. એક વસ્ત એને નવ ગમે.
 બ્યારે ગયો હું માના સુબાણાલેવા દિસે છે મોટા પહાણ. મેં તે સાથે શ્રીધારાડ. મા-
 રી સીને ગમે તે દહાડ; વચન સંભાળું ધરમાં નાર, આવી તતક્ષણ તે તો બહાર,
 મેં તો એળખી ઝાલ્યા હાય. થઈ રાદ ઝવેરી સાથ, મારી નાર અપાવોદિશ
 બુઠા કેડે છેડો શીશ, તેડ્યો ઝવેરી પડેલો બોલ. અલ્યા ભાઈ તું સાચું બોલ, તે ઝ-
 વેરીએ બેડ્યા હાય, બોલ્યા સહુ સભાની સાથ; ગયો બલ્લભમાં, હું બ્યારે. બેઠતી
 નારી ત્યાહરે, અશીપરી દોઢેસ બેય. નેન નીરબરી ને રાય, પુછી મેં તેઓને વાત,
 એકજ મારે રહેલું રાત, તેડી ગયો હું મારે વાસ, પ્રીત ધરોને રાખા. પાસ; મેઢીમા-

ળીપાં દીકું ધન, ડળક્યુએ માનનીનું મન, મોકલેવા માંડી નવ મઠ, બર ધણિઆણી થઇને રહિ, અરબંક આંખ્યાં તેને ચાર, આજ થવા આંખો ભરથાર, સાચો અંતર એછે આંક, નથી બીજે કાંઈ મારો વાંક. જે માને ધણીનું મન, તોએ બરાબરઆપુ ધન. પુછ્યો પટતરો નારી તણું તારે કે ઉપર મન ધણું. કહે સુંદરી સાચી વાંત એને ધેર રહિહું એક રાત, બીજે દિવસે તેડી મથો, ત્યાંથી અલોપજ થયો. આજખાણ એની સાથે નથી, કેય જવેરી મારો નથી, રબવંત હોય નારી ન્યાં, સભા સહુકહે જાશે ત્યાંહ; શાઅણુદ કહે ખોટી વાત, જેણે ઝાલ્યો જીવતીનો હાથ, અખ-મારી જવેરી જશે. દકરાણી દકારની દશે; કાંઈક રતન આપણું પડ્યું, વાટે જતાં કોઈકને જડ્યું, મુખ ભોગવે ખતિ ધણી, ન્યાર લગી ના દેખે ધણી; આજખેતો તે માગી લે હાના તેને કોણજ કહે, ચાચું માન્યું સૌ કે સાથ, મુંખી શામા શુ કીનેહાથ લોક કહે જીવતી જહની, બેટા બેટી તો તેહનિ.

દોહરા-શહસ્તબદ્ધિ કહે સાંભળો, કહું પટતરે પેર: વિમે વાવી તુંબડી, તેતો પોતાને ધેર. વેલો વાધો વૃક્ષનો; સ્વારી કાંધી શેવ; પ્રસંગે પાટોશીતલે અડ્યો નિ-હાળી મેવ. તે ફળ લાગ્યાં તુંબડાં દશ પાંચને વિશ; આબુતેણે વેડીયાં, અડીપાટો-સણને રિસ, એક કહે મેં વાવીયાં, બીજે કહે માહરે બાર; તે ફળ તે કને બટે પ્રથ કરો વીચાર. તરણુ તાહરે બારણે રહિ, જે આલે વેલા સાથ; તેહલાં ફળતો તાહરા, બાદી એની સાથ; વેલે વળગ્યા આવિયાં, તે વાવણુકારે લીધ; અળગા રહ્યા જે એકથી, તેતો પાટોશીને દીધ. નારિને કહે નીસરો, બાળા વળગે બાંધ, તે જાશે જીવ તિ કને, બીજ રહેશે આંહ ઉછંગે. એક તેડીઓ એક વળગ્યું બાહે વરત; બેલાજ ધરમાં મથા ચુક્યો ન્યાય તે તરત.

ચોપાઈ-તીજે કહ્યો કરી સમજા, ચુલંગે જેણે બુધિલક્ષ, એક પુરૂષને નારી એક, કરી અરજ વાણિ વિવેક, પ્રથમ પુછી નારી હાથ, શા દાવો રાખે એ સાથ; સભા ભરી બધી ભરપુર, બેઠો નરપત આણું નુર, નારી કહે સાંભળ નાય, ખતલ-ખી આપ્યું એણે હાથ; પુરા કોરા છે બત્રીસ. જાણ પડે તેમાં જીવદિશ. દિવસ તે આપ્યોનો કાયદો, કહું બત્રીસ તણો વાયદો; નીત નીત પ્રિતે આપે એક, વાયદોચુકે વિવેક, પણ એકે થાય પાખંડ, તો સત રૂપીઆ આપે હંડ; એકત્રીસ દિવસ એકત્રીસ ભરયાં એને મનથો પુરા કરયા, બત્રીસ થયા પુરાદન, રહ્યો એક અમારે મન; માગુ એક તે વહેવારના; સતમાથે તે જુનહેગારના. કેઈ તણી નવ રાખે લાજ, જીજાને સુ ણીએ દે; આજ; પુરૂષ તેડીને પુછિ વાણ. સાચુ બોલો અંતર મુખણ. નર કહેખત લખિ આપ્યું ખર, કરેથો વાયદો બોલ્યું ધર; જુનહેગારના સાત તે સાચ. ખોટું એ નવ બોલે વાય. ધીરજ એને મન ના રહી, આકુળ વ્યાકુળ અદકી થઈ; સૌ અદકા લેવા કારણે; આવી બધ કરી બારણે; માહરો આકર કુતો વાંદ માલ ઉતો તેના ધર

માંડતે એછિયે પુત્રિ લીધામાઢરે આઢરે તે દિધામાઢરે મનતો દેવું વળયું, એમ તેમ તેને આપણું ટળયું; ભરિ પુરિને આપ્યું અમે, મળે પડે છે તે વારો તમે; સહુ સભા તો અચરત એય, એના પાર ન પામે કોય; એ વાત અહિં આંધી રહિ, બીજી વાત એક જાહેર થઇ. તેહ પશુએક નરનેનાર, રાઢ કરતાં આવ્યતિ ઢાર, મરવા જાઈ છું આપે અમે ન્યાય ચુકાવો રાજ તમે. કરોડ બુધીને કહે છે રાજ અરજ સાંભળો એનીઆજ વાડ કહિ રાજામજ કરિ; પ્રથમ તો પુછે મુંદરી, કહે દાવો રાખેછે કશે. શાચ બોલ સભામાં વસે; શામા કહે સાંભળજે સરવ, ગુરુ જુઠો નહિ જોણું મરવ; એક ખેડમે ઝાઝા કરી, વાળ્યા જવડીતા તાઢરો. કમી કશીને કથતો અડયા, ભર જોખનમાં આવી અડયા; લીલા લીલા સવળા દિશે, દેને દિઠું હાથુ નહિ શેઠું ખેતર રાખું ઉવડમાંડ, અટવે પંશી આવ્યોત્યાંક દીવશે દેવ શોખતો સાર, તેતો અશ્વ છું તો અશ્વર, અશ્વ એથે લીધી આજ, ધોડો ખાંધો જવની પાળ, મેં એને આગળથી કહયું; રાતે તો નહીં જાએ કહયું; તારો ઘોડો એ જવ ચરે, માડ ખેતર ભેડી ભરે, ત્યારેએ બોલ્યો જન જોય માઢરે; ધોડો ભરે વશદેરય ખાંધુ વશ કરી માઢરે, નવ અંડે જવ ખેતર નાઢરે. એથોડો તારા ચવ ચરે શેઠેજ દ્રઢ અધીનવ કરે; માઢરો ધોડો મુજ વશ હોયે, એ ચીંતા નવ રાખે કોય.

દોઢરો—એ ધોડો જો છુટસે જવ ચઢશે ચોટ, તો સતઆપુ સેઢેજમાં તારેશાની ખેાડ; કદી હોડ હાથે ધડી. લખ્યા ખેત્ર એક વાત; આવ્યો ધોડો ત્યાં રહયા, થઇ ત્યાં રાત. બહેકથો પાછલી એ ધડી, છુટયો દાવો દોર, પેડો જવના ખેતમાં, અધથઇ અકાર, ખેતર ધણી તે નાંખ્યું; ભલી ભેલાડી ભેત્ર; સાઢયો નવ રહે સોવરા, ખરી વાતનો ખેત્ર, સો પરકયા છે સામટા; ના આપે નાની ભય; અરજ કડ છુ અધીપતી વેગે વારે ધાય. જુઠાને દે શુળીએ, શાચાને રાત આપ; ન્યાય ચુકાવો નરપતી, ખેમાં એનજ સ્થાપ. પછે પુરપને પુછીયું કહે તું તારિ મત; સાચુ કે જુઠું કહયું, માનની એતો મન કામનીએ કહયું જોણું સરવે સાચું હોય; જવ માન જુઠું નથી; ખોડમાં દેશો ઘઘ મેં ખાંધો ધોડો મોં કને ધણે પ્રકારે માંડ; તે જોડયા વીણુ છુટે નહી પાકી ખાંધી ગાંઠ; આખી રાત આકંઠમાં, રંગે પીતી રાત; ન ચીંત પણે નીંદ્રા કરી, મોઢ હવો પ્રમાત કોડે ઉઠી કામની. જોયો નીંદ્રા લાગ, હાથ જોડી હેતથી, ધોડા તણી તો બાગ, જોડયો જાલ્યો કેમ રહે, ખેડયો ખેતર માંડ; ભેત્ર પાણી ભારે પણે, તોલ કરયુ નહી તાંઢ, જવચરયા જોતે જોખમાં. પેટ ભરીને પુર; નીમેખ નુન્ય રાખી નહી, સાથે ધડને મુર. જોડયો એણીયે હેતરી, અની ચરીયો એ આંક, પડેજો એ પ્રેમદા, ખેમાડોના વાંક જુવતિએ જોડયો તવ ચરયો; સાચી ધાય સર્વ જુઠી એ જુઠી કરે સાચી માગે દ્રવ્યે પાસે કજીએ પહેલો હતો, વજ્યાં હતો નર નાર, લાંઠ કહી લક્ષ્મણદીપીએ સામા નહી તું સાર. વાંક જોડયો વનીતા તણે, કરોડ બુધીએ

કરોડ ભુગમાયે જુદી કરી, ભુવતી કેરી બેડ, રાબ કહે રહો સાંસતા; એ તાંદાં ભુવે આંક; સાચી એ બે મુંઠસી, વેડ પુરપનો વાંક, સો આપે તો રાખપણ, બવારને ધેર પુરપ સાચા કેમ થયા; બેઉ એ બેઉની પેર; લક્ષ્મણીને કરોડ કુધી, બે તેડ્યાં એકાંત વાત વિસ્તારી કહે મુને, ભાગે મનની બ્રાંત.

ચોપાઇ-મુંઠર એક સરોવર તીર, નારીયો ભરતીતી નીર; રૂંધાં છે રડીયાળા રૂપ અકલવંત ધણિ અનુપ, આકારે બણે અપ્પરા, મદમાતિ પોતે મછરા, ભરી નીર બાંચે જેટલે, આ બે પુરપ આઠ્યા તેટલે; એ બે પણ છે ચતુર મુખણ, ખરી પરીક્ષા કેરી ખાણ, ભુવતીને ઢિઠી બ્યાહર, પુરપ એક બાલ્યો ત્યાહયે કરી માંદો માંદો વાત આ રાખા જે રાખે રાત; ચાર પહોરની છત્રીસ ધડી, રહુ નામની સાથે અઢી. એક એક ધડીએ ભુવંતી ભેગ, કશ વાર ખત્રીસ ભોમ; એક વાર જે ચુકી બહિ, એ કહે આશીર્વાલ થાઉં. ત્યાર પછી બીજે બોલીઓ પડડો આપ તણે બોલીઓ સાંભળને તું મારિ વાત, એ ભુવંતિ જે રાખે રાત કોટી ઉપાય કામની કરે, માફ મન એથી નવ ડરે; સ્ત્રી ચારત્ર કરે શણગાર, ન ડગુ એથી લમાર. ચુકું નહિ એ સાથે રેખ તે વાતે લખી આપુ લેખ; ચાર પોહોરમાં ચુકું અખો. તો માંદોનું માણું લેને તમો. એવી વાત બે પુરપે કરી સારી પેરે મુજબું મુંઠરિ, સનમુખ આવી ઉભી રહિ, વાત એવી પુરપને કહી. અલ્યા જુડા બોલોછો બોલ. વધારોછો પોતાનું તોલ. તમે કરીએ વાતો ગળી, તે સારી પેરે સાંભળી, હુંસ હોય તો આવો ધેર. હારજીત ની પરોઠા પેર, સો સો રૂપીયા સ્મટુ કરો વચન બોલ કર ઉપર ધરો વીશ પોહોર તણો વાચોડો, કરી ગયા રાખી કાયદો, બોલજ તે શું બાલ્યા ત્યાંદ પ્રાકરણુ તો નહિ પોતા માંદ હટ મુટ ખાહલીએ પડયા, ઉચાટ વણેરા મનમાં અડયા, બત્રીસ લક્ષણી બન્ને નાર, તે વનીતાએ કથો વિચાર શા માટે ઝુલોછો આપ, ભુકું બોલો તે બ્રહ્મલ્યા પાપ, કામની આગળ માંદી કહું, વાતજ કરતાં વિખોત થયું નથી જતાતો વચનજ જશે, જઇએ છે તો હંડજ યશે, બાલ્યો છું તે તો નહી પળે, કામની માથે તે કેમ મળે; પ્રથમ પ્રેમદા બોધી એક, સાંભળ સ્વામી વાત વીવેક; આપુ અઉપધખરદિ બુધ, બત્રીસ શેર ઉઘળો દુધ, બત્રીસ ક્લાક નાંખો તે માંદે ચાકર બાલી રહેશે ત્યાંદ, બત્રીસ રૂપઆ બેશરો, પુરપારય ધટમાં પેસરો, બ્યાર થાએ પુરી ધડી. શેર દુધની પીએ પડી, બહાર જઇને પીએ દુધ, તેહ બતાવી નારી બધુ બેરાવર પણે બેગવે; ભાવેથી ભામની ભોમવે. આ પુરપ તો તાંચે થશે. બીજી કામનીયે બોલજ કહયો. અરે નાથ શું પોઢી રહો, હુઃખ હોય તે મુજને કહો; કંથ કહે સાંભળ ભામની, ભુંડી વાતે ભામની, તે સાથે પાડી મે હોડ, તે કેમ પોચે ચારા કોડ. નપુરકને આવે નુર, કાયરને ચંદે છે સુર, એવી ભુવતી પાસે બહિ; જીતું તેવો ક્યાંથી થાઉ. હાવ બાવ કરે જેટલે, પ્રેમદાં નરમ પાડે તેટલે. નથી જતો તો બાંચે બોલ, જઇએ

૭ તો બોલ્યો તોલ.

દોહરા-કામની કહે કહું તે કરો; દશદોરી નવ નાડ; બાધો તેહને બળકરીઅક
કી માને આડ. વરેહ બાળ્યા દલો, બાધો ને તેના ઠામ; જ્યાર સુધી છુટે નહી,
દેહના આપે કામ. સુખે જઈને ત્યાંહ રહો, પ્રેમદા પાસે પ્રીત; કહે કામની સુખે કરો
વાખ ચરીત્રી રીત. એવું કહેતાં દરખીયા વડબુદ્ધિ થે વીર, ઉપાય કરીને આવીઆ,
નીરમળ સરોવર તીર. દીવસ એક ઘડી રહ્યો; કામની આવી કોય; નીરખી દરખી
નારીયો, ફીકી જીવંતી બેડ. રાત દરી રાખા મધ, પુઠે પુરૂષ પળાય; ઉતાવળા એ-
કાંત બે, તારણી તત્પર થાય. બે જાણુ જુદે માળીયે, એક નર એક નાર, પરકથે
તેને પ્રેમયુ; કરયા વીવેક વિચાર. અઠેક ઘડાંએ કરે દુખનો યોગ, એકવીસ એક કોઠે
કરયા કામની સાથે બોમ. ચેતી મનમાં ચીતની, એતો વીપ્રીત વાત; નારી એવા
નીસરી, રહી એક મહુરત રાત. બાળક ઉભો બારણે, તેના હાથમાં દુધ, મઠીલીપું
કર થકી, પીવું પ્રેમદા પુરૂ. સુતી જઈને સેજમાં. નર આવ્યો નીજ કામ, આકરકર
દીઠો નહીં, કોડ વણ સાદ્યું કામ. વીતી રાત વહાનું થયું વનીતા રહે વીવેક, સત
આપોલ સામદા, એછો ઉતરયે એક; પુરૂષ કહેરે પ્રેમદા, તે લીધો મારો માલ સો
આપ તું સુંદરી, ત્યારે મેલું ખ્યાર, વઢી પડયા એ બે જણાં, રચીયો એ પરપંચ;
ન્યાય ચુકાવા આવીયાં પરદી એ પરપંચ, વાત ઉઘડી કેમ કરે, નરમાં નારી નેડ;
લેહલ્યા દેવાને મરે, હમ કરી આવ્યો ઠેક. એ મત તો થઈ એદની, બીજની કહું
વાત, પોહોડયો કંઠ પ્રીતે દરી; પડી એવારે રાત; હાવ બાવ પરપંચ બહુ, કામની
કીધા કરોડ; હજે નહી દીલ તેહતું, માનની મેલ્યો મેહ. આલિંગન અદકા કરે, સુ-
ખન તો ચોલાત, પલક પુરૂષ હજે નહીં સી ચરીત્ર સેહેમાત, બે ઘટીકા બાકી રહી,
ચતુરા ચેતી ચીન; નીંદ્રાવરા તે નર થયો, ખરે ફીલથી ખચીત. તારણીએ બેયાં તે
તેના, કરી ઉઘાડાં અંજ; અધી નારીયો બંધ કરી રાખા લાગ્યા રંજ. છોડી નાંખી
ઝળ દરી, બાળ્યો જન તે હામ; શરીર સથળે વ્યાપી રહ્યો, કામની સંગે કામ. બો
મવી ભાવે કામની, સારી પેર મુજાણુ; વહાણું વાયુ તેટલે, વનીતા બોલી વાણુ.
સુરૂષ બાળ પરકયું મુને, જે બોલ્યા છે બોલ; ચતુર થઈ તું સુમીયો. બોયું તાહર
તોલ. નર કહે નારી સાંભળો; મન વિચારી બેય; તારે મોઢે તું કહે કપુલ કરે નહી
કેય તે હેતરીને છોડીયો, મેં રાખ્યું તારૂ ન. જ કપુલ મરો તે કામની, તારી મળે
કામ માણુ સત તારી કને, જીવતી બોલે જીક; ન્યાય કરવા નરૂપ કને, આ વેળા તું
ઉઠ. કંઠ ઉઘાડું ક્યમ કહે; વાઝ દરી વીચાર; ખતે જન ખેતર કહયું; પુરૂષ વતે
ખાર છોડી મેલ્યો હેતરી, તેહ બેજમાં બય; રીંગે રૂકુ દેખતાં, ખપ હોય તો ખાય;
નાડ ના છોડત એદની. તો નવ ચુકત દેહ; સાચો પુરૂષ મુલકણો, જુડી જીવતી એક.
પહિલી નારી પરાદીએ, ઉઠીને નવ બય; તો બચીસે પુરાં કરે. કળી શકે નહીં ઘય.

લુહી એ બે સુંદરી, સાચા નર બે રેડ; વનીતા વાહ કરે ધણી, તે તો હઠાપણ વેડ.
વીકરમ હો કેમ માનીએ, એહ નામ નહી વાત; પુણ્ય સરવ પદતરે. ખરી માનવી
ખ્યાત ન્યાય સુઘવ્યો નરનારનો, મુળ મનાવ્યું મન; સતસત આપ્યા ધેરથી, ધરણી
પતને ધન ભારે રાખ્યો તે હુપતી, અકલ કરી એકાંત; પુંદ્રી વધારી બેયની, ભાગી
મનની ભરાંત. વનીતાને વેળાનીયાં, લુહા બોલી બર; ચાકર ઉપર ચીત કર્યું, ન્યા
ય સુઘાવી ચાર, વીકરમે વીચારીયું, દીલ ડાહ્યા એ થાય; મોટા મન કહે મહીપ-
તી, માન ભંજ થઇ જાય.

ચોપાઇ-વીકરમે વીચારી પુધ્ધિ, એ ચારેમાં શી છે શુધ્ધિ; પ્રથમ કાળને કુટોક
હયો લક્ષણ ધેતાનો. લહયો. પછી વાત અજરણી કરી, મારી નિશા મનમાં ધરી; કા-
હયા થઈ નજરમાં કરે; કઈ ઉપાય એ ચારે મરે. ચાર ખત રાજ્યે લખ્યાં, છાની
વાત કોઈ નવ ભણ્યાં; જાણે એક પોતાનું મન, ખીડ્યા કામળ કરી જતન, તે ઉપર
પોતાની મોહાર, ચારે મોહ્યા ચારે કોર; ચરાચર બેજન ચારે દેશ, કરો ઉતાવળ
પુર પ્રવેશ ઉતાવળ અહીંયાં આવજો; પ્રતી ઉત્તર પાછો લાવજો, ચાર પત્ર લેઈ તે
મયા; કહ્યાં નામ તે હામે રહ્યા. પ્રથમ સત પુધ્ધિ છે નામ, આપ્યા કામળ તેણે પ્રથમ
તેણે વાંચી બેયું પત્ર, સત પુધ્ધિ સાથે બોલ્યા તરત; કાં ભાઈ કામળ લાગ્યા તમો,
તે વડા કરીએ છીએ અમો. કાન નાક છેહન કરે, નીર વાહન ગામે ફેરવું; દીસ-
તા દેવ સરખા આપ, શો ન્યાય કરો છે પાપ; શું વણસાડ્યું છે રાજ તણું, કુઞ્જ
સહેવા મોકલીયા વણું. સત પુધ્ધિ કહે કહીએ અમો કદાચ વળતુ ન કરો તમો; કામ
ખરામ અમારું થાય. કરે રીસ અમને રાય; માટે જે લખ્યું તે કરો, ઘડી એક ખોટી
નવ કરો. દશી બોલ એવો મન અડશે, ત્યારે ભાર અહરો પડશે. મહારાજ સમ
છે તુજને આજ, એ ન કહે તાર મન કાજ; કામળમાં લખ્યું છે એમ, તમો દશીને
બોલ્યા કેમ દોરો-સત પુધ્ધિ એ સાચું કહ્યું, એક એસક મારે વરત; માન નાક સા
જ થયે, ઘડી ચારમાં તરત. ખરવાહન કરો ફેરવો, અમ તાહરે જામ; અણચીતવી
ઉંડી, તારા ગામમાં આમ અ કરવે સમરથ નથી, વીકરમ પોને વાસ; જેવા તમને
મારો પરકરો છે પરવાસ, અજર કરો ઘડી એકની, તો તો મારા સમ; મોટા મહી-
પતી જે લખે તે ના પાળે કેમ.

ચોપાઇ-તેણે મન વીચારી પેર, એને મોહ્યો મારે ધેર; એ તો કાંઈક કવિતક
વાત; હું તો નવ કઈ મારી જાત સાજી દેહ તમે તો રાખો, પ્રતી ઉતર પોતાનો રાખો
સાખારા રાજ સમા હો ધણું, ગામ બજાવતાતા અમ તણું; અમારું લખ્યું નહિ
મરે, પરદુઃખ ભંજન તમને નહિ ઘટે, ધણી કપડો દેહને સાથ. કામળ સોંપ્યો સત પુધ્ધિ
હાય. સદાપુદ્ધિ ગયો છે જ્યાંક તેણે આપ્યા તે કામળ ત્યાંક. કામળ વાંચી
બોલ્યા તેહ, તે ઉપર આજીને નેહ; ભાઈ તારો શો પડીઓ વાંક, અહીંયાં મોહ

હથે આડે આઠ; લખ્યું લેખ માંહે પાળજે. જેર અંત્ર માંહે ભાળજે, બાળવા તારી અગ્ની કાય, તેની કરવી શી ચીંતાય; એક વાતનું આવી અડચું, તમારે અહીંયાં મરણ પડ્યું. દોહરો—અજર ન કરો એ વાતમાં, ધરી એકની પેર, હર હર કશીને હોમ કર, જે પાડી છે પેર. લખ્યું ના પાળે રાયનું, હુટે તારૂં મામ; અજર કરે એકે ધડી, તે નહી તારૂં મામ,

ચોપાઇ—સહસ્રયુદ્ધિ સાચીકહે વાણુ, ના મહેતો ધરની આણુ; બોલે હરીને એવો કહયો, અચરત પામી તે તો રહયો. મારે મન તો ભરાંતજ વસે, મહાં મોકલ્યા કડિતક હરી; સહસ્રયુદ્ધિ મહે મહુ જે તુને, તો નાઓ નહી અગ્ની મુને; અપવાહ આવે આરે શીરા, કરે રાય અમ સામે રીસ; ત્યારે પેલો લાગ્યો પામ, તેડી મયો એકતિ જગ મારા સમ જે સાચુ કહે, ત્યાં ન જાઓ તો અહીંયાં રહે; સહસ્રયુદ્ધિ કહે સંભળ વાત તારે મામ થયે ઉત્પાત, મેં ઉપાસન અગ્નીનું મર્યું વશ દીધો અગ્ની મન કર્યું વશ કરિ બાંધી દીધો તેહ, બળે નહી તે મારો દેહ, તે પરિણા રાજાએજે છ રાખ્યા આર મનકું મોહી; કાંઈ તમ સાથે દીલમાં વેર, મોહ્યો મુને તમારે પેર; નાંખો અહી અંગારા કાપ, થયે ધુમાડો બાપે મામ; નાકે વાસના આવે મોહ, સઉને દેહ થશે રોમ, ડોડીરાય થયે તુજ નામ, હું જમરા ઉઝેણી મામ; બાળે રાજા મુજને ત્યાંહ વારેકાણુ ઉઝેણિમાંહ, શીમ કરોલખ્યું પાળીએ, મારી દેહ અગ્ની બાળીએ; હવે કરો હમારી પેર; પછે જઉં હું મારે પેર. દોહરા—કાપ્યો ધણી તે મામનો, લખ્યો પર એક હાથ સાબાશ રાય વીકમ તુને, સાડે કૃત્ય એ સાથ નથી વણુ સાડયુ તાહર, નથી વાચાનો લોપ; પુટે નિંવા કરીશ અમ ઉપર કોપ, રાહથીત ચુક્યાં અમો, મુરખ છે એમ મત, તોયે તમોને ધટે નહિ, રૂડા છે રાજન.

ચોપાઇ—પત્ર લખી આપ્યો તેહને, નવ બોલ્યો તેનિ દેહ, લક્ષ્મણની મોહ્યો છે જ્યાંહ, શું નીપન્યુ તે મામ ત્યાંહ; આપી પત્ર તે ઉભો રહયો; વાંચી ઉતર તેણે કહયો, એરે મામ ભલે આવી આ; આ મગળ તે શો લાવીયા; એમાં લખ્યું તે પાણુ અમો; પ્રત્યુ પામશે તરતજ તમો; મળુ છેહ કે ધોળજે જેર ધણુ તેજ ડોપર છે વેર, પીએ તે પોતાને હાથ; સોંપશે નહી મારૂં ચાકર હાથ. વારતો ન લમાડવી વહી દેએ જેર એને આ ધડી; માટે જેર ધોણું ભું અમો કરો સાધન ન રહે તમો એવો બોલ રૂઢમાં વેસ્યો, લક્ષ્મણની હેતથી હસ્યો. કરમ અડાટે પોતે હાથ, તે બોલ્યો લક્ષ્મણની સાથ; હસુ આવે છે મુખે કહીએ, મોત ભાગો તું શાનો બીએ, હાથ અડાડયો આપે કરમ, મારા સમ તે કહોવે મરમ; લક્ષ્મણની કહે નહી કહુ અમો, પીધી જેર ધોળજે તમો. તારા હાથનો પ્યાલો પીઉં. મોત થઈ હુમાને નહી બીહુ, મોત નથી એમાં માહર, રહયુ આયુષ આવિ તાહર. તમો નહોને સાધન કરો. મારા હાથમાં પ્યાલો ધરો, કરો પુન્ય ધરમને મામ. મુખે પુત્ર વહાલાને મામ, રૂઢ જાણે ચેતાહ

અમી, પીશુ અમીને ખરસો તમો, માટે હાથ આડાયો કરમ. તે મુજ પાસે કરાવો
 ધરમ કર ઉતાવળ સામે વાર, તેમ તેમ પેલાને પડીઓ ભાવ, ખોટી કરે ન બને
 માહારે, પીઉં જેર હાથે તાહરે. દુખ કેરા શાખરમાં પડયો, લાગી પામ એકાંતે અડયો
 મલાવાલા કીધા ધણા, સદેહ ભાગ્યા મનડા તણા, તમો પીધોને મરિએ અમી; એ
 અચરત કહેા ભાઇ તમો; ખીજોના પાયો નવ પીઉં, તુને લંખુ' તે કારણ કીધું ઇ-
 સ્થર આણુથી સાચુ કહેા મમે તો વાસ અમારે રહેા; લક્ષ્મીથી કહે વીવેક. મુજમાં
 વીધા મોટી એક. ગુરુ કામરૂં રહેા આપ; પામ્યો વીદ્યા દે વીપ્ર તાપ, જે મુજને ઠારે
 તે ઠારે. જે મુજને મારે તે મારે, કપર મુજ સાથે નવ અંડે વિષ મુજને દે તેને અંડે તે
 રાજા આગળ જાખીયો મુજને તો ચાકર રાખીયો કાંઈક તુજશું દીસે વેર. તારે
 હાથે પીવરાડું ઝેર, મારનારા હોય તો રાજા પાય; કોણુ. જોરાવર કરશે નાય, માટે
 તારે હાથે પામ્યો. સ્વરમ લોકમાં સેજ બચ્ચો; ખોટી એમને નવ કીલએ, લાવ જેર
 પ્યાલો દીલએ. નીરમે માનિ તેણે વાત, બેખમ ઉપજે મારી જાત. એક કામ હું
 નવ કરું, નવ ખુટે શા માટે મરું. લખ્યો કાગળ આપ્યા હાથ. સદેશો કહાવ્યો એ
 સાથે. મોટા રાજા પઠવી પતી; નીરમળ છે તમારી મતી, અમ ઉપર એવડું કેમ
 જેર. અમે રાયના છેલએ ચોર; અપવાધ અમારો અતિશે આંક લખા કરવો. ઘટે
 છે વાંક. શા માટે મારો કપોટ કરી, કહેા તો મુસ્તક આપું ભરી; અમો તો તમારા
 હાસ, કેમ મોઢલો મારી પાસ. રખે કરો હવે એડું કામ; અમો ચાકર તમારે નામ;
 એમ કહી બોલાવ્યો તેહ, સીરપાવ ઉપર સારો દેહ કરેાડુધ્ય મથો જેટલે, સુષેક
 હાથ કાગળ તેટલે; સભા ભરી તે માખની, ચીઠી વીકમ કેરા નામની વાંચી તેહ અ-
 ડાવિ શીશ, સહે સાંભળતાં તેને દીશ; ભાઇ તારું મુસ્તક કાપડું રૂધીર ભોમ ધર-
 તીને આપડું; ભાલા અક્ષર માંહે બેઠજે, સીર સભા મથે છેઠજે; માટે તે કરીયે કામ
 સંભાર એક ઘડી તું રામ, રડો પુડો દિસે ધણો, શો એ વાંક એ વડો તુજ તણે; અ-
 વ્યો કાગળ તું આપવા. મોકલ્યો છે માયું કાપવા; કર સાધન દેહનું તું આપ, એમાં
 નહી અમારે પાપ; કરેાડુધ્ય તો કરે કલોલ મરડેમુછ તરતી થે તોલ. નથી નાહક
 નથી કહેવું રામ, શીઘ્ર તમારૂં કામ. નહાતા પાળે તારો વહેવાર. પુરણ ભાગ્ય
 મોટું માહરું, પામો સભા મંદીર તાહરું એ અવતાર ઓશીમણ થાઉં; સ્વરમ લોહ-
 માં સેહેજે જાઉં; પરદુખખંજન જાણી માખીયું, તેણે દુખ માડું ભાગીયું; પુરી મારા
 મનની આશ, મને મોકલ્યો તમારી પાસ, અવેર ઘડી એક થાય છે. પસક લાખ
 પાંચ જાય છે. ઇસ્થર તારૂં રડું કરે, જે તું ખડમ મારે સીર ધરે; જીવ જે વેળા મારો
 જશે, તેને પુન્ય જમતનું થશે, પણ માત્ર નહી લીધે પાપ, કરો ઉતાવળ કારણ
 આપ; જેમ તેમ કરીને કારજ થાય, સદેહ સધળો મનનો જાય.

ઠાહરો-સભા માંહે સદેહ પડયો; અચરત મોટું એક; મામે મોત હેને કરી,

નીરમળ વરવા નેહ. કહે છે પુન્ય થશે યજ્ઞ પરો નહી કાલ પાપ પુન્ય હોય તે થોતે કરે; વીકમ આપે આપ, એકે વાત ન ઉકલે, તેડા આપ એકાંત ધર આજુ સાચુ કહો, ભાગો મનની જરાંત કોટી ઉપાયે કરમરે, લોક સહુડો લાખ. સાચું કહે સભા વિખે, સાની માનું શાખ. કરોડ બુધ્ધી કહે કહું, એમાં વણશે કામકાલ તમે મારો નહી, પછી જર નહી ઠામ.

ઓપાધ—સમ દીધા તે માટે કહું, નહિતર મનમા રાખી રહું; તે પેહેલા અવતો દેવ, કરતો નીત સદા શીવાની શેત. પુલ કરતે સુક્રી ગયો, આપ મારે આથે થયો, માનવ થઈ પૃથ્વીમા પડ્યો. યજ્ઞ દિવસ રણમાં રડવડ્યો, કોઈક છેલશે તારું શીશ; ત્યારે આવતું ચરણે ઇશ; યજ્ઞ દિવસ રણમાં રડવડ્યો, મનુષ્ય અવતાર થઈ છુટશે; સુખશામર યજ્ઞ છુટશે, તારૂં રૂપીર વચનીમાં અડે. આ જાણી તે કામે પડે; બાર વરસ ના વરસે મેહ, દેહવટ ભયે તેનો દેહ. યજ્ઞ મારયત તેનો નવ મરે કોપ ઈંદ્ર તો ઉપર કરે. એ વરદાન ઈશ્વરે કહ્યો, આપ થકી પ્રદીપી માં થયો જાતી સમજણ મુજને હોય, વાંઘીના નવમરે કોપદાણે પાણી ઉજેણે ભા જીયો દુખભંજન રાજ જાણીયો, અરજ કરી રાજને અમે. કહે આપુ કહું માગો તમે ત્યારે મેં માગ્યું તે દીધરાજ છેલ તું મારૂં શીશ. ત્યારે એને અચરત થયું, સમદીધા મેં કરણ કહ્યું; ત્યારે એને ચિંતા અડે, અનાવ્રણિ ઉજેણી પડે. જે માગુ તે નાપે કેમ, જે વાતના પાધા સમ; માટે મુજને દીધી આશ. મોઢ્યો મારવા તારિ પાસ. શીશ સભા મધ કાપીએ, મુજને એ માગ્યું આપીએ, મારો જવતો સ્વરગે જશે તેતુ પુન્ય તો મુજને થશે, ખોટી નાકર તું ભાઈ મુને, પ્રણમી પાગ લાગુછું તુને. વાત વરત સરવે બુઝીઆ, થરથર તે રાજ બુલ્યા; એનુ રૂપિર અવનીએ અડે, અનાવ્રણી આ દેશે પડે, કરોડ ઉપાય કરોમાં કામ. લખ્યો લેખ ઉજેણી મામ. સધળી ભોમ એતો તેમ તણી; બધી પ્રદીપીના તું ધણી; અંતર આંખ જુવો છો મુને, મહારાજા ધરે નહિ તુને. એતો લક્ષણ નહી સાદરાં મામ હલવસ્ત કરો માદરાં; એતો જ્યારે રાડો થયો, કસમખાધા તેતો કહ્યો. અમે રાય તમારે નામ, રખે કરો તમ તેવાં કામ શરપાવ કરોડ બુધીને દીધ, સુખ્યો કામળ વિદાય કીધ, ચાર ભાગથી ચારે આવીયા, પ્રતી ઉતર પાછો લાવિયા. મળ્યા અડે એકા ચાર, રાયને કર્યા ગઈ લુહાર; કુનસ ચારે કરિ સુક્રીયા. મુખ આગળ કામળ મુક્રીયા; પ્રતી ઉત્તર ચારેના વરયા, હેન ધરીને રાજ દરયા. ચતુર ચાકર ચારે મહારા, પુર મનેરથ કહું તાદરા; મનનુ માગ્યું આપુ અમે, સાચો નામ તમારો તમે; તમ ઉપર મુજને નેહ યજ્ઞ, સંદેહ ભાગ મનડા તણું; ચતુર રશિમણ ચારે જાત, ત સઉ સાચી કહો વાત, પ્રથમ મામમાં આગા તમે, તે કાંડે દીપ્તિ અમે; વણીક ભત કાળજનો કહ્યો, પછે કરણ થેડનો લહ્યો. એથો મળરથ કરો અંશ, વણાણે અમારો વંશ; અડે

વિવાથી મેં લલકરું, કારણ તમને મોતું કરું; મેં બહુચાતા બહા જન મનાવ્યું આજ
મારું મન; નથી આસરી આવ્યા તમે, અક્કલ થઈ દેખીએ અમે. શા આમે આવ્યા
તા આપ, બહુ બોલે પ્રલહદ્યા પાપત્યાર જણે બેઠ્યા છે હાથ, શાચું બોલ્યા સ્વામી
સાથ; ખરી નીશ સખની થઈ પુરવ વાત માંડીને કહી. આવ્યો છું કહેવા અકાર; અમ
આરમાં એકજ ચોર. આરવો નહી તે પુછવી વાત ત્રીજે કાનના બાજે પચાત; મહિમાહિ નવ
જણાય, તરકરમાં તે નવ જણાય. તે પાંધવ હજવો નવ પડે, તેનું તે રતનજે જડે; ત્યારે
દુઃખભંજન બલિષ્ઠે, મોટાં પ્રસાદ્ય પ્રભાલીએ. વહી લકર્યે તે વાવ વેર. પાંધવમા ઉપજે બહુ
જેર. તમ આમળ કહે શું થાય, તમથી બીજુ કન અપાય. રતન આપે તેનું તેહ, મોટા
મનમાંએ સદેહ, માટે તમને કહેતા નથી, સાંખી રહીએ છીએ સરવથી, વણ
પુછે બે પેઠા થાય, તે ઉપાય કરોછ રાય, જેમ અમારો રહેછ ભાર, ચારે ભાઈમાં ના
પડે ખાર.

દાહરા-રાત્ર બોલ્યો રિઝમાં સાંભળો ચારે ભરાત; પુછ્યા વીણ પેઠા થશે, તેજ કરિશું
વાત અહીં રહેા આનંદમાં, કરો ચારિ અરથ; ખાઓ પીઓ ખુખી કલે. ડ્યો
ધણેરા મરથ. ચાપાઈ-વિષરે પડી તે વાત, એક દિવસ બેઠા છેરાત; એકાદશીનું
હતું વરત, બમરણ બેઠા તરત, ચાર ચતુર અક્કલ આવ્યામાં પાસે ચેર રાત્ર પાંચ-
માં ભાઈ વાત નવી કહો મુખે, રાત આપણિ બાજે મુખે એતો ચારે ચાલે નમ્યા, ધ-
ણા બોલ રાત્રને ગમ્યા, અમો બારા બજીશું રાત્ર, વાત કરતાં વાથે આક; માટે રા-
ય, સમરથ ધણી તેના ધરમાંય. રાજરીક ધણિ ધરમુત્ર ચાર પ્રતાપિક મોઢ પુત્ર તે
પિતાને બાજે દેવ, સારિ પેઠે કરે છે શેવ; કો દહાડો કરે નાહ કોપ, વચન પીતાનું ન
કરે લોપ; પીતાએ આપવા માંડયું રાજ પુત્ર કહે નહિ આવે કાજ ચરણમત લઈ મુ-
સ્તક ધર, રાજ તણું મુખ તો નહી કરે. અહ વચન કહ્યું છે આપ. ત્યારે પુદ્ર
વીચારિ આપ; બહિં ચારમાં કાઢ્યો કિયો; પર રાખે તેવો છે કીયો, સમજને કરશે બે
કામ, તે કાઢ્યા થઈ રહેશે કામ, સમજ બે કરે વેપાર, સાખ વધે શરવેમાં સાર,
ધેણમંદ થઈ ધર થઈ ધર ખુએ વતું ખારણ રાત્ર બુવે; પાસે મેસારયા ચારે ભરાત, કહું
પીતાએ વાર વાત, બેઠો મુરખ કે દાહરા, સારા નરત્ર મુત માહરા; એકને આપો
તરવાર, બહુ તારિ માને માર, બીજને તો હુમ દીએ જેર તણો આ પ્યાલો
પીએ. ત્રીજને આપી એક ભમ. બાજો યોગેનાં મહેલો આમ એક એક ઉપાદી
હ્યો કામ જેને મન હોએ બે હોય, ચીંતાતુર તે ચાર ભરાય, ભારે કામ તેનો કામ
થાય વચન બય છવતા તુજ તણું. તેનો પાપ શીર કાએ વણું, ઉપાય કરેલો
તેનો કરો વીવેક વચન તેને દીલ વસો. પીતા તણુ બે વચનજ બપ, તણુ લોક તે
પ્રલે થાય; પીતા વચન પાળીશું આપ, એથી નહી બેસે માંડ પાપ. વડે કામ કર્યું
જે શીક, પ્રથમ જેરનો પ્યાલો કીધે પાસે પ્રાણ જશે એટલે, દહ પાપ નહિ વેટલે.

બીએ કહે મારા તોય હેલ, બાળા મુકુ મારા મહેલ, રળી ખાઈશું દુઃખે અને નાંખી છાદને વશશુ વન, નીએ કહે મારશુ માત, કંઈ પેટ પાળીની ધાત, કર્તારામે કરશું તું જેઠ, મારે વચન પાળવું તેઠ નાનો કહે હુલિરતન, નાંખુ જળમાંકરી જતન રતન આરતે લઉં મથો. વીચાર આપ મનડામાં થયો, જેર ના પીએ ત્યારે ના મરે, ત્યારે શી પીતાલ કરે, મેહેલના બળે તો બલે તાત, તો પીતાલ કરસે ધાત માને ન મારે જીવતી રહે, તેને પીતાલ લુઠો કહે, રતન ચાર પાસે રાખીએ, બાપ આમળ જાંઠને ભાખીએ, કહેશું જઈ નાખ્યા જળ માંદ, કોણ શાખ પુરે તે ત્યાંદ; તણે કામ દીધા તે કર્યા, ચોથે રતન માંડીએ ધર્યા, મરનો પ્યાલો પીધો જેટલે; એવનવંત થયો તેટલે; કનક સરીખી કાયા થઈ જર રૂપની વ્યાપી મઈ શુભ થયો તેનો સંધોમ, દેહ વ્યાપે તેને રોમ બીએ મહેલ બાળે જેટલે, કાતા એક થયું તેટલે. બળે મોમ ને ધરતી ધણી, ભરી પાટડે લક્ષ્મી ધણી; માલ અનંમળ અપરંપાર હમલો થઈ રહ્યો તે દાર. તે મેહેલ માંદિ જે કોવરો, યક્ષ દુખ દે કાયા કળે; તે ઠેકણે લાગી આમ. તેણે જોળી બીજી ભમ. ટૂંટી પાટડો હેડે પરથો, મરથ અનંમળ ભુમતે જડથો ત્રીએ પાસે આવિયો, જે માને પોતે ધાનીયો, તે માતાને બહુ ભોમ, હિંદર હિંદરી કેરા રોમ; પાળી પેટ મારી જેટલે, માંડ રોમ. કાપી તેટલે છુટ્યો પ્રભા તે પાણી તણે; મથો રોમ દીઠીથી ઘણે; માતા પોતાની સાલ થઈ વચન પાળ્યું ને લગ્યા રહી જેણે રતન રાખ્યાતાં પાસ, તે મથો વેપારી વાસ; આ અમુલક ભુટતે એડ. એકતું મુલ કેટલાએક કોડ. વેપાર એ માલજ કરો, કમ કાચ અડાડી હરથો; એક નંમન આવે કામ, એકે મુઝે ખાર બકામ. કામ તણા એપાવી કર્યા, હમ વીલા છે કોડે ભર્યા, હમડા માંદે બળી તે રહ્યો, કારણ કે આમળ ના કહ્યો ચોર નીમા કર્યા પગલાં ભુવે, કાડીમાં મહેલ ઘાલી રૂવે; પીતાએ સરવે બાણીયો લુઠો પુત્ર તથા માણીયો વીકરમ થેન તો વાતજ કહે, ચારે બેઠા લક્ષ્મણ લહે; શરખાં કામ ચારેન દીધો, એ ચારેમાં રૂઠો કીધો. જેને મન બાણે જે આપ, તેને શિર પ્રહાલ્યા પાપ; સાચી વાત કહેતાં માંખિયો, રૂઠો ભુટો કુટે. કીઝા.

દોહર-સતપુદી કહે હું છઠું, ડાહ્યા કેરી વચન, સરવથી ડાહ્યા બાણે; જેણે લીધાં રતન, ખોટાં પડ્યાં, તો શું કરે, શી આવી ત્યાં ખોટ; પરથમ નાખી પાધરી, ચતુરાનિ હોડ. પ્યાલો પીધો જેણે, મરી ભત વે તરત; આમળથીનો તું બાણીયું; એમા છે અમરત. બીએ બાણું બારણું, ન્હોતો બાણે માલ ભાગ્યે તે સવળું થયું પરથમ મોટા યાલ. તોળી ભુએ ત્રીએ કહ્યું, મારી નાખત માત, આવરદાથી ઉમ-ચી હત્યા શીર યાત, દોશ નહીં તેમાં કથો, હોતી મોટી કાણુ; ભાગ્ય થડો સવળું થયું, પણ તાકીવી વાણ. સહજ બુદ્ધિ કહે સાંભળો, એ વાત તો સહેલ; હવ ડાહ્યો કલ મારે, જેણે બાળ્યા મહેલ પાપ તો કરડું નવ પડ્યું, જીવ ઉમારથો આપ,

એને ડાહ્યા કહું કહું. જેને શીર નહીં પાપ. સત્યજુહિ કહે મેં લકડુ. બહે સારી માત; તે ડાહ્યા મન માફરે, કરી અચાનક ધાત. નારી વાણી નાવને, બીજાને તહીં અન્ય; ભરજાર છુંડું કરે નહીં, એમ વીચાર્યું મન; દ્રઢ વીરવાશ પોતા તણે, નશ્વર ચણપર નેહ; લક્ષ્મી તા લખુવરા, મારે દીક્ષિતો નેહ, કહ્યું કરેડ તે જુહિયે પ્રીછી મે-
તો પેર; સહુથી ડાહ્યા, તે ખરો બેણે પીધું ઝેર, રાજા મન સીજ્યે ક્ષણ, વાર સાં-
ભળી વાતા; બોજન કાપાં બાવનાં, અરણ્ય ઉગ્યે પ્રજાન. ચેત્યો રાજા ચીતમાં, અં-
તર માંહે આશ, રતન રહ્યું છે એહનું, સત્યજુહિની પાસ; માનવું નહીં પુછવું નહીં,
મારે તહીં માળ. તહીં કોને જણાવવું; નવ અડાવવિ આળ, જણ બીજે ભણે તહીં,
સોંપણ તહીં કો સાથ; અઠ ઉપાય કર્યા વિના હેને લેવું હાથ. ગુણકા એક છે ધર
તણી, રામા રૂપનું ધામ, સમજાવ તેને મણ. કરો કહું તે કામ. યોગખાણે આ
મળ થકો, સત્યજુહિ સુભણ, રતન કન્યુ છે એકને પ્રીછજે તો પરમાણુ; પાછું લેવું
પુછ્યા વિના. આપે આપથી મન; આંખ ચેળી આપે રહે, અવર ન બંધું અન્ય
સત સલામ સેજે કરિ, કરું કહો તે કાજ; રત્ન હોડાડું છેતરી લાપું તહીં કું લાજ.

ચોપાઠ—મારગ ચાર તણે છે જ્યાંક, નાખીચક એકી ધર માંક; તે પછી રાજ
કરો મેહેલ. તે આગળ શોભા સહિ સેહેલ, જળહળી જેતા જડયા શુભ મણિ. શોભા
ઓખ તણી છે ઘણી; પાસ મેહેલ આકાશે અડયા, કંટિસ્તુભ મણી રે ભાને જડયા;
ઈંદ્રપુરી આકારે ભગ્ય, નીરખે મેહેલ ઘણું જે ભાગ્ય. પડો નાખી એકી ત્યાંક નર
નિરખી શકે જ્યાંક; નિતે ચાર સલામે ભય. શીરમ મેહેલ તળેથી થાય. સત્યજુહિ
આણ્યે જેટલે, કર્યો પડો ઉચો તેટલે; જેમ વીજળી આકાશે થાય, કંચન સરખી
દીઠી થાય. મોહ પાખ્યે આકળો થયો, લાલચ લાગ્યો તે લક્ષણ લેહ્યો, તરત કૂડકો
હીંધા બણ્ય, મારયું કામનું કોટીક બાણ; પડો નાંખ્યો પાછો વળી, ટહાલ ઘણેરી
એની મળી, ખરોપરોને પાછાં ભય, પાણિ અગ્ર મોહોડેન ખાય; થયો દુખળો ડાહ્યપણ
દેહ, નારી સાથ વળુ ધોતેહ, નિત ઉઠી પલાને ભય, દરશન એક જરાંવે થાય, જિત્યા
છે દીન સેહેજમાં સાત, વનિતા સાથે કાઢાવિ વાત. મારી રાણિ દેહે માન, પ્રીતે તમને
આપ્યાં પાન; ભુરકાં નાંખી નારી નેહ, પરવશ થયો કહાપણનો દેહ, ધણેભરનું દીઠો
જ્યાંકરે, તે રાતે તેડ્યો તાફરે; દાથી સાથે તેડ્યો દેડીએ. મારમથી અડ્યો મેડીએ, દીકું
રંભાસરણુ રૂપ, અધીક તેજ ને અઘલ અનુપ; મોટમ કિંધી દીધાં માન; પ્રીત ધણે-
થી આપ્યાં પાન. તમો દીઠા કો બેણે દન, તે કહાડાનું માન્યુ શું કરીએ જે રાજ
આપ, અઠકી જુદ આલે કેમ આપ; આજ લામ પડ્યો છે ધણે, ત્યારે મેળાપ થયો તમ
તણે, વળી મેળાપ ક્યારે થશે. ઘણી લખ્યું ધન્યરનું હશે, લો ધડી એક લાખેણે લાહો
કરી નપામ્યા બીજે કાહો; બેઠાં સત પરકીને પેર, દિપક મથો એનામાં ધેર, થયું તરત
અધારું ધેર, ચતુરથયા અજણું બે ચોર; દીપક વીના તે કાહાપણુ કશું, હેત હક

દાથી હથું, મુખ એવા વિના મહીમાય, પદમણિતો પ્રસન્ન ના થાય; માસે નહિકો માનવ વરત. જે દિપક લઈ આવે તરત. કામનિ કહે કરો એક કાજ. એવીવાતન થાયે આજ; વળિ લખ્યું હશે બદરે, ફરિ તમે મળો તાદરે. સત બુદ્ધિ કહે સુધ્ધ મુન્નય, વનિતા થી લુછી કહે વાણ, તમ સરખાં ત્યાં થી છે મધ્યા, તમે ઉભાં ત્યાં દીપક ધણ, ઇશ્વર આપ મેળવ્યો છે મેળ, ખરી રીતે ખેડીમું ખેલ; રાખ્યું તું કેહેડ કદારે જતન, રિક્તીને મદ્યું તેહ રતન; સાત દીપકનું તેમા તેજ, દીડે પામી રાણિ હેજ. પતંગ પાછળે મુક્યું થોમ, કરથો ભામનિ બાવે ભોમ; શા-ભાશ શાભાશ કહે તે સાથ, લીધું રતન પોતાને હાથ; વાળી મુઠડિ બુકિતએ ભેર. તરત થયું અમારૂં થોર. તજ સજ્યા ભેડા બારીએ, તે નરનેવાહ્યા નારીએ; ધરિએ માર્યા ફાંફાં ફોક, હવે રહું તો રખે લોક. ઝલો મુજને કો આ દિશ, તરકર બાણી છેડે શીશ. અથડાવ્યો અડકું અડવડથો, પાંચ પગથીયેથી તે પડથો; ભાગ્યું શીશ હડવડિયો દેહ, પાછું ભેવાને ન રહથો તેહ, અદિયાં થકી ઉગરિથો આજ, પહોત્યાં કોડ ધયું મુજ કાજ ભામનીથી ઉતરીથો ભાવ, તરકડી તેને આ-વ્યો તાવ. રતન તો ચીને નવ રદયું જીવડું પોતાને ભારે પડયું, પ્રગ્ધ પુન્ય તેની તો હેર, ધણા ભાગથી આવ્યો ધેર, ત્રણ ભાગએ પુછી વાત, ક્યાંકાં ખોટી થયા તા ખાત, અઉઠે આંહન ખેડાં રમે, તે સહુકો નશીયાને મમે, વિર પ્રત્યે એવિ કહિ વાત, પોહોડયા એકા આરે ભાત. ક્ષામ ખાધો કોન કહે, રાજ્ય હડયો તે ક્યાંકાં રહે; તરકરણાં ક્યમ રાજ્ય રવે, નગો માણસ તે શું ખુવે.

દોહરા—કુવા કેરી છાંયડી, કુવા માંહ સમાય, મનોરથ નીરધન તથા, આવે વેલે જાય, કો આગળ નવ કહી સક્યો, કોને ન દીધો દોષ, લખ્યા લેખ છુટે ન-હી ભેરી છું જીવે ભેરા, પુછવું કોને નવ પડયું, સમ નવ દેવા સાથ; બીજાએ જાણ્યું નહી, રતન રાયને હાથ. કિંમત મુલ કરાવિયું, એહ અમુલખ બેડ, ટકા હેમ ટંકશાળના, પુરા પચાવન કરોડ; રાયે પાસે રાખીયું, વીત્ય છે કંઈક દન, મ-હીપતે મન વિચારયું, ભેદ ચારેના મન, અંડાળ ચોર કે ભર છે, કે શુભશીરમણ શાહ; પુરણ પરીક્ષાહું કરું, રતન આપું કે રાહ.

ચોપાઇ—એક દીવસ તે ચારે જણા; કહયા બોલ રાજને વણા; કરો વિહાય અમને જો આજ, તો કરોડપ્રકારે કરયું છે કાજ. જઇયે અમે અમારે વતન. રીઝયા પામ્યા લાખ રતન; રાજ્ય કહે રહ્યો એક માસ, ઇશ્વર સઉની પુરે આશ, બાંધો માં ઝાઝી બાકરી. જે કહું તે કરો આકરી, ખરા થરો તો દાખજદેશ; ખોડે રતનમણિ છુટી લેશ, રૂડો છે એ રાજદરબાર. વિશ્વ જાણે પાળે બેહવાર; એમ કહીને રાખ્યા વાસ, પ્રીતે ખેસારે નીત્યે પાસ, એક દીવસ બોલ્યા મહારાજ, રહ્યો ચાકી નીત્યેથી આજ, પોહોડુ આપ અગો જકાંત, રહો નીરભયથી નીર મરાંત, અઢેક પહોર

નિત્યે જાગજે. વારા ફરતિ મન જાગજે; પોદોડયા રાય પ્રીતે ખારણે રહ્યા આર
ચોકી કારણ નિચિતપણે નિદ્રાછે ધણી. પદોડયા સેજ ઉઠેણિ ધણી; પક્ષમ પાય-
રથો બહેક બરાસ, સક્ષ શોભાછે લીલ વીલાસ. કુસુમ તણી શોભેછે સેજ, સત
સુરજ જેવાં ત્યાં તેજ, ઈંદ્રપુત્રી આકારે લખી પોદથો મદીપાત પ્રિતે સુખી. રાત
પહોર થઈ બ્યાહરે, કંઠિતક એક થયું ત્યાહરે, બેરંજ એક બયાનક રૂપ, રાક્ષસ
કેર રૂખક રૂપ, મોહજેરીને માથે મણિ, નેને કુશ હંધડામાં ધણી, કુધ સાકર મેં પુ-
રણ પીધ, ધણી સ્વાહથી લદાવો લોધ રાખ્યા પુલમેં આપ્યા અન ગ્રમ કરમ મેં
સમજેથી મન; અછુરત પાંખી તેવિ દેહ. એના રૂપિરતણોછે નેહ, રૂધીર પેટ ભરીને
પીધું. એથી સુખે તે ણીજું કિયું તાકને તાકને દહાડા જાય, લે દહાડે બન્યો છે
દાય. મેડે ઉતારી કાચળી, જાતી સ્વમવના આચળી. પગે આવિ તે હાકીયો, આ
તડા સાથે નવ યુકીયો. આંતરીક્ષ ઉપર એજ કહું. ચેરંજ કે ઉપર જઈ અડધું,
પુંછ ભરાળું છે તે માંદ, આંટ બેચાર હીધા ત્યાંદ; અથો મુખ થથે તે આપ,
સાવા માડ્યો અંગુઠો સાપ, ટંસે દાહ વડે જોડે, મનપ્રાધ્યએ દોડો તેડેલે અરે રાય
મારાના કસે, વેર ધણી તે ઉપર વસે; ધડી દાસપછે તેના તળે, કાડિ ખડગને મુક્યું
મળે, લાગે વાર કરતાં વાત. હીધા કંડકા તેના માન, મુકિ પક્ષમ તળે તે દાલ જ-
ગ્યો રાજ તેણે કાળ, ખડમ ઉધાડું વસજ લુગે. કરી મધી ને રાજ જુલે; જાગ્યા
રાજ આઠ્યો ખાર; બ્રુપતને મન પડિયો ખાર. બોયું રનન તેખીજ્યો એહ. મારત
મુજને નીરવે દેહ, માટે એને પછ કું દણું. અણીમાં હત્યા નવગણું, એટલે રાત
રહ એક પહોર જગ્યો રાહજી યુદ્ધિ તે ઠોર; હુકમ રાયમુજને દીલથે, ફરમાવો તે
કારજ કિલથે; રાજએ કહ્યું તે દીશ, સતપ્રુધિનું છેદો શીશ ફેરિ વાત ન પુછોવડિ
અરજ કશે મા એકે ધરિ. દોહરા-સદસપ્રુધિ તે સમજ્યો, નાતે કેમ મહેવાય, વગર
વાંકે કેમ મારીએ, તો વરાશે રાય, અરે રાય પ્રથિવપતી, સાંજળ વાર વાત; વાહણે
અમે તો મારજે, પોદોટ પ્રભાત, હવણાં હણશે એહને જે સમજે નહિ સાથ; પછે
ધણું વિમાસશે. ધસવા પડશે દાય, તેહ તણિ કથા કહું; રીજે રાજ મન રીઝમહિ
જે રિઝશે, પછે દાહશે તન.

ચોપાઠ—સવપ્રુધિ રાખ્યો એકાંત, ભાગી નહી મન ફેરિ જાંત; સિંધપુર નામે
મુંદરી જામ, નરિસિંહ રાજનું નામ, વસે એક બ્રાહ્મણ મહામતિ; પતીવ્રતા તેને
ધેર સતી. પેટ નહી ધ્રુવ કે તન, ઇશ્વર ઉપર એનું મન, લવનિધ પ્રકારે કરે તે વ્રત,
કરે રૂડાં આચારણ તેનાં કલ્પ, નરનારિ થે પવિત નેટ, નોય પુત્ર ન આવે પેટ; મન-
માં રાખે મોટિ મયા, વસે દેહ પોતાને કયા. આપ ધેર એક જોગનું બચું, તરફડતું
તેઆમલે વરકું પાસે માત નહી તે તણિ, કયા ઉપતિ મનમાં ધણિ; રાખ્યું પાસ
પોતાને ધેર, પાય કુધ પ્રિતે શુભ ધેર, પોદોડે સજ્યામાં જોડ, કુંવર તુલ્ય પદોઆડે

કોટ, થયું મોટું તે તો બાળ; ન કરે એકે અદકી બાળ, વાચ્યા નહીં મુખે તે તણી, અકલ મનુષ્ય તણ છે ઘણાં, નાંખતથી પછીનેટ; આઘ્યો પુત્ર તે નારી પેદ. ત-
રીયા તોરણ બાંધ્યાં બારણે; પુત્ર પોરાદયા છે પારણે; આનંદવણી કીવાળી ફન,
નોળ ઉપર આનિનનું મન. તનમન ધન બાળે તેહને, દયા ધરે અદકિ દેહને; એક
દીવસ છે સુખ પામ્યે જીવતી અધ જળ કારણે, સોંપી નોરને પેટો પુત્ર, તજજાઈ
એ છે ધર સુતરણે એહને રોવરાવનો; રીશ, કની રખે મારનો; બાળક કપડો દેશે
મુનેનો કું ગાળો દેશરાજ તુને મુખ્યો બાળ જળ ભરવા ગમ. વાર થઈ બે ચારેક
થઈ; અદ્યો પારશુ મોટો નામ. બાળક હસવાને લાગ, અંગુઠે વળગે જેટલે, નોળેતે
દીકે તેટલે; અરે મારા બંધવને ખાચ, એ પાપી કયાં નારી જાય; એમ કહાને દાંધિ
દોડ; અદયા પહેલી ઝાલી કોટ; મરદી કીધા ઝડકા સાત, એવી આવતી બેઠી માત.
વધામણિ મરણે, આઘ્યો નોળ સામે બારણે, વાચ્યા નહીં તે બોલે કેમ, સામે
આવી ઉભો તેમ. મુખ લોહીયાળુ પેટે કચ્ચું, જાણ્યું માથે બાળક મચ્ચું; દીકું
લોહીયાળુ જે મુખ, કાવાનળ થઈ લાગ્યું દુઃખ, અરે પાપી તું કોટ કાળ, માથો માર
રા નાનો બાળ, નાંખ્યું બેડું તેની દીશ. મુખો નોળ ચમડીયુ ગીશ; ઘરમાં આવી
માવા જીવે, પોદયો બાળક પારણે રવે બોદયો બાળક આપો આપ, મુજનેઆને તો
આ સાપ; એ નોળે મારયો આ હામ નહિ તો માઈ કરેતો હામ. એમ કહિ ચેતાવિ
માત, પડયા દિકા કહા છે માતા; કચ્ચું કહ્યાંને ધરીયા હાથ, બાળવા માંડ્યું તેની
સાથ. જીવ કાઢવા તત્પર થઈ. શિક્ષા લોકે તેને કહી; પ્રથમ મન સમજી નહીં માય,
હવે હાથ ધમવે શુ થાય, તન વિમાશય કરવિ પડી, જે ચેતી નહીં પહેલી થડી; એમ
ધમજી સી કહે છે લોક. હવે દુઃખ કરવું નો ફેક.

દોહરા—ગાય પહે વિમાસમે મળી : દેમાં ધિર, અડધી રાત એવે ગમ; જા-
મયો બીજે વિર. લક્ષ્મણિ છે એદનિ, ગયો ગાયનિ પાપ; કરિ સલામ ઉમોરદયો,
અદનિ દાંધિ આશ. કુકમ હોય જે ગાયનો; ને અમે કરિએ શમ, વાંદે વચન ત્યા
લોળાએ, અમે તમારે નામ રાય કહે કું ને કરો; પદોડા અડગ આ દીશ, એક કરીને
ઉઠાએ. સત્યુધનું શીજ, લક્ષ વમાએ લક્ષવરાં, એક કહું કું આજ, વહાણુમા-
હે વિમાસમે શ્રી મહીપત મહારાજ. અદ્યો થાશે એરતો, દમચો પડશે કેહ, તે
દ્રાવંત તમને કહું નરપત આભા નેહ.

ચોપણ—પોધા પાટણુ ગામ ગ બીર, નિરમળ છે અરણ્યનનું નિર; છુપસંજ
એક ભારે છુપ, રાય તેજ રૂડે રૂપ, મહા મનોહર નીરમળ. મતી, રૂડિ કરમનિ
રેખા રતી; લાડકવાયો તેને તન, મહીપતને મન તે તો. ધન. વહાણો પ્રાણ
થઈ પરતાપ, અધિક લાડકો આપો આપ, પેટો અજાવળુ છે ધણું, લક્ષણુ લાખ
કરડ તણું, મયો આપ શરોવર તીર, નારિ ભસ્તીતી ત્યાં નિર; ઉભો અદ્યો

પાણીનો ઘાટ, વનીતા એક આવે છે ઘાટ, ભર્યું બેઠું તે પાળે ચઢી; પુત્ર તણી તે
 દ્રષ્ટે પડી; ગલોલ હતી તેના હાથમાં; નાખી ગોળિ સહિયર સાથેના, નગરશેઠ તણિ
 દીકરી, મદોનમત એખન મહ ભરી; એખન રૂપતણું છે એર. અઢંકાર પુરમાં અંકાર,
 છુટયો ગલોલો ત્યાંહા ગયો, ધરે કુંડીવનો કાણો થયો, આલી ધરને નીકળ્યું નીર,
 બીજ્યું અંધક વરણું ચીર; તેને વહારી વખાણિ સહુ, તાહરો બાપ છે બળિયો બહુ.
 તેમ સરખાં સાખી ઘેર જરો, બીજા અરિબની શી ગત થશે, બાળક બુદ્ધિ હતી તે
 બાળ દીધી મુખ બહુરિ ગાળ, ભાર બોલ ભામની તે બણી, રાંડે રૂઝતા મેહેલ્યા
 જણી, કુંવરે સાંભળ્યું તેણું કાન, પડયો હળલો પીપળખાન, સાથી કહે બુદ્ધિ તા.
 હરે; કહ્યું કરે નહી માહર; ગાળો ખાચે કામનિ કાજ, આગળથી કરીશો રાજ; શી-
 સે ભરાણો રાજકુમાર; બેડું ફેડ્યું તોડયો હાર. નમકશેઠ જુગતે બહુધું, અઢકું
 જેર આપે આણિયું; રાય સાંભળે તારે નામ, નહી રૂઝને રહેવાનું કામ, લાડકવાચે
 મુત તાહરો, નહિ ધરમ રહેવાનો માહરો. રાજ કહે તમે રહો ગામ, માફ પુત્રને કું
 તો કામ; તે વાતનો કોલજ દીધ; પાવા વાસ રધયતને દીધ; પ્રધાન પુછેછે તે પેર,
 જમ થેતાણું રાજને ઘેર. ચેનો તો થેતાણું કું, હવડાં ઘેરન બંધરા તુ; તુ બાણે જે
 ગુનો સાંખશે, એતામાં માશી નાખશે, માસ છ મામ વીદશ બાણે, જે ચીત માંહે
 રૂંડે આઠો, વચન સાંભળી વીવિધ ત્રિવેક. લીધો ઘેરથી પાપટ એ. પાછેપગલે પંચ
 પળ્યો, પ્રધાન પુત્ર મીત્રને મળ્યો; અરે બંધવ ક્યાં બાણે. આવડાં કા દુખીયાં
 થાણે કા, માંડી કરિછે તેને વાત દેસવરો દીધો છે તાત; પ્રધાન પુત્ર કહે સાથે થાઉં,
 તુમ વિજેમ અન્ન ન ખાઉં. સુધ્યા બે બંધવ તે સાથ. હરણોપાટ બેઠો હાથ, રાત
 દીવમને સાંજ મારમ મેલે અપરંવાર, અધેર વનમાં તે જઈ ચઢય, દિશા ન મુઝી
 છુટા પડયા, ઉતાળે અગતીની ઝાળ, થયા ખરા મધ્યાનજ કાળ. ન મળે કંઈ ન-
 વાણ ને નીર, સુઝી ગયા ને શુભ શરીર; પાણી પાણી ઝંખે થાણું. તત તરફે તણું
 તણું બતા માંડયા પાણી વીતા પ્રાણ, બંધવ પ્રત્યે બોલયા વાણ; વડ મદોરો હુતો
 મંલીર જઈ હતરીયો તેર, આયુષ માફ આવિ રહ્યું, ગણુ માફ તો મુકામ ગ-
 યું, છવ જરૂર પણ બધ છે, પાણિ પાણી ચીત અદાય છે; પ્રધાન કહે રાખેશ
 ધાર, એક ઘડીમાં લાગુ નીર. એમ કહીને ઝડે ચઢયો, કુપ વેગળો દ્રષ્ટે પડયે, રાજ
 મુકયો વડલાહેક, ગયો પ્રધાન પાણીને નેર; રાજ ધ્યાનકથિનું ધરે, પાણિપાણીમુખથી
 કરે; પાણીનાં પુરયાં ચીર, તેમ મોકલ નારાયણનીર, ઈંદારાખત આળ્યો ધિર, તેમના
 રાયણ મોહન નીર, બાળક કાજ આપે છે ખિર, તેમ મોનલ નારાયણ નીર, શીતળ
 મુધનવાનુ શરિર, તેમ મોકલ નારાયણ નીર. પાણી પાણી ઝંખે બેઠે, પટે ધારા
 પાણીનિ તેટલે; ધન્ય પ્રભુ મોટાં માદારાજ, તુજવિજ કોણુ કરે આ કાજ; સાતકેશ
 પ્યાલો ધરયો, પલ એકમાં પુરો ભરયો; માંડી મુખ પીયે બેઠે, પોપટ ચિત થયો

તેટલે, મારિ ઝોટ તરત તે તિર, પ્યાલો ઢાળી નાખ્યો નીર, ભુપતીએ તો કાપજ કર્યો, પાછો ફરિને પ્યાલો ભર્યો; બીજી વાર માંડે છે મુખે, પોતે પીવા કાળેમુખે. પોપટ પાંખ ભેરે ઝાલીએ, પ્યાલો ફરમાંથી પાડિયો, ચઢિ રાયને ઝાઝી રિસ, પરકિ નાખ્યું શોશ. ફરિ પ્યાલો ધરે છે ન્યાંહ, આળ્યો પ્રધાન એક પલકજ માંહ; પાયુ શીતળ નિરમળ નીર, વાતો કરવા બેઠા વિર. અરે રાય મુરખ હારિયો, શ્વ માટે પોપટ મારિયો, કમતુક માંડિ તેને કર્યું, અર્દાંમાં તો એક અચરત થયું, તમે ગયા તા ભરવા નીર. મેં સંભાર્યા શામ શરિર, કાળુ એક એક નવ લાગી વાર, અંતરિક્ષથી ઉઠ નીરધાર; પ્યાલો ભરી પીઉ જેટલે, પોપટે તેટલે પાડ્યો. એક ગુનો મેં માફજ કર્યો, બીજી વારનો પ્યાલો ભર્યો; પીવા માંડ્યો અમરત કાળીયો; તરત દેખતાં તે ઢાળીએ, લાગી મારા ચીતમાં ચોટ, મરડી નાંખી કરોષે કોટ; જેટલે તો તમે આવિયા, લખ ટમ પાછી લાવિયા. તે પીધાથી ટાઢો થયો. પ્રતી ઉતર પ્રધાને કહ્યો, એતો કારમી વાતો વીર, અંતરિક્ષથી નવ આવે નીર, એવા સત્યવાદિ જે તમે, તે વાત કેમ માનુ અમે. અઠેઠા સંદેહ મનમાં અડ્યો; વાળી કાછડો વડે ચડ્યો; આટલા માંહ છે એક વિરેક, સમળીતો ખાળો છે એક, અજગર એક લાવિછે તેહ, ફાલી ખાય એની દેહ, જેર કાળજેથી નીકળ્યું; નીરતે મહિથી ધરણી હળ્યું. સેહેજે અડધા શી ગત માન, પલક એકમાં સામજ ગત, જીવ્યો તે શું આપો આપ, તેતો પોપટ કરો પ્રતાપ. દ્રષ્ટે દીઠું તે દ્રષ્ટાંત, ભાગી મનની બાને બ્રાંત. એ શું મેં કર્યું આ કામ; મારંયો પોપટ ફાંસ કામ; પેટ પાળી મારિને મરૂં, પોપટ પાખી દેહ નહીં મરૂં, પ્રીછવિએ પોને પ્રધાન ઉતરયું મહીપતનું માન; પ્રથમ સમજ્યો નહીં મન સાર, હવે સીદ થમે છે હાથ. સાંભળરે સતવાહી રાય; વિમાશણ કરસો મનમાંહ; પછી જાણશે તજ્યે દેહ; ઉપજશે નીરમળ નેહ.

દોહરા—કરોડબુદ્ધિ કહે કહું, તુને વીમામાજ વાત; હવડાં એને મારશે, ધસવા પડશે હાથ. ચોપાઇ—ઇમદેશ તણો મહીપતી, રાણિ તેને ધેર મહા સતી, પટરાણિનેકામે તેહ, નરપતને મન ઝોજો નેહે, ભામની કિંઠે ભાગે ભુખ, દીક્ર વિના દીક્રમાંહે દુઃખ સમજવે સોળે શણગાર; રાણિ તે હઠકાનો હાર; વાડીડી પાનજ તણી, તેની શોભા છે અતી ધણી, વડિ રાણી વાડમાં જાય, રમે રીઝે રાણિને રાય. એક સમે બેઠા છે ત્યાંહ, પ્રિતે પાનન વાડિમાંહ. બેઠા છે કુવાનિ તીર, લાગી ત્વધા મન સમર્યું નિર, અનગળ પાણિ પીધુ આપ, તન પેઠા તબોળી સાપ, પડ્યો પાન હેઠેથી નેટ, પાણિ માહેથી આળ્યો પેટ, ભામનિ કેરિ જુઓ ભોગ રો રો વાધ્યો દેહમાં રોમ; હહોડે હહોડે હરનજ ગળ્યાં. અઠતન દેહ અધાંનાં હળ્યાં, જેને માથે ધોળપર ધણિરે નઠક વિવેકી ધણિ, કંઈક એસડને કંઈક રામ; અંકિ વાત ન લાગે આજ કરોડ રે-અને; કરોડ કવાય, એકે રોમ નઆવે હાથ, કરોડ જુવાને જતાર, એકે વાતનિપ્રીછી

પાર, કહી કહી કહપના સારયા અરથ, ધણી કરીને ખરચ્યો ગરથ, રાણિ કહે રાજ સાંભળો; મેહેલી કે મનનો આંખળો, વાંછી લક્ષને વેદના થાય છે, જલવડો વણુમોતે બચ છે, માટે મુજને હેરજ પાચો મુજને કાશી લઈ જાચો. જળ સાહી કરી ત્યાં મરે, ભારે દુખ હાંડે કેમ પડે. મરોડવાર શું કહીએ કથી, વેદનાએ રહેનાતું નથી, વચન આપું રાજાએ હાથ, હું પણ આજ તારી સાથ; તુજ વિવા જલવી શું મરે, જળસાઈ કરી હું મરે. માયા મમતા કીધી તાજ, સેપિયું પુત્રને રૂડુ રાજ; પ્રધાન મુકયો વાશી. એ, કાઠી સંધ આલ્યા કાશીએ, ફરે ડડેરા દીનને રાત. બાધે દેશ કરે છે વાત; રાણી ને સાજ કરે, અર્ધરાજ મારે મન ધરે, અલખત આપણી બીજી ધણિ, પુત્રિ પરણાડું પેટજ તણિ, અનેક એવા હેતુ હોય, તેનું દુઃખ નવ બણે કાય. રાણી દુઃખજમાટ, લીધી ધાવિ ડોરી વાટ; પ્રાદ દિન પથે પરવરયા, વન માંહ ઉતારા કરયા, ધણી વડ મોટા મંભીર, તાણુયો દેહેરો તેને તીર; આગળ પાછળ ચોકી ધણી, ડેરામાં ધણીયા-ણી ધણી. કહે માહો માંહે વાત, અમ કરતા થયો પ્રભાત; શેહેજે પહેાડી છે નાર, જુમી મુતો છે ભરધાર, નરનારીને જાએ નેહ, ભરાનદ્રા થાય છે બેચ; સામા કણુ એક પામી મુખ, વિકાશી માનુની કેરે મુખ. તે વડ ઉપર મણીધર હોય, તેનો પાર ન પ્રીછે કાય. જ્ઞાન તેહના મનમાં ધણુ, દુખ જાણીયું તે નારી તણું. વડલ. હેડે ઉતરયો, પ્રિત ધરી પોતે પરવરયો; તેને તથોળીઆ આવ્યો છે ત્યાંહ, પેલી રાણિ. ના મુખ માહ મણીધર તો પગલે ચઢયો, તેને તથોળીઆ દ્રષ્ટે પડયો; મણીધર કહે સાંભળરે મુઠ, દેછે રાણીને બહુ દુખ, રાણિ ઉપર મરસે રાય, બે હત્યા તેને શિર થાય; માટે નીકળિ જુગને બચ. પાન વાડીમાં મુખીયો થાય, કહયું અમારે જ્ઞેનહી કરો, ઉપાય કરિશું તેને મરો, પેલો કહે ન જાઉં હું, જખ મારે મણિધર તું તાર ચાલે તે મર આજ, જો કાંઈ થયું હોય તુજ કાજ. કરિ ટુંકારા નરપટ નેટ, પાછો જમને પેઠો પેટ. મણીધરે વીચારયું મન; મરસે રાણીને રાજન; ઉગારે એબે માણુ. એમ વીચારી મનમાં વાણુ. સજ્યા ઉપર ચડયો મુખે, મુકયો મજ રાણીના, મુખે મારે ઝેર હરમાં જશે, એ રાણિતો સાજ થશે. એમ કહિને વળે જોટલે. રા-જ તરત જાગ્યો એટલે, ઉઠયો હાંકી આપોઆપ, દિહો આરીકે મણિધર સાપ; મારયો કેા જોધને લાગ, કરયા નાગ તણા બે ભામ; તે વિખધરને વાચ્યા થઈ, વાત એકરા જાને કહિ, મુજને મારયો તે માહુ કરયું, મેતો રાણિનું દુઃખજ હરયું; પ્રાતઃકાળે વહાણું થશે, રોમ તારી રાણિનો જશે. જો મુણદેઓ તો જાખજે. મારા અસ્તમંગ નાંખજે; એવો અવાજ અચાનક હવો, તરત મણિધર તરફડી મુચ્ચો. લાગ્યોરથ નારીને નેટ, પ્રેમતા મુખ પામી પેટ; સાજ તાજ રાણિ થઈ, અંગે અંગથી વચારી મઈ. દુઃખ પામ્યો તે રાજ આપ-કેમટ મે મારયો તે સાપ, ધસે હાથને ધુણે શિશ, એ શુ કીધું શ્રી જુગદીશ; પ્રાણી મારવા માંડી પેટ. સહુ વારે નરપતિને નેટ, હવે-

અમર નવ આવે કશું, પ્રથમ માડુ ફલમાં વસ્યું, વીધું સપનું સાથે અંમ, પધરાવુ ગુણવત્તી જંમ. તેની ગીત્ય હું ટાળ્યો મરથ, તેહ થકી સરથો સઉ અરથ. કરી જતા ને આવ્યો ધર, પાળી પ્રભ રૂડિયેર; જીવ્યો ત્યારે વિભાસણ કરી, ધડિ એક એક નહિ ડરી. દેખે નાણેને જ્યાંહરે, સાંભરે સર્વ મનમાં ત્યાંહરે; ને વેળા મુઠનિરવાશ, પશુ તેનિ ઠેમ પોહોયે આશ, ધણા દિવમ ધસિયા છે હાથ, કરોડપુદિ કહેરાજ સાથ, કહી વાત આણી મન વહાલ, પ્રમટ્યો એવે પ્રાતકાળ, વિક્રમરાય વેડા બાણે. દા- તણ પાણિને કારણે; નારાયણ તણે જે નુર; પુન્ય પરમારથ કરેા પુર અભિનવોઆ પે છે કરણ, અશાંત કરે શામ દરશણ; મોટા જન સહુ મળેરો કરે, રાજ વીનજન અ- કના હરે, રામ સાંભળે રાજ કરણ, પાસે ઉભાછે ત્રણ જણ; સલામ કરિ ઉભા જ્યા હરે, સામું જેયું નથે ત્યારે. હુમ રાવળો સાથે ધર, જેવો કહો તે કારજ કર; હું સેવક છું તોહરો, રખે અવગુણ કરો માહરો.

દોહરા-રાજ ભાથો રીશમાં, રવી ઉમખતે દિશ; રજુ કરે ત્રણે મળી, સત પુધિનું શીસ. તે ઉમરથો ત્રણ જાણે, કરી વાત વીવેક; કહેતાતા જે વિભાશરો તે દેખારથો એક. અકેક ધા ત્રણે કરો અજર કરો માં આપ, નહિતો દેખાડો પારખુ; જે ગુણતા હો પાપ. સમરોર સતપુદિ તણ, પડી હેઠ પલંમ આપો અધિપતીઆપ તે; તો રહે રૂડરંમ, રાજ જીથો રીશમાં; આવ્યો પલંમની પાસ, ઢાલમાં કટક સદી, મુકથો મન નીશસ. અહીંયાં કયાં આવીયા નહી રહયાની જમ; સતપુધિ સેજે હતો, તેતો મારું ભાગ્ય અધિપતી અથો અટારીએ, વિખાણ કરતો પ્રથ ઉવારીતી કાંચળી, તેતો દીડી દ્રષ્ટ આનંદ પાગ્યો અતીવણું, એતા આવ્યો જેમ; કરે વીટીઓ કટકો, તેતો દીડો તેમ, સતપુદિ સમીપે તેડીથો, મળ્યો મહિપતને માન, સજ્જાર મુખમાં સઉ અંમના, ખીતે ઉપર પાન, તોલે નહિકે તુજસમે, મારા મનનો મીત; આરે અતુર મેં જાણ્યા, પુરણ પરમ પવિત્ર, મોગાંમંદક મુજ કને, જે મન ઇચ્છા હોય; તેહ વચન ચુકું નહી. દુઃખમાં કરશે કોય, આપી શકો તો આપજે, વાર કર વચન, અમાર અમ પાસથી રૂડુ જેહ રતન. અરણ ન આવે અભીનડું, તારાધરનો માલ, રાજ યદ્યએ રતનથી ખેરા અમારો ખ્યાલ, દુઃખમંજન હાવાવડો વીખાણ કરે લક્ષ લોક, આજા પુરા અમ તણી, ક્ય ભહુ બાકી ફેક. પુદિવંત બળીયાઅમે, કરે ચીંતળ્યા કાજ; દામ તણે મોહો તમે, રતન આપ્યાથીઆજ. વીલાયકરો નહિતો મુને; દીલ કરો શા માટ, મરિ વણેરિ આકરી, તેનિ ઉડિ વાટ; દામ ગમે તો દિલ- એ કરવા હું સમરથ; દુખ ભાજે ફલડા તણું. છે વણે રતનમાં મરથ, ફલ હાથા ધણા અમે, કરવા ઇચ્છું કામ; તમ આજે કર જેડિયે; મુકી મનનિ મામ.

ચોપાઈ-રીજ્યો રાજ અતિ વણું, આપ્યું રતન આરે તણું; ત્રણેમાં ભાવિથીભ- યું. એક માંતિ એક રૂપે મળ્યું આપ્યું; ક્ય તવ વાગી વાર, અતુર પારખું ડાલા

આર, ધન ધન વિક્રમસેન મહારાજ, તુજ વીણા કાણુ કરે પર કાજ; બીજા સહુ કરે છે વાત. આપી સુંઠને તારી માત. આશા નોતી અમને આજ. વણુ પુછેકેમ સરશે કાજ, કેમ રહેશે આરેની ચીત, રત્ન આવશે કેવી રીત, તું હાતાર ને તુંતો દેવ, તું સાચો સદગુરુ શેવ; તુંતો યોગી ભોગીને સીધ, તું રાજા તું પાસે રીધ, તું બુધ ભક્તપણુના ભાણુ તમ આગળ દાઢા ને અબલધુ; સુર્ય ચંદ્ર તપે યુગરાજ, આરાગ્ય અવિચળ રહેજે રાજ. હો આજ્ઞા તે કશીએ સીધ, રત્ન અકેકુ વહેચી લીધ; હસ્તી શણુગારયા શુભ આર. દશ દશ આપ્યાં તલ્લતોખાર. કર ધાલ્યાં સોનાનાં કડાં, શુભ શણુગાર સોના સાંકળાં; વાઘાવસ્ર વિવીધના ભોગ, સોંપ્યો સવળો શુભ સન્નેમ, શુભ પત્રે કાગળ કદાવજે, મન થયે મળવા આવજે; બીજાં રૂડાં દીધાં રતન, વોળાબ્યા જનઆર વતન કરયાં કામ, જવાં મુણુ મણુ. પાળ્યાં લાડ તો પ્રજા તણું; એવો રાય સતવાહી હોય, જેને દેશ દુખીયો નહીં હોય. ભોજ આગળ પુતળીએ કહ્યું, લક્ષણુ ભેતામાં જે લક્ષું; પટીત કાળીદાસજ બાણુ, લખ્યું પુરાતન તેહ પુરાણુ પર-મારથ તણું એ કથા, બેઠ આતુરી બણી જયા, અઘલવંતને વહાલી અતી, મોટા જનની નીરમળ મતી, પુન્યવંતને વહાણું પુર, નિરમળ માણુસનું છે તુર, પરમા-રથ જનને તો પ્રેમ, હરીબકતને હમડે હેમ. કથા ઉતમ વીક્રમ ચરીત્ર, આંભળતાં ધાય તે પવીત્ર.

દોહરો—શામળબટ શુભ કયુ, પરમારથ પવીત્ર; રામ કથા રસથી અપીકવાડી વીક્રમ ચરિત્રકહે પુર્તી ભોજ મુણુ, વીક્રમ મહીના કરણુ; એવાં પરાક્રમ જે કરો, તો ધરો સીંદાસન ચરણુ, જેમ કહીને પુતળી, આપે મઠ આકાશ; એ કથા પુરણુ હવી, કહે કવી શામળદાસ. એતા વક્તા સમજતા, કહે કવીના કરજોડ; શામળબટ કહે બોલજે, જે જે શ્રી રણુછોડ.

વાંચવા લાયક પુસ્તકો.

પુસ્તકો.	રૂ. ભા.	કેલાસ માનસરોવર	૨-૮
કુળતું વહાણ	૪-૦	પંચાસરનો જયશીખરી ભા. ૧	૩-૦
આત્માપાર દહલી	૧-૪	" "	૨ભે ૩-૦
મહાત્માભાઈના ખાનગી પત્રો	૦-૬	બેંગલના નિબંધ	૦-૬
પાતસમગ્રી (પારસશાસ્ત્ર)	૩-૦	આરેરીક માનસિક શિક્ષણ	૦-૬
શબ્દશાસ્ત્રાલોકુ જીવણ ચિન્તિત	૩-૦	સંશ્રામ ક્ષેત્ર	૨-૮
સંતોષ	૧-૮	ધર્મ બિંદુ	૨-૦
આત્મકે બહુરથ [વાપાનીસ વતગુસ]	૨-૪	ન્યારીક (પંચવટી) વાગા	૦-૧૨
બ્રહ્મ કર્મ	૧-૪	વિચિત્ર પ્રેમપંખીબી	૩-૮
દ્વિજ કર્મ	૦-૧૨	જીવસાના	૧-૮
વેદાન્ત સમુચ્ચય	૨-૮	જીવામી વેપાર ભાગ ૧ લો	૨-૧૦
મહાચાર સમુચ્ચય	૨-૮	" "	૨ ભે ૨-૮
સ્તોત્ર સમુચ્ચય	૦-૬	સચિત્ર વીજાવેલી ભા. ૧ લો	૦-૧૦
સચિત્ર મહિમાન્ત મોહન	૪-૦	" "	૨ ભે ૦-૧૦
અમર સચિત્ર ચાર ભાગ		સચિત્ર રાજ કહીપારી	
દરેક ભાગના	૩-૮	બે ભાગ ભેગા	૧-૪
આપણો ધર્મ	૪-૦	સચિત્ર સતિ દેવપરી નોવેલો	
રાષ્ટ્રીય ગીત	૧-૦	ભાગ ૧ લો	૦-૧૦
મહારા દેશ	૨-૮	" "	૨ ભે ૦-૧૦
રાષ્ટ્ર છીતન	૦-૩	સચિત્ર મીરાંબાઈ ભા. ૧ લો	૦-૧૦
સ્વદેશ ગીત	૦-૧૨	" "	૨ ભે ૦-૧૦
મહુવપંક	૨-૮	સચિત્ર મહાભારત	૦-૧૦
સાન ચિંતામણી	૨-૮	સચિત્ર હાકુની કોકરી	૦-૮
બાકુષ કાનસ	૦-૮	પ્રપંચી પતિવ્રત વાને	
સુવાસીની સરલા	૦-૧૨	લોખો બરચાર	૦-૪
ઈન્દુ કુમારી	૧-૮	હાલો કે હીવાનો	૦-૩
સુચલ સુંદરી	૨-૦	સચિત્ર મહો સતિ દમયંતી	૦-૬
બાપરાવ	૨-૮	શ્રી સતિ સુલસા સચિત્ર	૦-૪
રામકૃષ્ણ પરમહંસ	૪-૦	ન્યુ જીનમુરત ફોનોગ્રાફ માયનો	
		બાર ભાગ	૦-૪

જીક્સેલર રજુછોડલાલ મોતીલાલ શાહ
રોચિશડ-અમદાવાદ.

મુનીની યાત્રી ૦-૮-૦
વિષ્ણુ વરસાદ ૦-૮-૦
પાપુ પીકુ ૦-૮-૦
જયવંતે ભટ્ટાર ૦-૮-૦
સપ્તશતીની શોધમાં ૦-૮-૦
ડોકરે કે દૈત્ય ૦-૮-૦
કપડસીંહ ૦-૯-૦
લોહી મુઠકું ૦-૪-૦
સોળ વરસની સ્ત્રી ૦-૮-૦
મના શોધણી ૦-૯-૦
સતિ તેજસ્વી ૦-૯-૦
બસા કસ્તુરી ૦-૮-૦
ગજરામાર ૦-૮-૦
સદેવ તંમને સાવલીંગ ૦-૮-૦
ચુલમકાવલી ૦-૮-૦
બચીસ પુતળી સંપૂર્ણ ૨-૮-૦
સાડાવળુ બાઠબંધ ૦-૮-૦
બપુંકરે ભુતાવળા ૦-૯-૦
હીરકોવ કે દેવ ? ૦-૮-૦
ભાગનસાગર ૦-૮-૦
ભાગન ભંડાર ૦-૮-૦
કૃષ્ણ મુઠામાં સચિત્ર ૦-૧૦-૦

રાજપાતા (કેસર) સહેલાઈથી	
શીખવાનું સાધન ૧-૮-૦
સચિત્ર કેસર ૧-૮-૦
કુશર પ્રકાશ ૧-૮-૦
રસીક ધોળ પદ ૧-૮-૦
મુઠા બહોલેરી ૧-૮-૦
શુદ્ધ કાવ્ય દોહન ૧ થી ૫ ભાગ ૧-૮-૦
ગીરધર કૃત રામાયણ ૩-૦-૦
તુલસી કૃત રામાયણ ૧-૦-૦
પૈસા કેમ કમાવા ? (બાપારી	
તાલીમ શીખવનાર સર્વોત્તમ	
પુસ્તક) ૧-૮-૦
સ્વામી કપાનંદનું જીવન ચરિત્ર ૨-૦-૦
નસીર ૧-૦-૦
પંચીકરણ ૨-૦-૦
મોટી ગાયનમણી બારે ભાગ ૦-૧૨-૦
'' '' આઠ ભાગ ૦-૮-૦
'' '' છ ભાગ ૦-૪-૦
મહાબારથ વલ્લભ વ્યાસનું ૬-૦-૦
વિવેકાનંદનું જીવન ચરિત્ર	
સચિત્ર ૩-૪-૦
સ્વામી રામતીર્થનું જીવન ચરિત્ર ૨-૮-૦

પુસ્તકો વેચનાર વ્યાપારીઓને સુચના.

હાલમાં અમોએ સારાં, સસ્તાં અને સચિત્ર પુસ્તકો બહાર પાડ્યાં છે. નવાં નવાં સચિત્ર તેજકાર પુસ્તકો બહાર પડતાં જાય છે. વ્યાપ વ્યાપક નામ મોંધાવશે તો છપાતાં નવાં પુસ્તકો જાણવાતાં રહેશે.

ગામેગામ એજન્ટ જોઈએ છે.

તમે બીજે વ્યાપાર કરતા હો તેની સાથે વીસ પચીસ રૂપિયાના અમારાં સારાં સસ્તાં ને સચિત્ર પુસ્તકો રાખશે તો હુંકી મુઠીમાં ઘણાં સારાં નફા મેળવી શકશો.

ઉપરનાં તમામ પુસ્તકો તથા બીજાં દરેક પુસ્તક મળવાનું સ્થળ.

શુકસેલર રજુછોડલાલ મોતીલાલ શાહ.

રીચીંગ—અમદાવાદ.

વાંચો
અથિય

સતી સીતા.

કી. ૦-૧૦-૦

ક્રમ ક્રમ ક્રમ (વાંચો) અથિય ૦-૧૦-૦ ક્રમ ક્રમ ક્રમ

ક્રમ ક્રમ ક્રમ (વાંચો) અથિય ૦-૧૦-૦ ક્રમ ક્રમ ક્રમ

ક્રમ (વાંચો) અથિય ૦-૧૦-૦ ક્રમ

ભુકસેલર રણછોડલાલ મોતીલાલ, રીલીસલ—અમદાવાદ.

આ ભુક સુવર્ણનાથ ગ્રામીણ પ્રેક્ષણ મુખ્યતઃ પીઠ્ઠાવાલે જાણી છે. કાગળપુર દરજાના—અમદાવાદ.

